

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BEŁŻYCE

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	2
1.1	CELE i OGÓLNE ZAŁOŻENIA BADANIA	2
1.2	PROBLEMATYKA BADANIA	2
2.	METODOLOGIA BADANIA	5
2.1	UZASADNIENIE i WYBÓR TECHNIKI BADAWCZEJ	5
2.2	DOBÓR PRÓBY	6
2.3	NARZĘDZIA BADAWCZE	6
3.	ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	7
3.1	POŁOŻENIE GMINY	7
3.2	SYTUACJA DEMOGRAFICZNA ORAZ INSTYTUCJE POMOCOWE	8
3.3	RYNEK ALKOHOLOWY	14
4.	BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE GMINY BEŁŻYCE	15
4.1	STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	15
4.2	PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	18
4.3	PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	24
4.4	PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	26
4.5	PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	30
4.6	PROBLEM UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	37
5.	BADANIE DZIECI i MŁODZIEŻY NA TERENIE GMINY BEŁŻYCE	39
5.1	STRUKTURA BADANEJ GRUPY	39
5.2	PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI i MŁODZIEŻY	40
5.3	PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI i MŁODZIEŻY	46
5.4	PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI i MŁODZIEŻY	56
5.5	PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DZIECI i MŁODZIEŻY	59
5.6	PROBLEM UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH Z PERSPEKTYWY DZIECI i MŁODZIEŻY	67
6.	BADANIE SPRZEDAWCÓW NA TERENIE GMINY BEŁŻYCE	75
6.1	STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	75
6.2	PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW	76
7.	WNIOSKI i REKOMENDACJE	82

1. WPROWADZENIE

1.1 CELE I OGÓLNE ZAŁOŻENIA BADANIA

Diagnoza społeczna to badanie, które ma na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji. Koncentruje się ono na zidentyfikowaniu występujących w danym regionie problemów społecznych oraz ukazaniu skali występujących lub możliwych zagrożeń.

W celu znalezienia odpowiedzi na główne kwestie problemowe przeprowadzone zostały dwa komplementarne badania. Do badania wybrano dwie grupy mieszkańców Gminy Bełżyce, których opinie pozwoliły na wieloaspektowe potraktowanie badanej tematyki, analizę nasilenia oraz dynamiki wybranych problemów: uczniów szkół gminy oraz dorosłych mieszkańców (w tym sprzedawców napojów alkoholowych). Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie występujących problemów społecznych, czego efektem końcowym jest niniejsze opracowanie wyników badania w formie raportu.

1.2 PROBLEMATYKA BADANIA

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

→ **Problemu alkoholowego** (alkoholizmu) - Termin oznacza występowanie negatywnych zjawisk w konsekwencji używania przez osobę lub osoby substancji psychoaktywnej, chemicznej jaką jest alkohol. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych problemów społeczeństwa polskiego. Negatywne konsekwencje dotyczą przeważnie osób nadużywających alkoholu jednakże odnoszą się także do osób umiarkowanie lub sporadycznie pijących i mogą obejmować zdrowotne konsekwencje picia jak i problemy psychologiczne, egzystencjalne, wypadki, zaburzenia w zachowaniu, czy pełnieniu ról społecznych. Umiarkowane picie, nadmierne picie lub sporadyczne picie to zmienne opisujące wzór (sposób) picia¹.

¹ Źródło: http://www.brok.pl/brok/web/uploads/temp/strony/strona_49/text/Uzaleznienie.pdf, dostęp: 10.06.2019.

- **Problemu nikotynowego** (nikotynizm) – który jest nałogiem wywołanym przez dwa podstawowe, wzajemnie oddziałujące na siebie uzależnienia: farmakologiczne uzależnienie od nikotyny (związane z koniecznością utrzymania odpowiednich jej stężeń w surowicy krwi) oraz uzależnienie behawioralne (złożone, zależące od czynników psychologicznych, środowiskowych, kulturowych i społecznych). Zespół uzależnienia jest zaburzeniem zdrowotnym i charakteryzują go specyficzne objawy, które zostały opisane w Klasyfikacji Chorób Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10, gdzie wyodrębniono kategorię F-17: Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane paleniem tytoniu². Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia oraz dostępności nikotyny dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców Gminy Bełżyce.
- **Problemu narkotykowego (narkomania)** - Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak leczenie, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony. Stąd też zapewne wiele różnych sposobów rozumienia pojęcia narkoman. Dla jednych narkoman to ktoś uzależniony od narkotyków, dla innych to osoba, która czasami używa narkotyków, dla jeszcze innych ktoś, kto obraca się w kręgach subkultury towarzyszącej narkotykom. Innymi słowy narkoman to ktoś, dla kogo narkotyki stały się stałym elementem stylu życia, zakłócającym normalne funkcjonowanie społeczne. Przyjmując taką definicję, kładziemy nacisk na szkody doświadczane czy powodowane przez osobę używającą narkotyków związane z ich przyjmowaniem³. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy.
- **Problemu zażywania dopalaczy** - Dopalacze to problem, z którym najczęściej boryka się młodzież w wieku 14-18 lat, a związany jest z dojrzewaniem psychicznym i społecznym. Uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych nie potrafią poradzić sobie z różnymi przeciwnościami i nawałem skrajnych emocji. Wówczas sięgają po dopalacze, dzięki którym można zagłuszyć umysł i na chwilę oderwać się od rzeczywistości. Taka opcja wydaje się młodzieży najlepszą ucieczką od problemów.

² Źródło: <http://morawica.com.pl/nikotyina> (dostęp 10.06.2019).

³ Źródło: <https://www.narkomania.org.pl/czytelnia/problem-narkotykow-i-narkomanii-w-polsce-rozmiary-i-trendy-zjawiska/>,
dostęp:10.6.2019.

Niniejsza diagnoza ukazuje skalę problemu zażywania dopalaczy wśród młodych mieszkańców Gminy Bełżyce (uczniów szkół podstawowych), a także dorosłych mieszkańców.

- **Problem przemocy domowej oraz cyberprzemocy**- ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem, „przemocy w rodzinie”. W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005r *„O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”*⁴. Wskazano w niej, iż za „przemoc w rodzinie” uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny”⁵. Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców tego rodzaju zachowań, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doznającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.
- **Problem zagrożeń związanych z mediami** - Uzależnienia behawioralne tj. od używania komputera, Internetu oraz narzędzi służących do komunikacji masowej nie są związane z zażywaniem substancji psychoaktywnych, czy też z przemocą natomiast jest to również poważny problem, na którym w współczesnych czasach powinniśmy się również dokładnie skupić. W niniejszym badaniu zwrócono uwagę przede wszystkim na uzależnienia związane z używaniem komputera i Internetu. Wśród uczestników ankiety został również poruszony problem cyberprzemocy.

⁴ Ustawa z dnia 29. Lipca 2005r *„O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”*, (Dz.U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887).

⁵J. Polanowski, *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Prawo i praktyka.*, Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia”, Warszawa 1999, s. 21.

2. METODOLOGIA BADANIA

2.1 UZASADNIENIE I WYBÓR TECHNIKI BADAWCZEJ

Badanie diagnozujące problemy społeczne na terenie Gminy Bełżyce zostało przeprowadzone zgodnie z metodologią ilościową, przy użyciu kwestionariusza ankiety, oraz ankiety elektronicznej. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności oraz rzetelności planowanych działań, które polegały na zgromadzeniu informacji od różnych grup społecznych:

- Uczniów szkół Gminy Bełżyce, gdzie głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, zażywania dopalaczy, uzależnień od mediów (w tym cyberprzemoc), zjawiska przemocy domowej oraz rówieśniczej, a także oszacowanie skali występowania tych zjawisk w badanej gminie.
- Dorosłych mieszkańców (w tym sprzedawców napojów alkoholowych) Gminy Bełżyce, których opinie pozwoliły na wieloaspektowe potraktowanie badanej tematyki, analizę nasilenia oraz dynamiki wybranych problemów.

Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie występujących problemów społecznych, czego efektem końcowym jest niniejsze opracowanie wyników badania w formie raportu. Uczniowie otrzymali kwestionariusze w wersji elektronicznej (CAWI Computer-Assisted Web Interview – kwestionariusz przeprowadzany poprzez stronę Internetową). Natomiast mieszkańcy oraz sprzedawcy zostali zankietowani w wersji papierowej (PAPI Paper & Pen Personal Interview – kwestionariusz papierowy ankiety). Ankiety wypełniane były samodzielnie przez badanych, co ma niebagatelną rolę w przypadku badania postaw i opinii względem delikatnych i drażliwych kwestii (alkoholizm, nikotynizm, przemoc, cyberprzemoc, zażywanie narkotyków oraz zagrożeń związanych z mediami). Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

2.2 DOBÓR PRÓBY

Badania zostały przeprowadzone na przełomie maj – czerwiec 2019 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 200 mieszkańców, 524 uczniów oraz 20 sprzedawców napojów alkoholowych.

Diagram 1 Ilość badanych w Gminie Bełżyce.

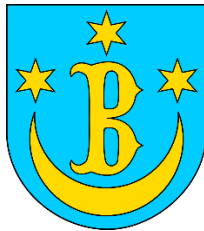
Zróznicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy Bełżyce oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Powyższy diagram przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

2.3 NARZĘDZIA BADAWCZE

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. **Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).**

3. ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

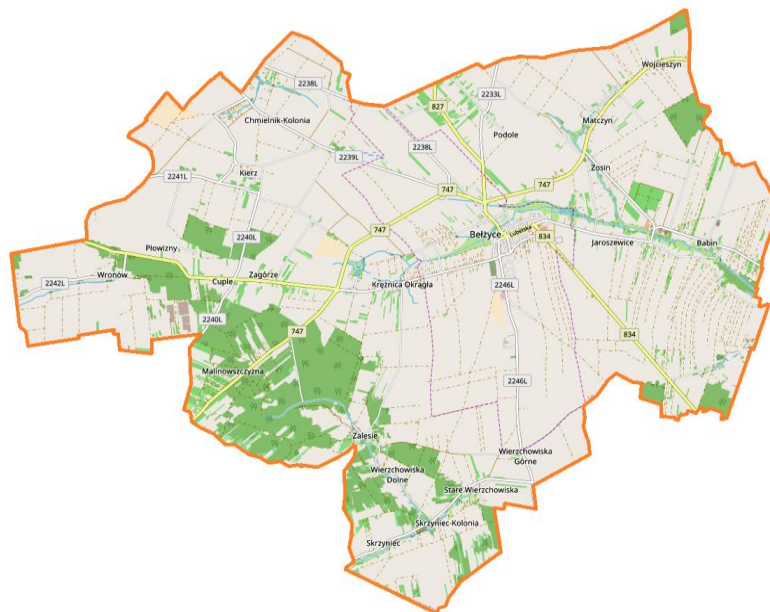
Punktem wyjścia przeprowadzonych badań była analiza danych zastanych, której celem było rozeznanie się w analizowanym temacie. Przed przystąpieniem do konstruowania narzędzi badawczych oraz realizacji badań, dokładnej analizie poddano informacje dotyczące problemów społecznych występujących w Gminie Bełżyce. Niniejszy rozdział stanowi podsumowanie zebranego materiału badawczego. Stanowi on wprowadzenie do głównej części diagnozy, tj. prezentacji wyników badań.

Rysunek 1 Herb gminy Bełżyce.

3.1 POŁOŻENIE GMINY

Gmina Bełżyce znajduje się w województwie lubelskim, w powiecie lubelskim. Siedziba gminy znajduje się w Bełżycach.

Rysunek 2 Mapa gminy Bełżyce.

3.2 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA ORAZ INSTYTUCJE POMOCOWE

Gminę Bełżyce według danych z 2018 roku zamieszkuje ok. 13 421 tyś. mieszkańców. Poniżej przedstawiony został wykres pokazujący liczebność mieszkańców na przestrzeni lat.

Liczba mieszkańców Gminy Bełżyce

<i>Liczba mieszkańców</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
<i>liczba mieszkańców ogółem, w tym:</i>	13 473	13 432	13 362	13 303	13 299	13241
<i>liczba mieszkańców (miasto)</i>	6 721	6 697	6 638	6 562	6542	6498
<i>liczba mieszkańców (wieś)</i>	6 752	6 735	6 724	6 741	6757	6743
<i>kobiety</i>	6 931	6 917	6 880	6 855	6861	6814
<i>mężczyźni</i>	6 542	6 515	6 482	6 448	6438	6427
<i>dzieci i młodzież (0-17)</i>	2 762	2 719	2 657	2 615	2483	2447

Źródło: Urząd Miejski w Bełżycach

Z danych z 2017 roku (GUS), w gminie Bełżyce na 1000 mieszkańców pracują 153 osoby. 54,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 45,2% mężczyźni. Najczęstszymi zawodami, które są podejmowane przez mieszkańców gminy jest rolnictwo, budownictwo, usługi gastronomiczne, transport, handel oraz sektor finansowy. Analizując sytuację społeczno – ekonomiczną gminy należy również zwrócić uwagę na infrastrukturę edukacyjną i kulturalną. W obszarze polityki społecznej na terenie gminy działa szereg instytucji, których głównym celem są działania z obszaru pomocy społecznej, a także edukacji, kultury, sportu i rekreacji. Instytucjami realizującymi zadania w obszarze edukacyjnym są:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Bełżycach,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Królowej Jadwigi w Bełżycach,
- Szkoła Podstawowa w Babinie,
- Szkoła Podstawowa w Matczynie,
- Szkoła Podstawowa w Wierzchowiskach,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Krzu,
- Szkoła Podstawowa w Chmielniku,
- Społeczna Szkoła Muzyczna I stopnia im. Henryka Wieniawskiego w Bełżycach,
- Przedszkole nr 1 im. Janusza Korczaka w Bełżycach,
- Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Bełżycach,

- Szkoła Podstawowa we Wronowie,
- Niepubliczne Przedszkole „Plastuś” w Bełżycach,
- Rodzinne Przedszkole „U Pana Kleksa” w Bełżycach.

Instytucje te nie tylko realizują zadania opiekuńcze i edukacyjne, ale również wdrażają programy profilaktyczne oraz w znaczący sposób mogą wpłynąć na przeciwdziałanie problemom społecznym. W gminie Bełżyce znajdują się również instytucje, których zadaniem jest umożliwianie rozwoju kulturalnego wśród mieszkańców. Są to: Miejski Dom Kultury w Bełżycach oraz Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Bełżycach. Działania z zakresu sportu realizowane są przez Centrum Kultury Fizycznej i Sportu w Bełżycach.

Oprócz instytucji kulturalnych, edukacyjnych i sportowych, w Gminie Bełżyce funkcjonują również instytucje, których celem jest pomoc mieszkańcom w przypadku spersonalizowanych problemów. Na potrzeby diagnozy problemów uzależnień zebrano dane zastane z instytucji działających na terenie gminy. W Gminie Bełżyce działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje poszczególne zadania:

- ✓ Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych,
- ✓ Sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej,
- ✓ Udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego, opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale i ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującym matką, ojcem lub rodzeństwem,
- ✓ Praca socjalna,
- ✓ Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ✓ Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- ✓ Dożywanie dzieci,

- ✓ Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- ✓ Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- ✓ Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- ✓ Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Informacja na temat rodzin objętych pomocą z powodu uzależnienia:

Dane liczbowe dot. działalności Ośrodka Pomocy Społecznej	2014	2015	2016	2017	2018
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełżycach	418	372	315	299	279
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełżycach objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny	31	25	31	33	26
Środki finansowe przeznaczone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżycach na pomoc materialną rodzinom z problemem alkoholowym	30 361,62 zł	30 717,95 zł	55 953,5 5 zł	58 730,84 zł	54 373,34 zł

źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżycach

Informacja na temat nietrzeźwych kierujących pojazdami mechanicznymi.

Rok			
Liczba przestępstw stwierdzonych (nietrzeźwi kierujący pojazdami mechanicznymi)	2016	2017	2018
		30	18

źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełżycach

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa

domowego, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, braku przystosowania do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego lub sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Obszar współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Bełżyce:

1. *Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego wobec osoby uzależnionej od alkoholu, powodującej rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylającej się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócającej spójność lub porządek publiczny, prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
2. *Ośrodek Pomocy Społecznej* – prowadzenie działań w zakresie pracy socjalnej, pomocy materialnej oraz integracji społecznej i zawodowej na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym i ich rodzin. Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy domowej. Kierowanie do GKRPA wniosków o podjęcie stosownych kroków wobec osób nadużywających alkoholu oraz stosujących przemoc.
3. *Zespół Interdyscyplinarny* - udzielanie bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej każdej osobie, która się zgłosi. Kierowanie do GKRPA wniosków o podjęcie stosownych kroków wobec osób nadużywających alkoholu oraz stosujących przemoc.
4. *Komisariat Policji w Bełżycach* - ochrona przed przemocą w rodzinie, egzekwowanie zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych, prowadzenie systematycznych kontroli trzeźwości kierowców, interwencji w przypadkach zakłócenia porządku publicznego oraz działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej, dotyczących problematyki związanej ze zjawiskami patologicznymi. Kierowanie do GKRPA wniosków o podjęcie stosownych kroków wobec osób nadużywających alkoholu oraz stosujących przemoc. Z udziałem

funkcjonariusza policji odbywają się organizowane przez GKRPA kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

5. *Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna* - realizacja działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. *Punkt Konsultacyjny* - poradnictwo, konsultacje specjalistów w zakresie uzależnień, przemocy w rodzinie.
7. *Placówki oświatowe* - realizacja zadań prewencyjnych, dotyczących zapobiegania problemom społecznym, w oparciu o szkolne programy profilaktyki, zgodnie z wymogami ustawy o systemie oświaty.
8. *Organizacje pozarządowe* – realizacja działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
9. *Służba zdrowia*.

Dane dotyczące pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Belżycach.

<i>Dane liczbowe dot. działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
<i>Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy</i>	14	16	20	20	11
<i>Liczba osób, w stosunku do których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu</i>	5	13	12	9	4
<i>Liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno - motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu</i>	7	16	10	7	12
<i>Liczba osób wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie podjęcia leczenia odwykowego</i>	4	6	6	9	3
<i>Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych, w skład których wchodził członek GKRPA</i>	4	5	0	0	5

Źródło: Dane Punktu Konsultacyjnego w Belżycach

Liczba konsultacji/porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym w Bełżycach.

Udzielone konsultacje / porady	2014		2015		2016		2017		2018	
	<i>Liczba osób</i>	<i>Liczba porad</i>	<i>Liczba osób</i>	<i>Liczba porad</i>	<i>Liczba osób</i>	<i>Liczba porad</i>	<i>Liczba osób</i>	<i>Liczba porad</i>	<i>Liczba osób</i>	<i>Liczba porad</i>
<i>Osobom z problemem alkoholowym</i>	51	187	44	170	85	226	51	185	34	173
<i>Doroślým członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)</i>	21	83	21	64	3	9	11	42	19	49
<i>Osobom doświadczającym przemocy w rodzinie</i>	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
<i>Osobom stosującym przemoc w rodzinie</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane Punktu Konsultacyjnego w Bełżycach

3.3 RYNEK ALKOHOLOWY

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z podziałem na spożycie poza miejscem i w miejscu sprzedaży.

Liczba punktów	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	32	30	33	34	29
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	8	7	7	6	5
Ogółem:	40	37	40	40	34

Źródło: Urząd Miejski w Bełżycach

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych.

Liczba punktów	2014	2015	2016	2017	2018
zawartość alkoholu do 4,5% oraz piwo	4 625 694,47 zł	4 962 556,86 zł	5 071 967,32 zł	4 691 964,69 zł	5 216 511,28 zł
zawartość alkoholu powyżej 4,5% do 18% za wyjątkiem	611 524,82 zł	671 709,61 zł	743 485,74 zł	819 695,16 zł	739 055,95 zł
powyżej 18%	3 847 196,15 zł	4 078 790,81 zł	4 125 198,92 zł	4 146 426,84 zł	4 297 819,04 zł
Razem:	9 084 415,44 zł	9 713 057,28 zł	9 940 651,98 zł	9 658 086,69 zł	10 253 386,27 zł

Źródło: Urząd Miejski w Bełżycach

Uchwałą Nr LVI/373/18 z dnia 28 września 2018 roku Rada Miejska w Bełżycach ustaliła maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Bełżyce, w ilości:

1. 120 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży w tym:

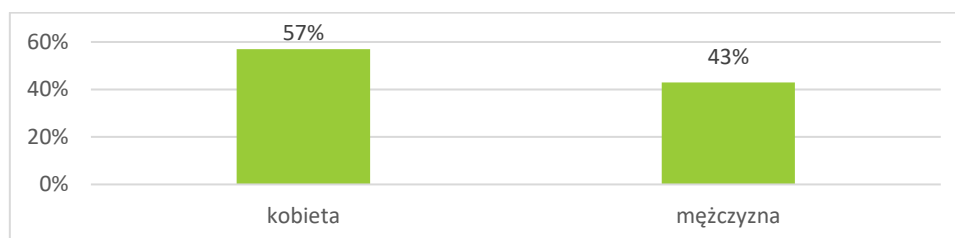
- 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
 - 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
2. 24 zezwoleń na napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży w tym:
- 10 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
 - 7 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - 7 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Zgromadzony materiał badawczy pozwolił na zapoznanie się z sytuacją społeczną Gminy Bełżyce. Zebrane dane stanowiły wstęp do przeprowadzenia badań własnych, których wyniki zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach.

4. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE GMINY BEŁŻYCE

4.1 STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

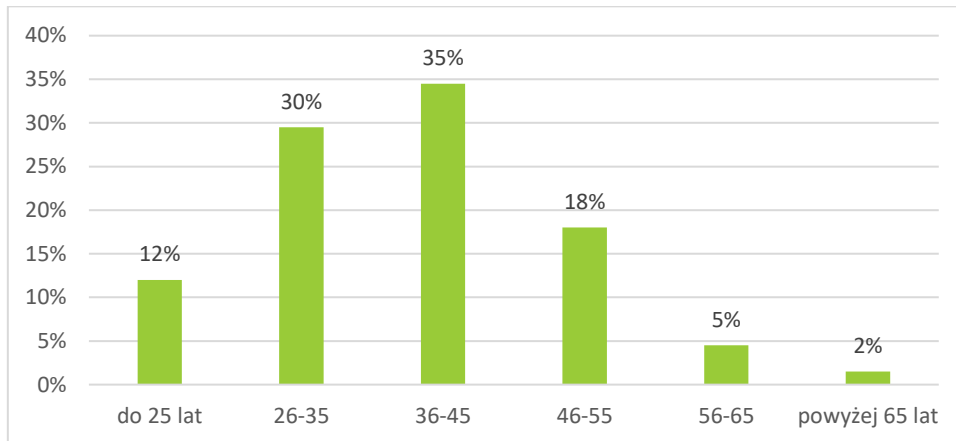
W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Bełżyce wzięło udział 200 dorosłych mieszkańców. Większość badanej społeczności stanowiły kobiety (57%), zaś mężczyźni stanowili 43% badanej próby.

Wykres 1 Płeć.

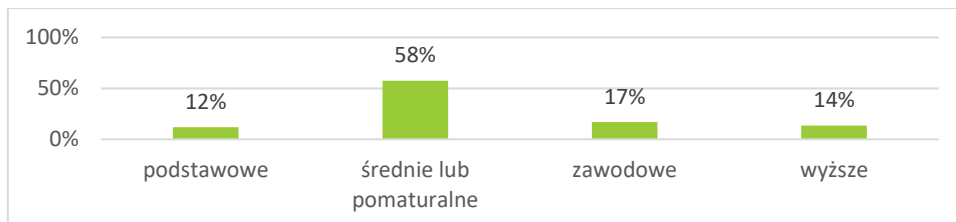
Analizując strukturę wiekową badanej społeczności można zauważyć, iż najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 36-45 lat (35%). W grupie wiekowej 26-35 lat znajdowało się 30%

respondentów, zaś 18% respondentów miało 46-55 lat. 5% badanej społeczności znajdowało się w grupie wiekowej 56 – 65 lat. Respondenci w wieku poniżej 25 lat stanowili 12% badanej społeczności, a 2% powyżej 65 lat.

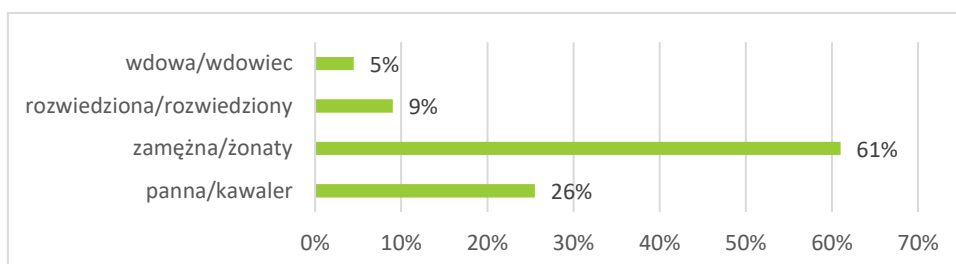
Wykres 2 Wiek.

Jak wynika z analizy struktury wykształcenia badanej społeczności, zauważyć można, iż największa część osób posiadała wykształcenie średnie lub pomaturalne (58%). 14% badanych osób ma wykształcenie wyższe, 17% wykształcenie zawodowe, a 12% badanych to osoby legitymujące się wykształceniem podstawowym.

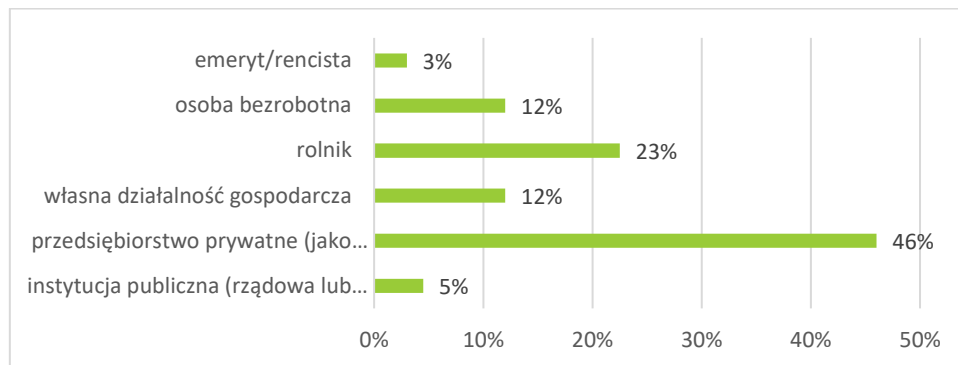
Wykres 3 Wykształcenie.

Osoby zamężne lub żonate stanowiły większość ankietowanych osób (61%). 20% badanej próby stanowiły osoby stanu wolnego (panna/kawaler), zaś 9% to osoby rozwiedzione, a 5% wdowy i wdowcy.

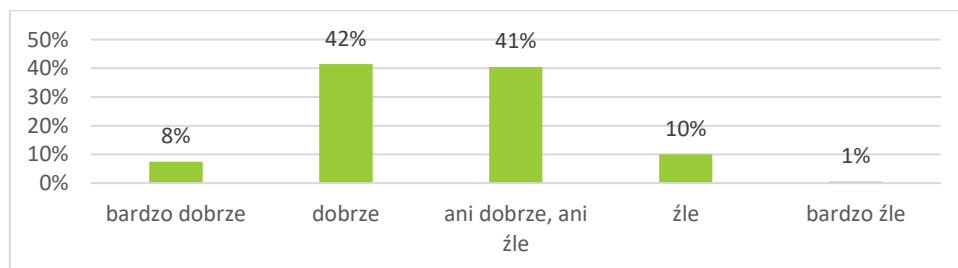
Wykres 4 Stan cywilny.

5% ankietowanych pracuje w instytucjach publicznych, a 46% w przedsiębiorstwach prywatnych (jako pracownik). Ankietowanych, którzy prowadzą własną działalność gospodarczą było 12%. Dodatkowo 12% mieszkańców jest osobami bezrobotnymi, 23% z nich jest rolnikami, a pozostałe 3% emerytami lub rencistami.

Wykres 5 Miejsce pracy.

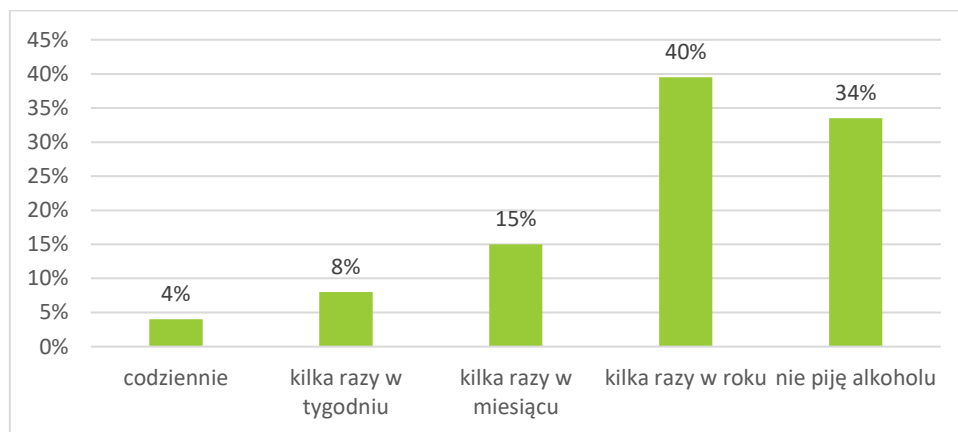
42% mieszkańców twierdzi, że ich sytuacja materialna jest „dobra”, natomiast 41% opowiada się za odpowiedzią „ani dobrze, ani źle”. 10% osób twierdzi, że ich sytuacja jest „zła”, kolejno 8% mieszkańców przyznało, że swoją sytuację materialną określają „bardzo dobrze”, a 1%, - „bardzo źle”.

Wykres 6 Sytuacja materialna mieszkańców.

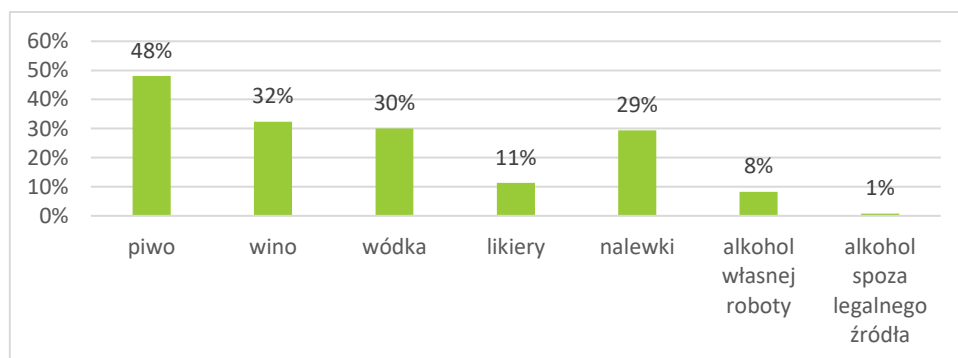
4.2 PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Pierwszym diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Bełżyce był problem alkoholowy. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu. Na początek, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. 8% spożywa alkohol kilka razy w tygodniu, a kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 15% osób, zaś kilka razy w roku 40%. Pozostałe 34% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu, lecz w ankiecie znalazły się odpowiedzi, gdzie mieszkańcy przyznali, że piją alkohol codziennie (4%).

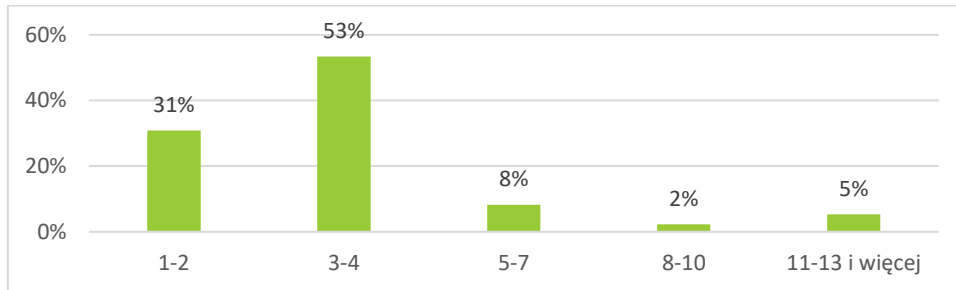
Wykres 7 Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (48%), wino (32%), wódkę (30%), nalewki (29%), alkohol własnej roboty (8%), likiery (11%). Osoby wymieniają również takie substancje jak Bourbon (1%).

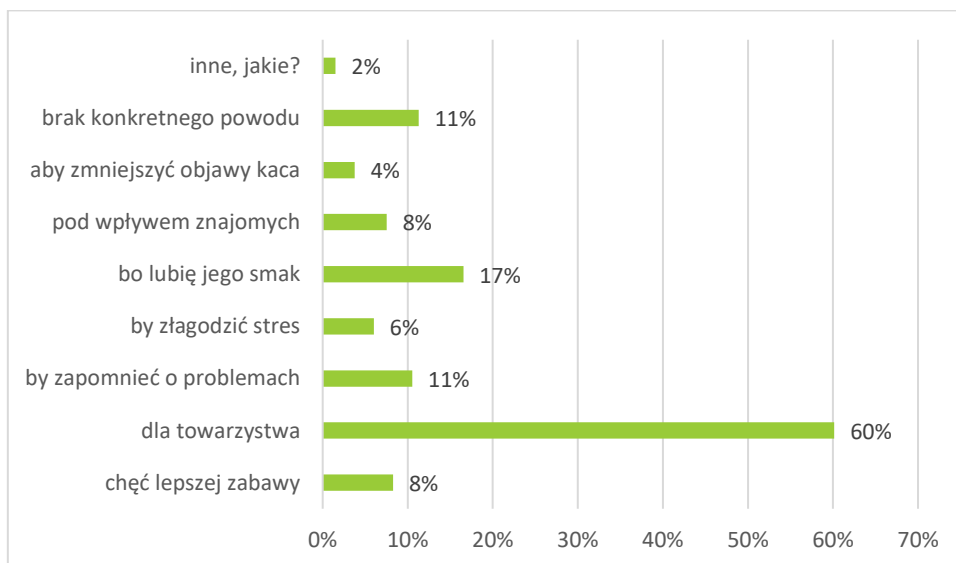
Wykres 8 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

Dodatkowo, 31% respondentów przyznało, iż jednorazowo wypija od 1 do 2 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym spożywają alkohol. 53% ankietowanych wybrało odpowiedź, że spożywa 3 do 4 porcji jednorazowo. 8% osób wypija od 5 do 7 porcji, 2% między 8 a 10 porcji, a pozostałe 5% ankietowanych przyznaje się, że wypija od 11 do 13 porcji.

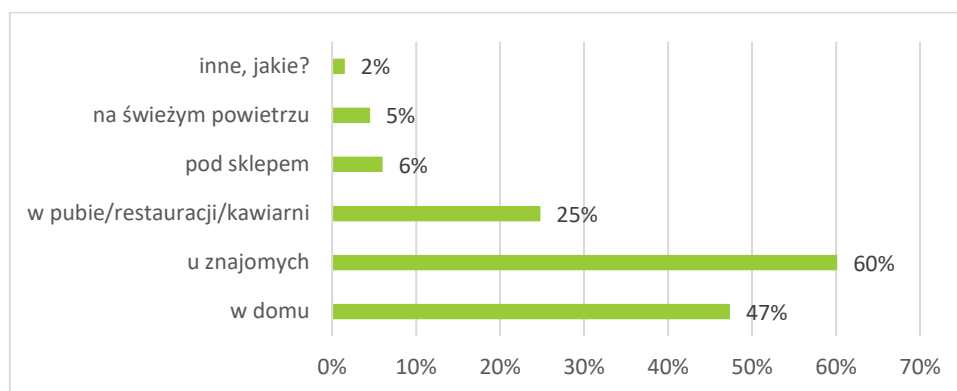
Wykres 9 Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej dla towarzystwa (60%) oraz bo lubią jego smak (17%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na: by zapomnieć o problemach lub brak konkretnego powodu (po 11%). Dodatkowo, 2% osób napisało własnoręcznie, że powodem, przez który piją alkohol to np. święta, imieniny czy też urodziny.

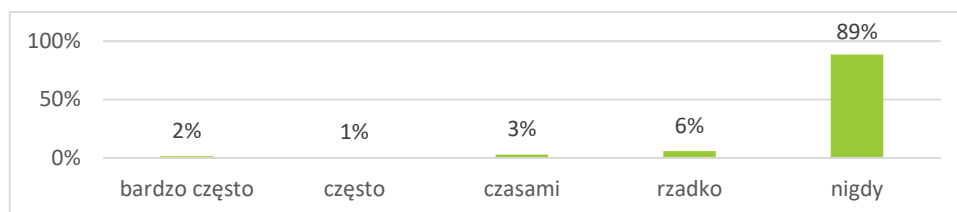
Wykres 10 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Dodatkowo, można zauważyć, że dorośli mieszkańcy gminy najczęściej spożywają alkohol u znajomych (60%), w domu (47%), w pubie/restauracji/kawiarni (25%), pod sklepem (6%) oraz na świeżym powietrzu (5%).

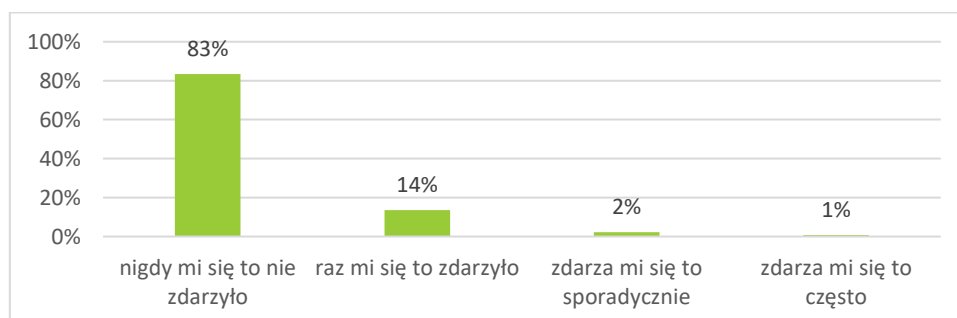
Wykres 11 Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

Co więcej, 1% respondentów przyznało, iż często wykonuje swoje obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu, zaś 3% robi to czasami oraz 6% - rzadko. 89% ankietowanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu.

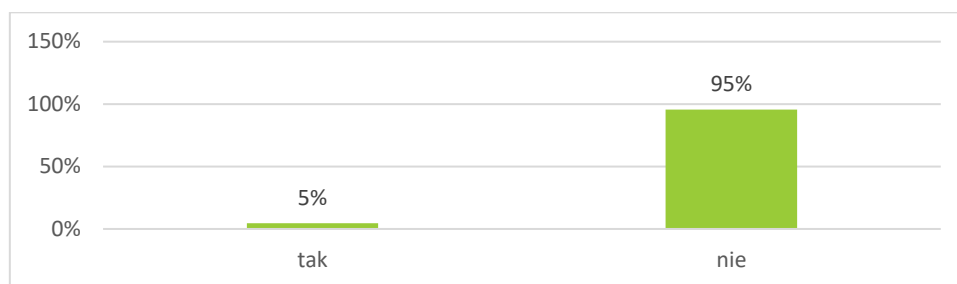
Wykres 12 Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Problem jazdy pod wpływem alkoholu to kolejna analizowana kwestia. Niestety i tutaj można zauważyć, iż takie sytuacje zdarzały się badanym osobom. 14% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, 2% przytrafiało się to sporadycznie. Natomiast pocieszający jest fakt, że aż 83% osobom nie zdarzyło się to nigdy.

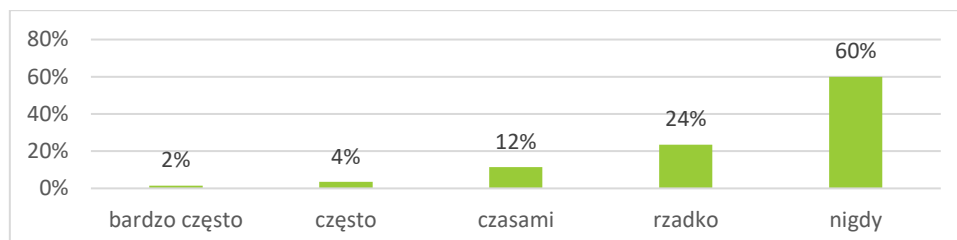
Wykres 13 Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Dodatkowo, 5% respondentów oświadczyło, iż zostali zatrzymani za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, natomiast pozostałe 95% nigdy nie miało do czynienia z Policją w takiej sytuacji.

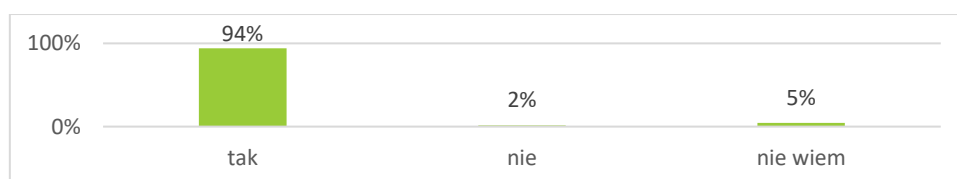
Wykres 14 Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Respondenci nie tylko sami wsiadają za kierownicę pod wpływem alkoholu, ale również niektórym osobom zdarzyło się być świadkami takiej sytuacji, aż 12% osób widziało czasami sytuacje w których, ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. Natomiast 60% ankietowanych nigdy nie widziało takiej sytuacji, lecz 2% respondentów przyznało, że widuje takie sytuacje bardzo często.

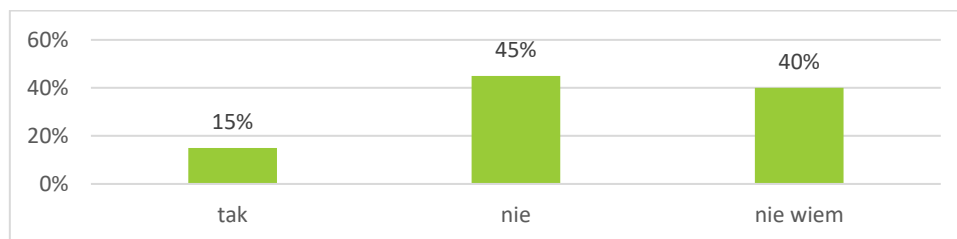
Wykres 15 Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Dobłą wiadomością jest fakt, iż 94% mieszkańców wie, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka. Z tą opinią nie zgadza się 2% osób. 5% ankietowanych nie potrafi udzielić odpowiedzi na to pytanie. Jest to niepokojący fakt, który prowadzi do wniosków dotyczących braku wiedzy wśród mieszkańców dotyczącej spożywania i szkodliwości alkoholu.

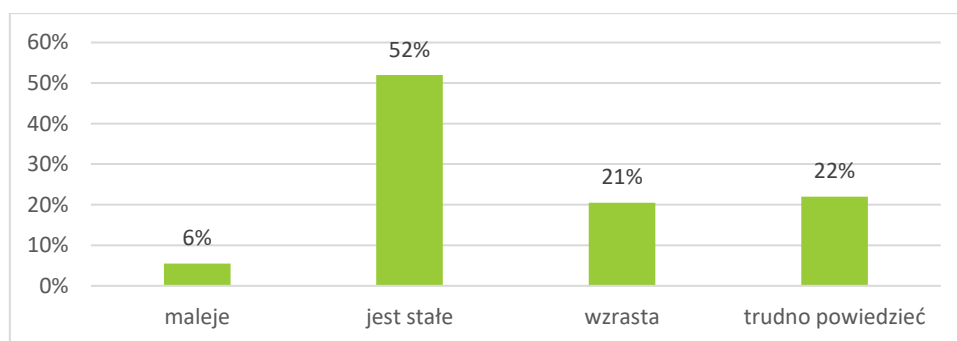
Wykres 16 Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Mieszkańcy zapytani o to, czy widują kobiety w ciąży, które spożywają alkohol na terenie gminy stwierdzili w większości (45%), że takie sytuacje się nie zdarzają. Natomiast 15% osób ankietowanych twierdzi, że widywało kobiety w ciąży, w takich sytuacjach. Kolejne 40% nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie, ponieważ nie ma wiedzy na ten temat.

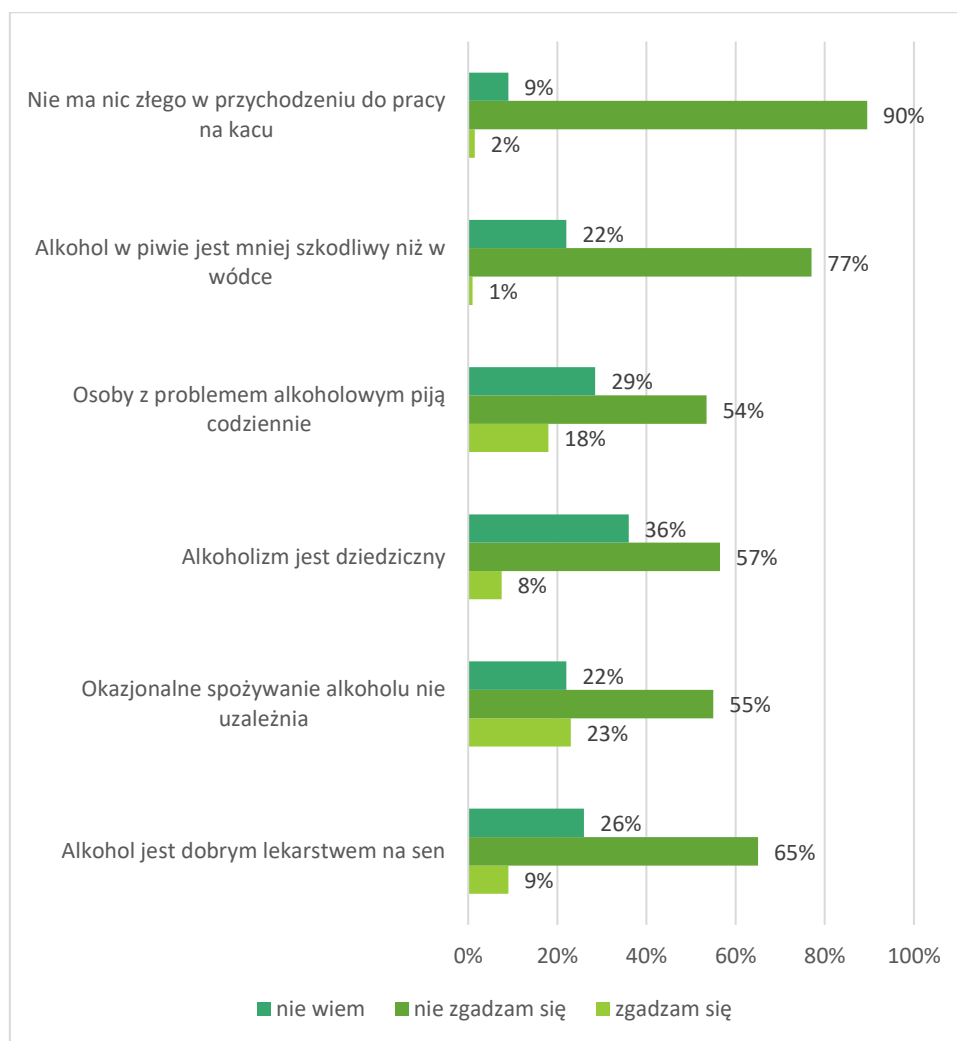
Wykres 17 Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w gminie, to 21% mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu wzrasta. 52% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu jest stałe, zaś 6%, że maleje. 22% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 18 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

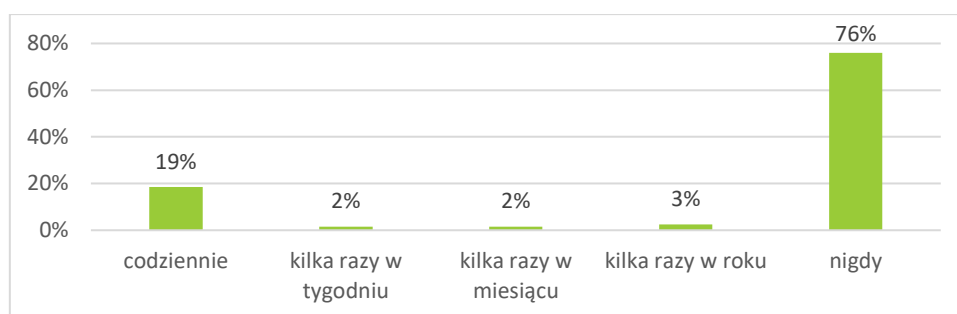
Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej problemu alkoholowego poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku wybranych stwierdzeń. 22% dorosłych uważa, że okazjonalne spożywanie alkoholu nie prowadzi do uzależnienia. 54% osób uważa, że osoby z problemem alkoholowym piją codziennie, zaś 65% respondentów uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen. 9% osób uważa, że nie ma nic złego w przychodzeniu na „kacu” do pracy. Dodatkowo, 77% mieszkańców gminy twierdzi, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce, a według pozostałych 57% osób alkoholizm jest dziedziczny.

Wykres 19 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń.

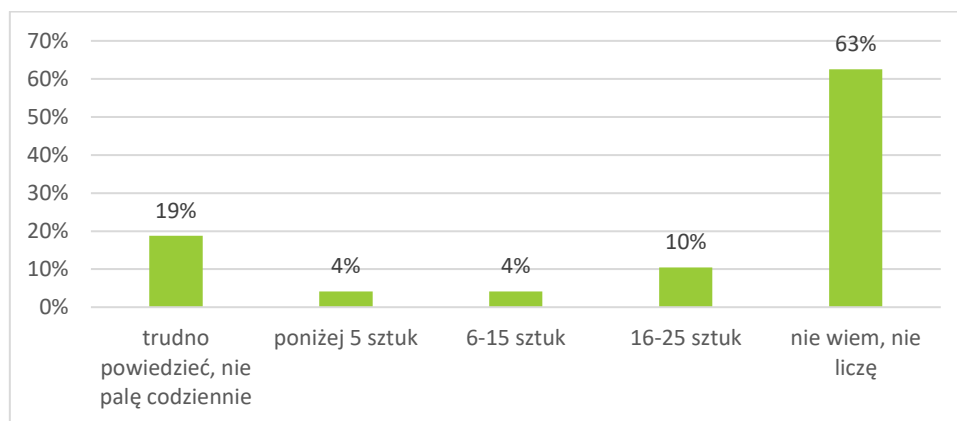
4.3 PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Niestety, zazwyczaj nierozłącznym dodatkiem dla osób, które spożywają alkohol są papierosy. W gminie Bełżyce, aż 76% stwierdziło, że nigdy nie paliło – jest to bardzo zadowalający wynik, natomiast 19% robi to codziennie. Poszczególne osoby palą kilka razy w tygodniu (2%) oraz kilka razy w roku (3%), a kilka razy w miesiącu pali pozostałe 2% osób.

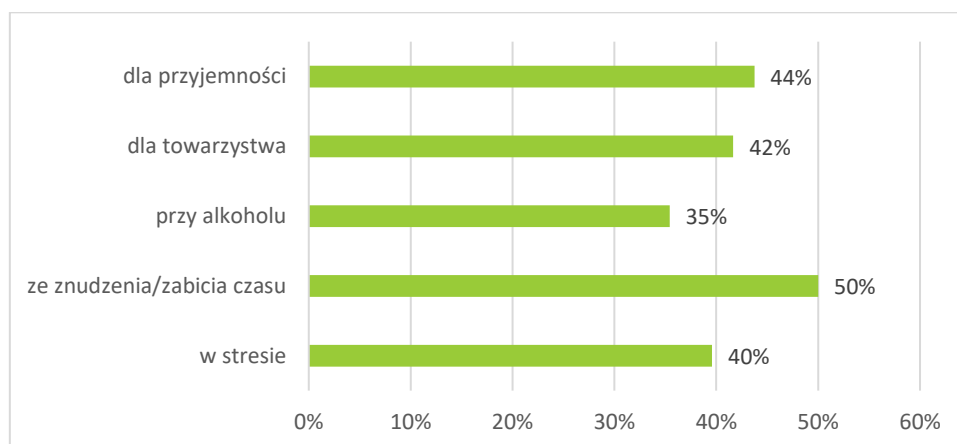
Wykres 20 Jak często pali Pan/i papierosy?

Osoby, które przyznały, że palą zostały zapytane jak często to robią. 10% z nich stwierdziło, że pali 16-25 sztuk dziennie, 4% osób pali od 6 do 15 sztuk dziennie, a 4% pali poniżej 5 sztuk dziennie.

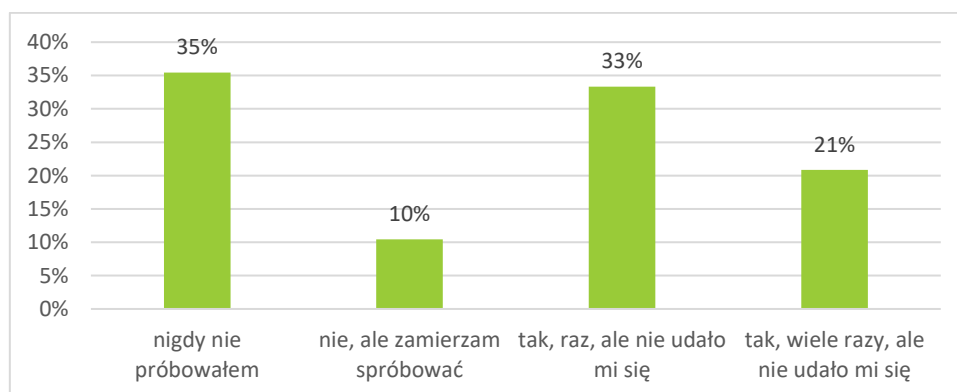
Wykres 21 Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

44% ankietowanych przyznało, że pali papierosy dla przyjemności, 40% w stresie, 35% przy alkoholu oraz 50% dla zabicia czasu i ze znużenia. Kolejne 42% wykonuje tę czynność dla towarzystwa.

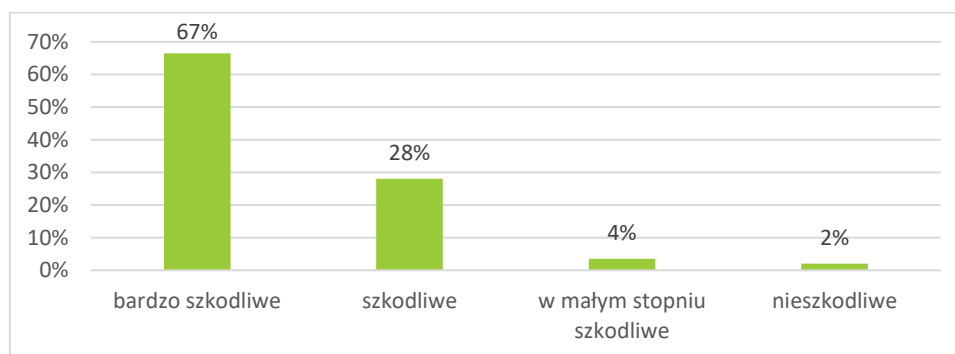
Wykres 22 Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

35% palących osób, które zamieszkują Gminę Bełżyce nigdy nie próbowało rzucić palenia, natomiast 21% wiele razy próbowało, lecz z marnym skutkiem. Pozostałe 10% zamierza spróbować pożegnać się z nałogiem.

Wykres 23 Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

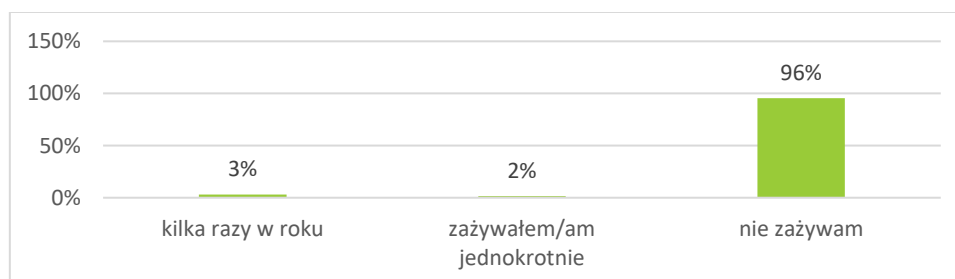
Zdecydowana większość osób uważa, że palenie papierosów jest bardzo szkodliwe dla zdrowia, bowiem taką odpowiedź wskazało 67% oraz 28% - szkodliwe. 4% ankietowanych uważa, że jest to w małym stopniu szkodliwe, zaś pozostałe 2% ankietowanych sądzi, iż palenie jest nieszkodliwe.

Wykres 24 Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

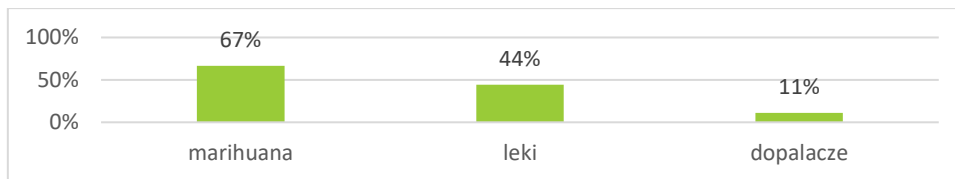
4.4 PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Następnym problemem, który został poruszony w badaniu był problem uzależnień od substancji psychoaktywnych. Celem pytań zadawanych mieszkańcom było oszacowanie skali zagrożeń związanych z braniem narkotyków (i innych substancji psychoaktywnych), oraz sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat narkotyków i dopalaczy. Mieszkańcy poproszeni zostali również o określenie dostępności powyższych środków na terenie Gminy Bełżyce. Do kontaktu z narkotykami przyznało się 2% osób, którzy zażywali je jednokrotnie, następnie 3% osób twierdzi, że zdarzyło im się to kilka razy w roku. Pozostałe 96% osób nigdy nie zażywało substancji psychoaktywnych.

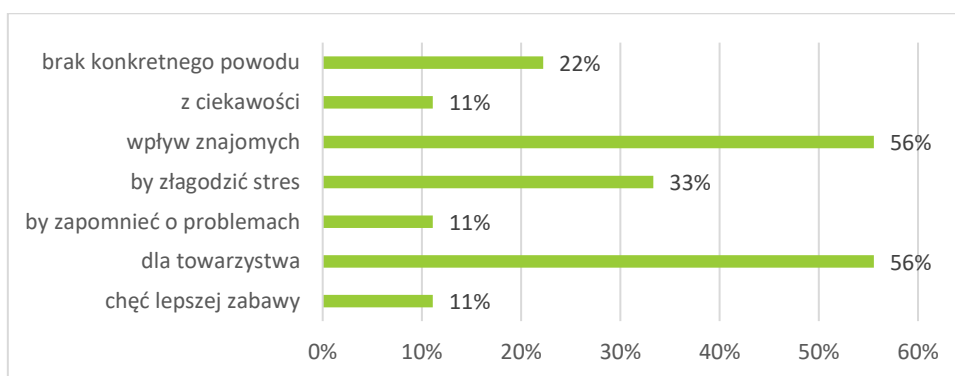
Wykres 25 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Najczęściej mieszkańcy, którzy mieli kontakt z narkotykami zażywali: marihuanę (67%), leki (44%) oraz dopalacze (11%).

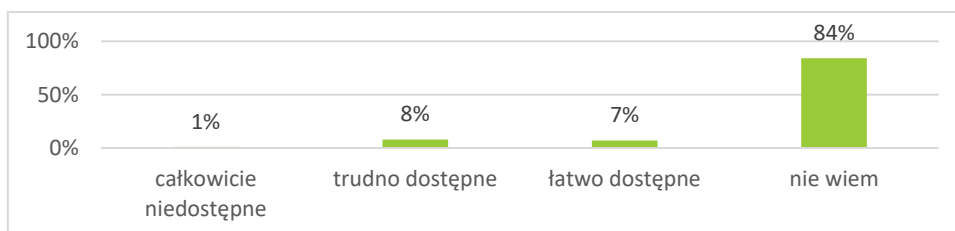
Wykres 26 Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Najczęstszym powodem sięgnięcia po substancje psychoaktywne wśród mieszkańców był wpływ znajomych oraz „dla towarzystwa” (po 56%).

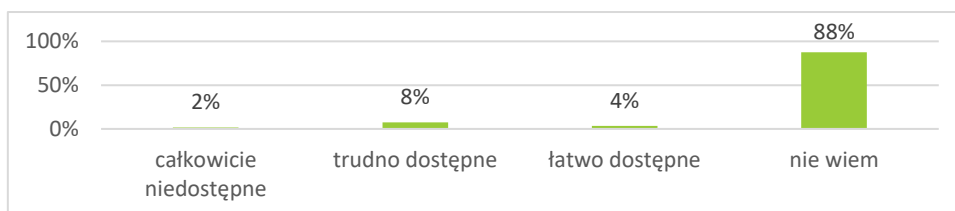

Wykres 27 Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

Co istotne, zdecydowana większość osób nie potrafiła ocenić możliwości pozyskania narkotyków (84%) i dopalaczy (88%) na terenie Gminy Bełżyce. Zdaniem 7% mieszkańców narkotyki są łatwo dostępne w gminie, również 4% osób uważa tak w kwestii dopalaczy. Po 8% osób twierdzi, że narkotyki i dopalacze są trudno dostępne.

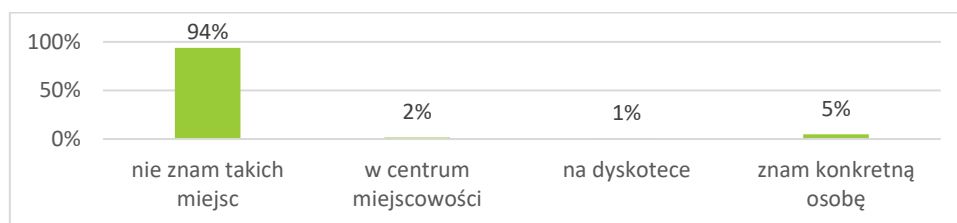

Wykres 28 Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

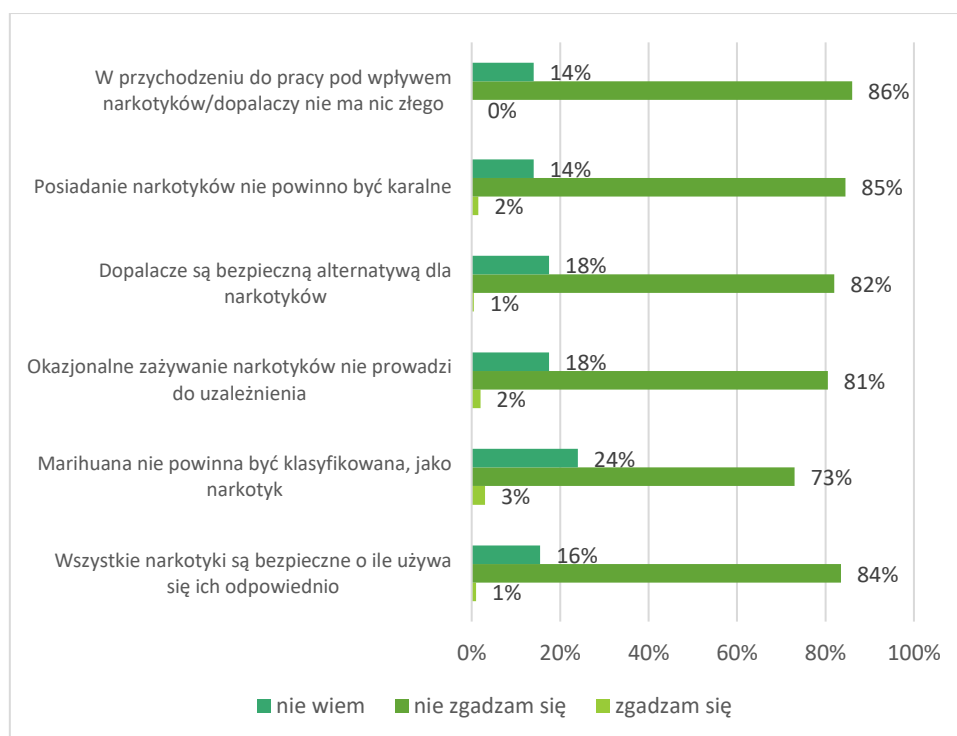
Wykres 29 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Mieszkańcy nie znają również miejsc w gminie, gdzie można zakupić substancje psychoaktywne – taką odpowiedź wskazało 94% osób. Ankietowani, którzy znają takie miejsca, wskazywali, iż najczęściej można je kupić: w centrum miejscowości (2%), na dyskotecce (1%), dodatkowo 5% osób zna konkretną osobę, która sprzedaje narkotyki.

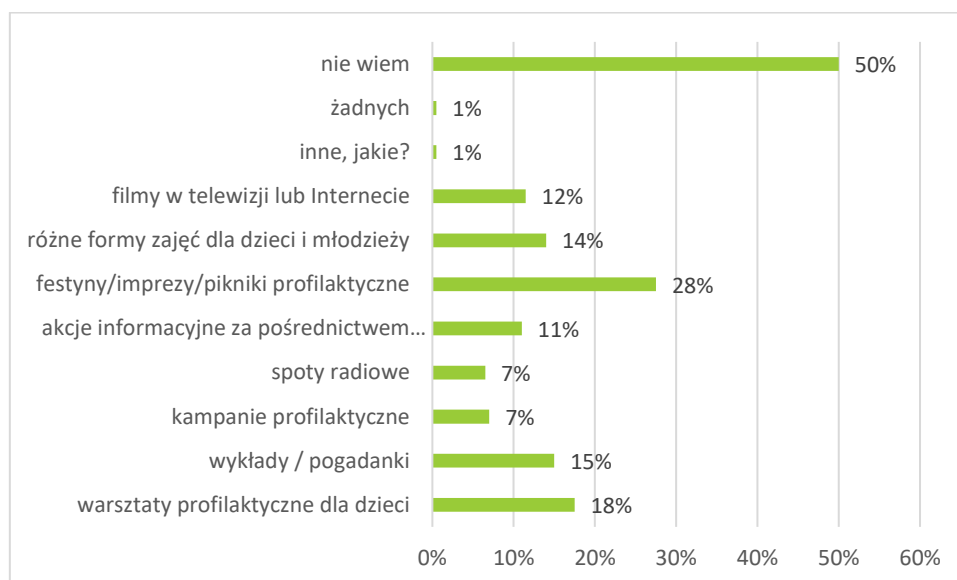
Wykres 30 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

Następnie, ankietowani poproszeni zostali, by ustosunkować się do pewnych stwierdzeń. 86% mieszkańców nie zgadza się ze zdaniem, że w przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków nie ma nic złego. Ze stwierdzeniem, że posiadanie narkotyków nie powinno być karane nie zgadza się 85%, a 82% osób uważa, że dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków. Okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia – z tym zdaniem nie zgadza się 81% osób, a 73% chce, by marihuana była klasyfikowana jako narkotyk. Ze stwierdzeniem dotyczącym bezpieczeństwa narkotyków, o ile używa się ich z głową nie zgadza się 84% mieszkańców.

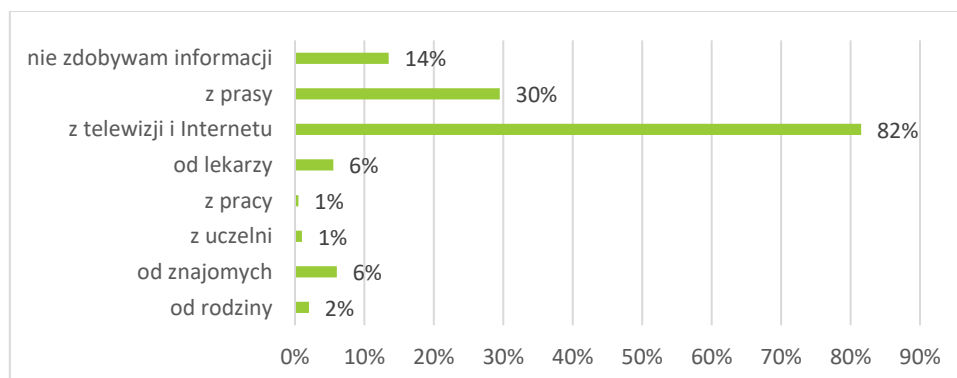
Wykres 31 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Można wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń.

Dodatkowo mieszkańcy twierdzą, że Gmina Bełżyce by ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków i dopalaczy organizuje najczęściej pikniki oraz festyny profilaktyczne (28%), a także warsztaty dla dzieci (18%), wykłady i pogadanki (15%), czy też zajęcia dla dzieci i młodzieży (14%).

Wykres 32 Jakie działania według Pana/i podejmuje gmina, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

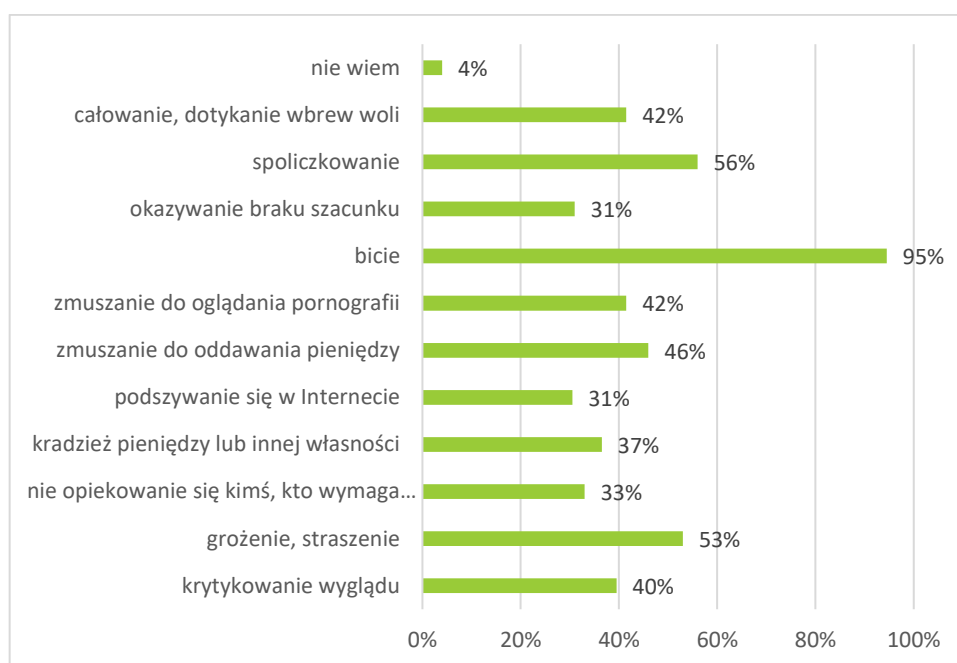
Mieszkańcy najczęściej czerpią informacje na temat konsekwencji związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych z telewizji i Internetu (82%), z prasy (30%) oraz od znajomych (6%). W ankiecie była również grupa mieszkańców, która nie zdobywa takich informacji w żaden sposób (14%).

Wykres 33 Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

4.5 PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

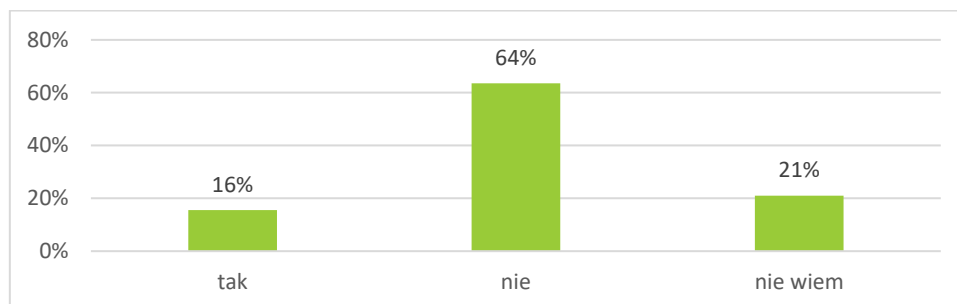
Kolejny problem, który został poruszony w ankiecie to problem przemocy. Najpierw dowiedzmy się czym tak naprawdę jest przemoc? Według wielu definicji jest to „(...)intencjonalne działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienie i szkody”⁶. Na początek mieszkańcy Gminy Bełżyce zostali poproszeni o wskazanie, jakie sytuacje według nich uważane są akty przemocy – pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy mieszkańców oraz czy są świadomi, czym jest w ogóle przemoc. Ankietowani najczęściej uważają, że aktem przemocy może być: bicie (95%), grożenie i straszenie (53%), spoliczkowanie oraz zmuszanie do oglądania pornografii oraz całowanie i dotykanie wbrew woli (po 42%) zmuszanie do oddawania pieniędzy (46%), czy też kradzież pieniędzy lub innej własności (37%).

Wykres 34 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

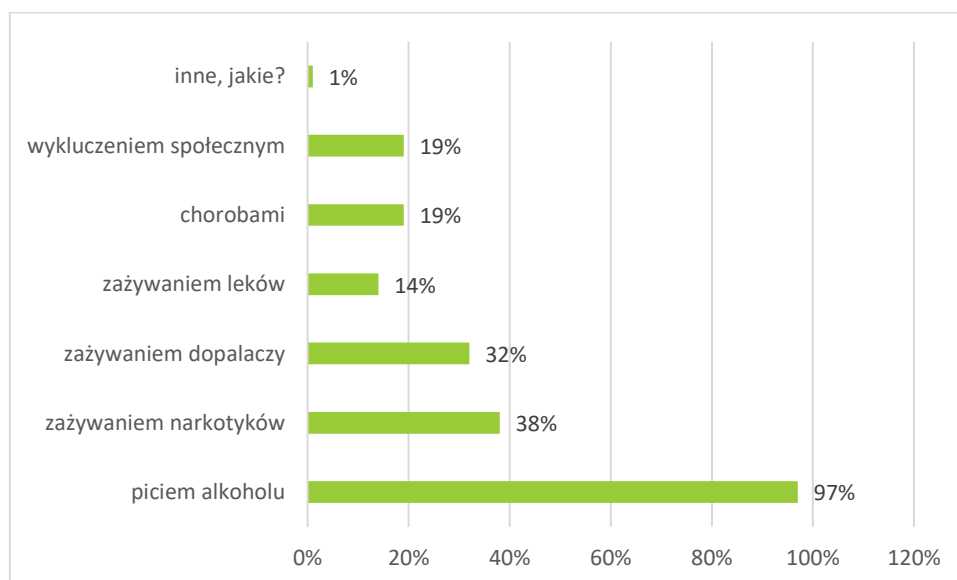
⁶ NIE BIJ! Serwis informacyjny Centrum Służby Rodzinie.

Mieszkańcy określali również, czy znają kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy. 64% z nich udzieliło odpowiedzi „nie” na powyższe pytanie, natomiast aż 16% ankietowanych zna takie osoby. Pozostałe 21% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi, ponieważ nie ma wiedzy na ten temat.

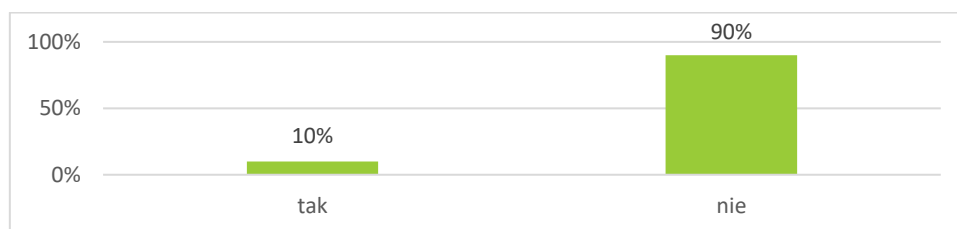
Wykres 35 Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Następnie zostali zapytani z czym jest związana przemoc domowa. 97% z ankietowanych stwierdziło, że przemoc domowa jest związana z piciem alkoholu, 38%, z zażywaniem narkotyków, 32% z zażywaniem dopalaczy, a kolejne 19% uważa, że powodem są choroby. Pojedyncze osoby (1%) wymieniały również, że problem takiej przemocy może być związany ze stresem.

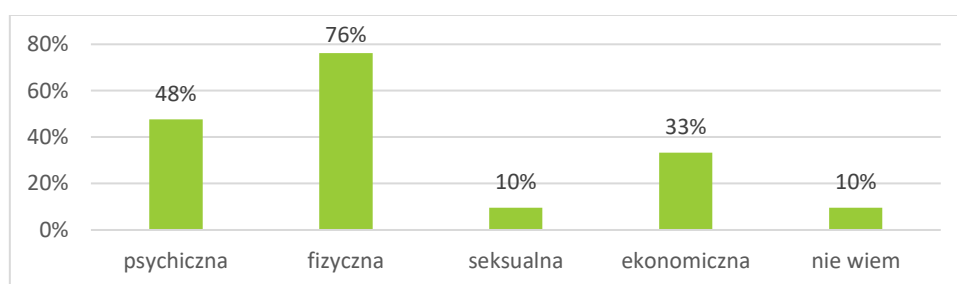
Wykres 36 Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z?

Dodatkowo, ankietowani udzielali odpowiedzi na temat, czy oni sami doświadczyli kiedykolwiek przemocy w swoim domu. Zdecydowana większość, bo aż 90% przyznało, że nigdy nie zmagali się z owym problemem, natomiast niepokojący jest fakt iż 10% osób doświadczyło kiedykolwiek przemocy w swoim najbliższym otoczeniu.

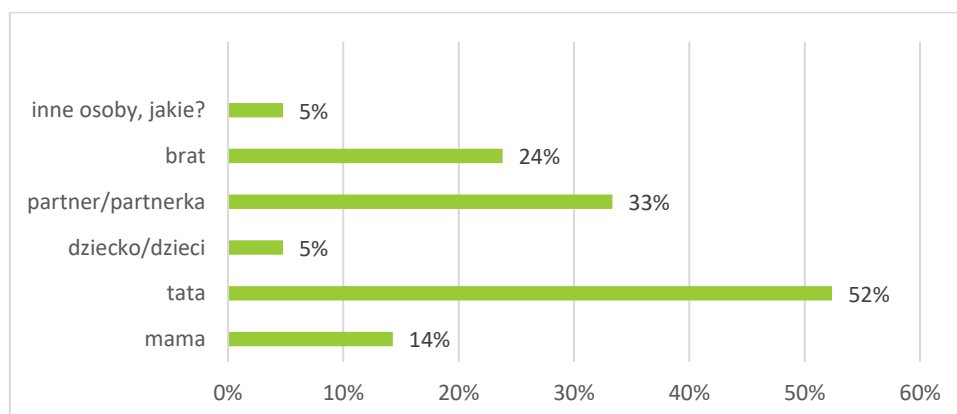
Wykres 37 Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Osoby doświadczające przemocy najczęściej zaznaczały, iż były ofiarami przemocy psychicznej (48%) oraz fizycznej (76%). Kolejne najczęściej udzielane odpowiedzi to: przemoc seksualna (19%), a także przemoc ekonomiczna (33%).

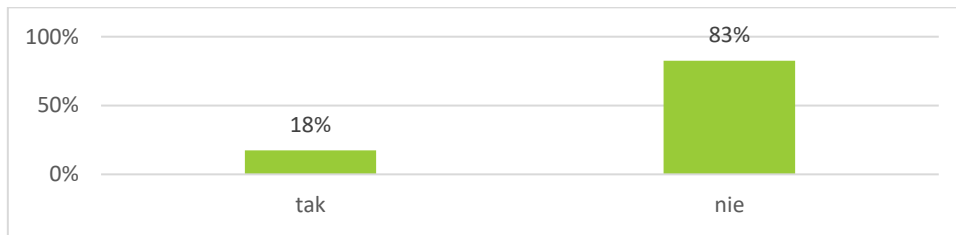
Wykres 38 Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

Najczęściej wobec osób, które doświadczyły przemocy stosował ją tata (52%), partner lub partnerka (33%) oraz brat (24%). Pewien odsetek osób wymieniał własne odpowiedzi, gdzie przemoc stosował wobec nich m.in. pracodawca/przełożony (5%).

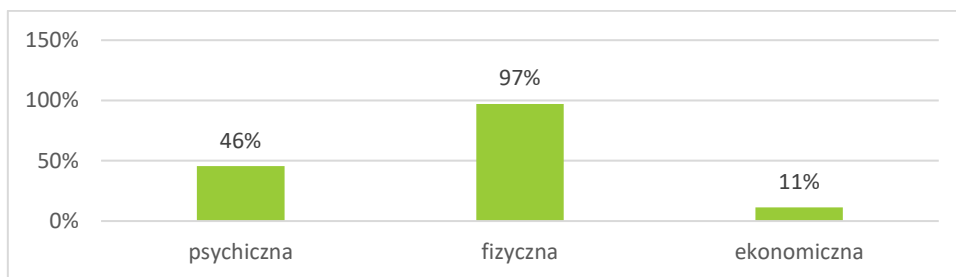
Wykres 39 Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

Dodatkowo, 18% osób ankietowanych przyznało, że zdarzyło im się zastosować przemoc wobec drugiej osoby.

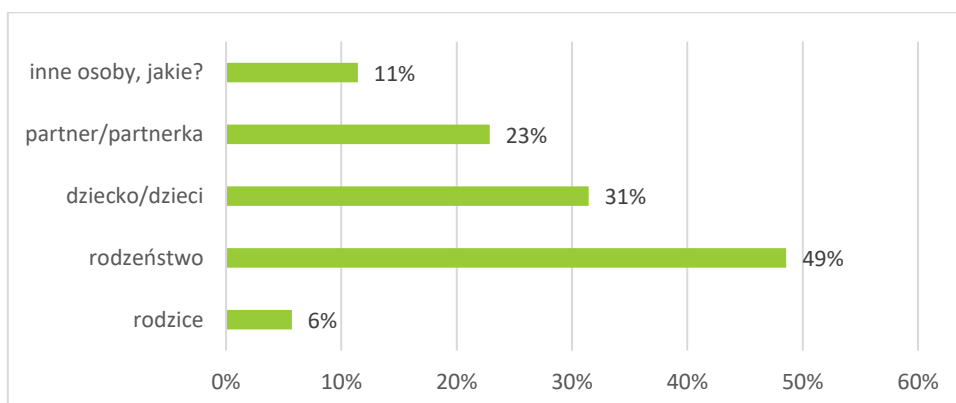
Wykres 40 Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Ankietowani, którzy zastosowali kiedykolwiek przemoc wobec drugiej osoby, przyznali, że najczęściej była to przemoc fizyczna (97%), psychiczna (46%) oraz przemoc ekonomiczna (11%).

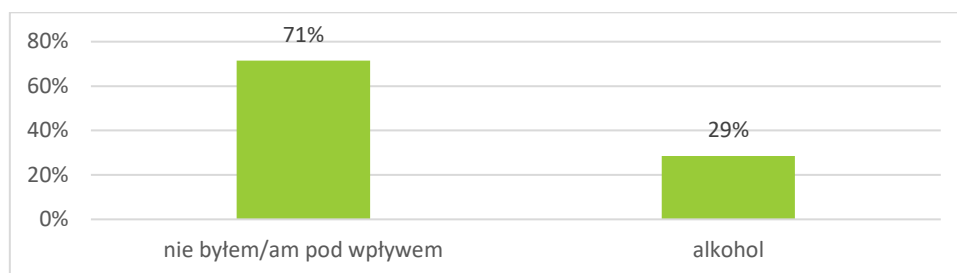
Wykres 41 Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

Stosowali oni przemoc najczęściej wobec: rodzeństwa (49%), dzieci (31%), partnerki lub partnera (23%) lub rodziców (6%). Mieszkańcy wymieniali również takie osoby, jak koledzy, znajomi, sąsiedzi (11%).

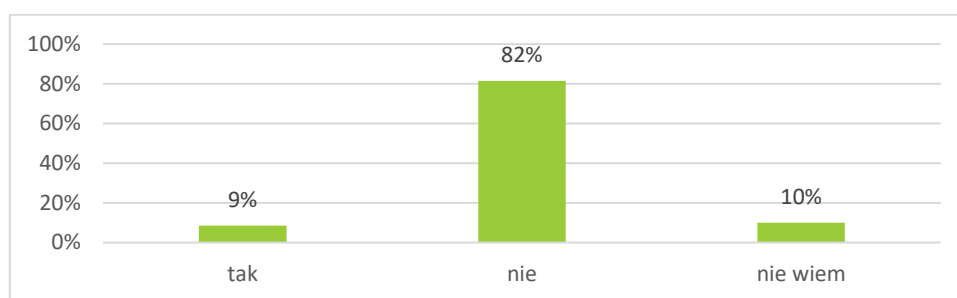
Wykres 42 W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

Dodatkowo 71% respondentów przyznało, że podczas stosowania przemocy wobec innych nie byli pod wpływem żadnych środków psychoaktywnych. Natomiast 29% osób twierdzi, że stosowało przemoc pod wpływem alkoholu.

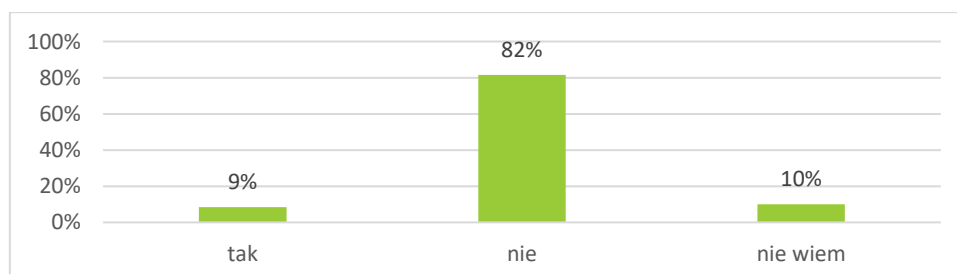
Wykres 43 Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

82% ankietowanych uważa, że nie można w żaden sposób usprawiedliwić stosowania przemocy wobec innych osób. Natomiast według 9% osób, przemoc można usprawiedliwić, a 10% mieszkańców gminy nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na to pytanie.

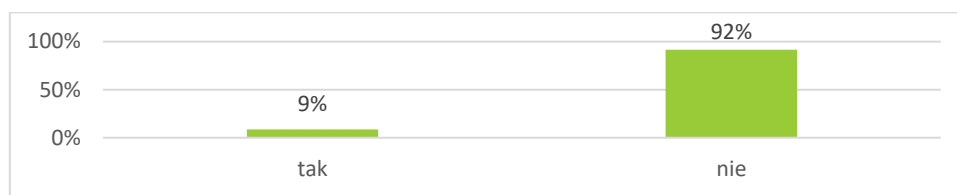
Wykres 44 Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Kolejno, według 92% mieszkańców nie powinno się stosować kar wobec dzieci. 10% nie potrafi określić swojego zdania. A pozostałe 9% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

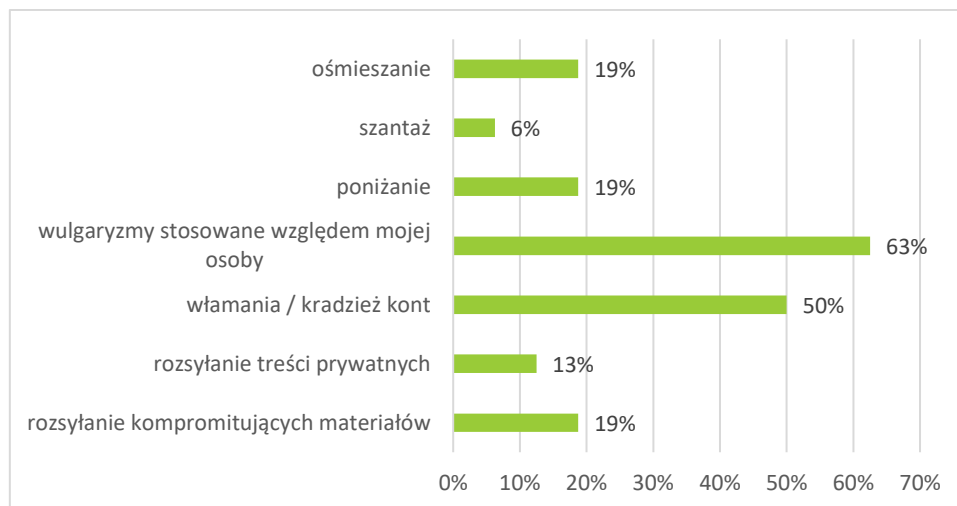
Wykres 45 Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Następnie, respondenci zostali zapytani czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć cyberprzemocy w sieci? 92% ankietowanych nie doświadczyło nigdy przykrych zachowań ze strony drugiej osoby przez Internet.

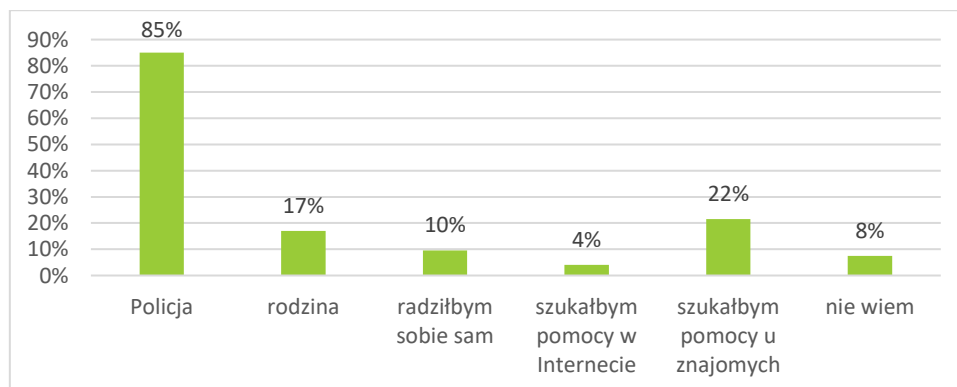
Wykres 46 Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć cyberprzemocy w sieci?(np.: w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania, ośmieszania, etc.)?

Osoby, które doświadczyły przemocy, najczęściej przyznawały, że była to przemoc rodzaju: wulgaryzmy (63%), włamania i kradzieże kont (50%) zastraszanie oraz rozsyłanie kompromitujących materiałów oraz poniżanie (po 19%).

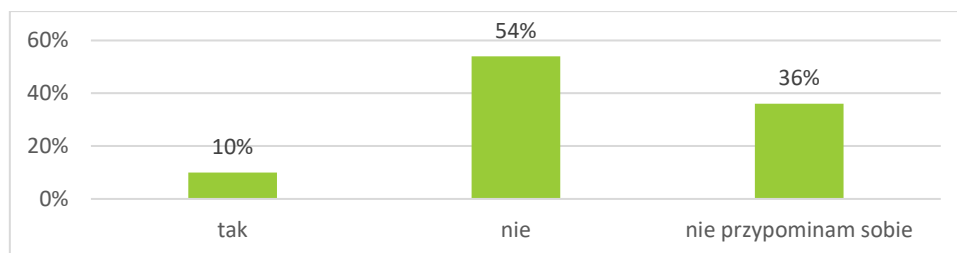
Wykres 47 Jakiego rodzaju była to przemoc?

Mieszkańcy, z problemem cyberprzemocy zwróciliby się najchętniej na Policję (86%).

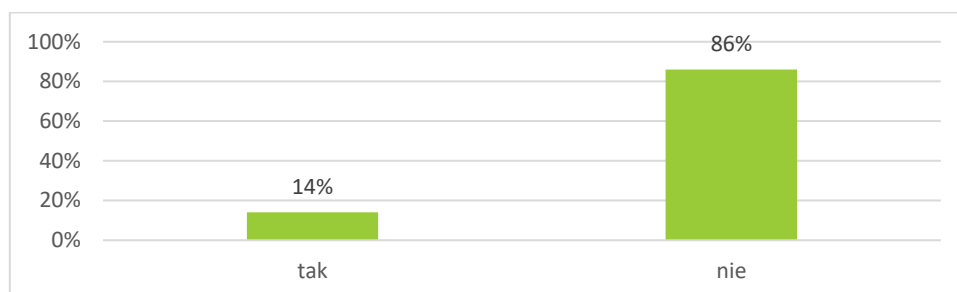
Wykres 48 Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu cyberprzemocy?

Dodatkowo, 10% mieszkańców przyznaje, że zdarzyła się w ich życiu sytuacja gdzie inna osoba wykonała im wbrew woli zdjęcie lub film.

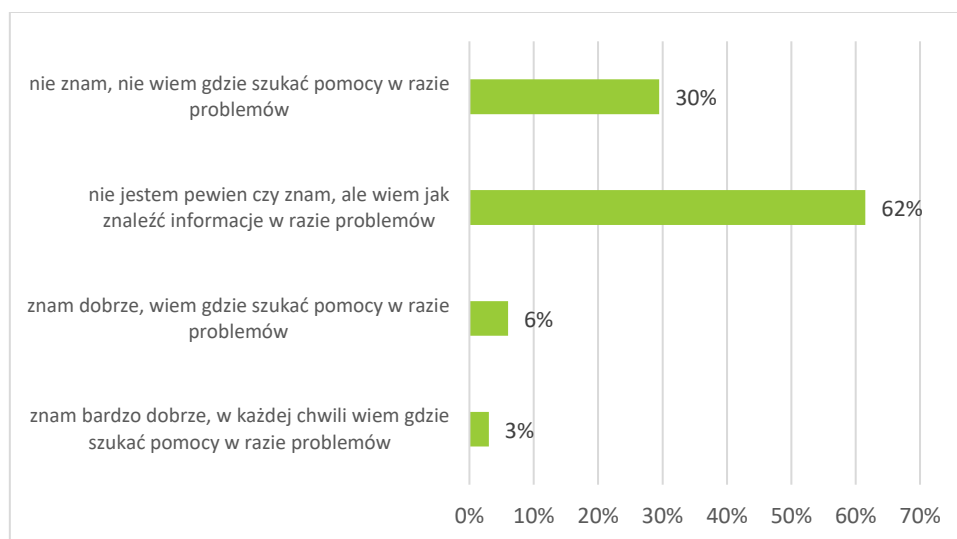
Wykres 49 Czy wbrew Twojej woli wykonano Ci zdjęcie lub film?

Następnie, 86% respondentów twierdzi, że nigdy nie słyszeli o organizacjach lub serwisach internetowych, które udzielają pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

Wykres 50 Czy słyszał/a Pan/i o jakiejś organizacji lub serwisach internetowych, które udzielają pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą?

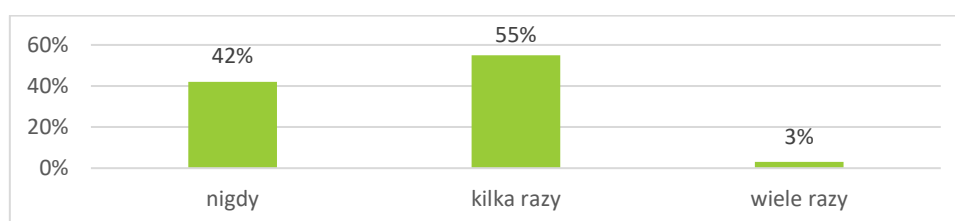
Większość osób ankietowanych nie jest pewna czy zna dane kontaktowe do instytucji pomocowych lecz wie gdzie znaleźć takie informacje (62%).

Wykres 51 Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

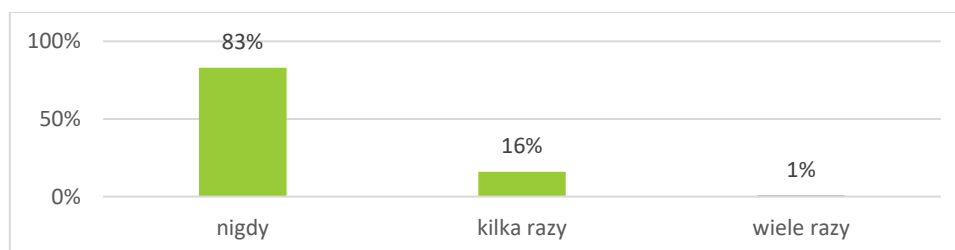
4.6 PROBLEM UZALEŻNIEŃ BEHAVIORALNYCH Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Mieszkańcy, zostali zapytani, czy kiedykolwiek brali udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych, w których wysyła się płatne smsy. 42% z nich udzieliło odpowiedzi „nigdy”. Natomiast 55% osobom zdarzyła się taka sytuacja kilka razy, a 3% wysyłało płatne smsy wiele razy.

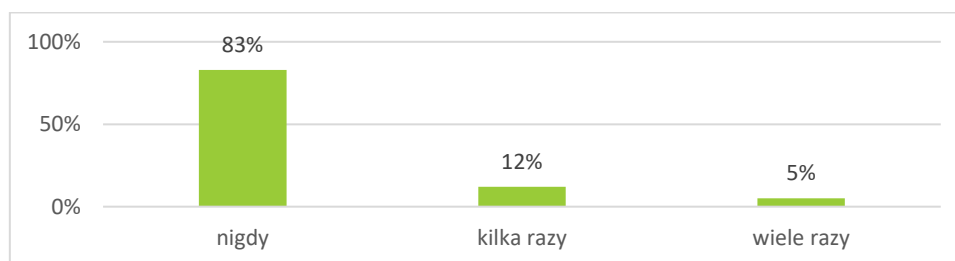
Wykres 52 Czy brał/a Pan/i udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych, w których wysyła się płatne smsy ?

Dodatkowo, 83% osób nigdy nie grało na automatach, w salonach gier. 16% mieszkańców przyznało się, że taka sytuacja zdarzyła się kilka razy, a 1% - wiele razy.

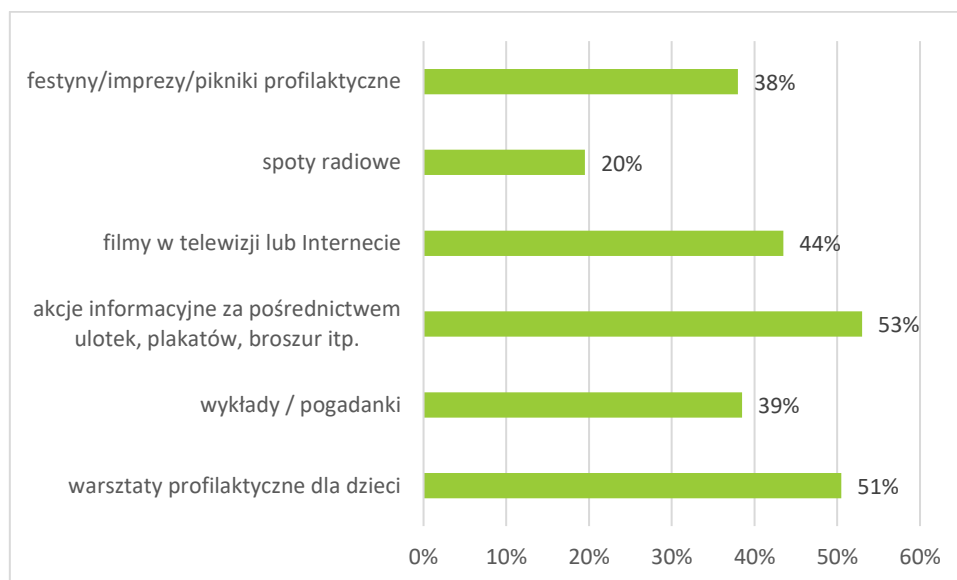
Wykres 53 Czy grał /a Pan/i na automatach, w salonach gier?

12% ankietowanych osób przyznało również, że zdarzyło im się kilka razy obstawiać zakłady bukmacherskie (np. STS, Totomix). 83% mieszkańcom, nigdy taka sytuacja się nie zdarzyła.

Wykres 54 czy obstawiał/a Pan/i zakłady bukmacherskie, np. STS, Totomix ?

Na koniec, mieszkańcy wymieniali, jakie formy działań profilaktycznych są według nich najbardziej efektywne. Najczęściej wybierali: akcje informacyjne za pomocą ulotek, plakatów i broszur (53%), warsztaty profilaktyczne (51%), filmy w telewizji lub Internecie (44%), festyny, imprezy oraz pikniki profilaktyczne (38%), wykłady i pogadanki (39%), a także spoty radiowe (20%).

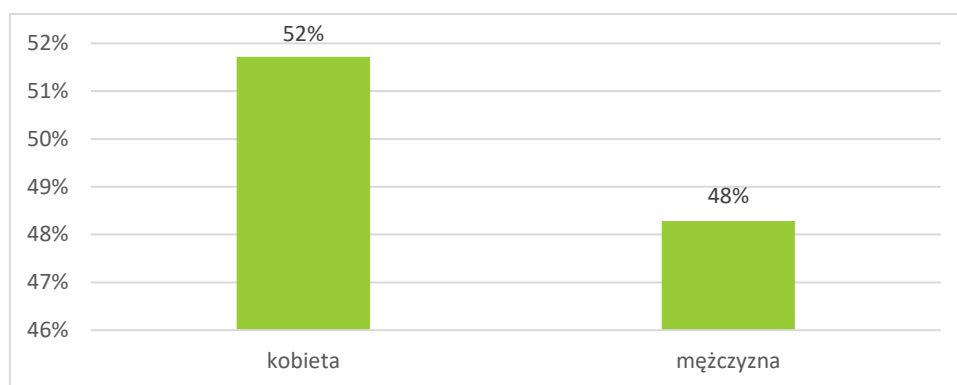

Wykres 55 Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych.

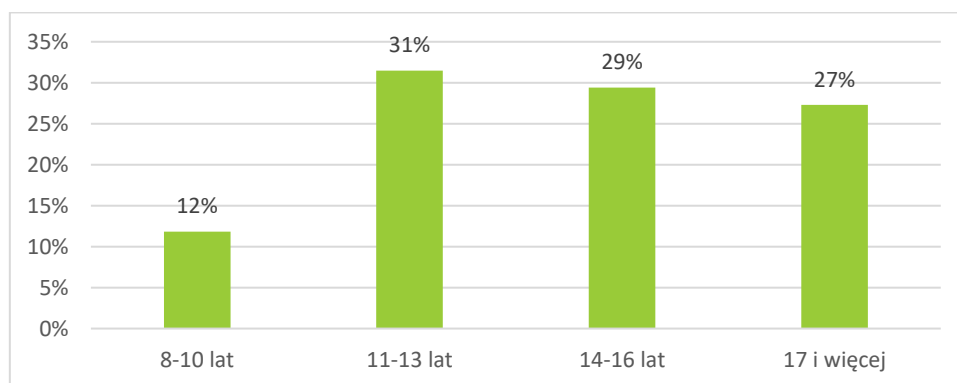
5. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE GMINY BEŁŻYCE

5.1 STRUKTURA BADANEJ GRUPY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w gminie wzięło udział łącznie 524 uczniów (52% dziewczynek, 48% chłopców). W przedziale wiekowym od 8 do 10 lat było 12% młodych mieszkańców. Kolejno w przedziale wiekowym od 11 do 13 lat, w badaniu wzięło 31%, następnie w wieku od 14 do 16 lat 29%, a w przedziale wiekowym od 17 lat i więcej – 27% osób.

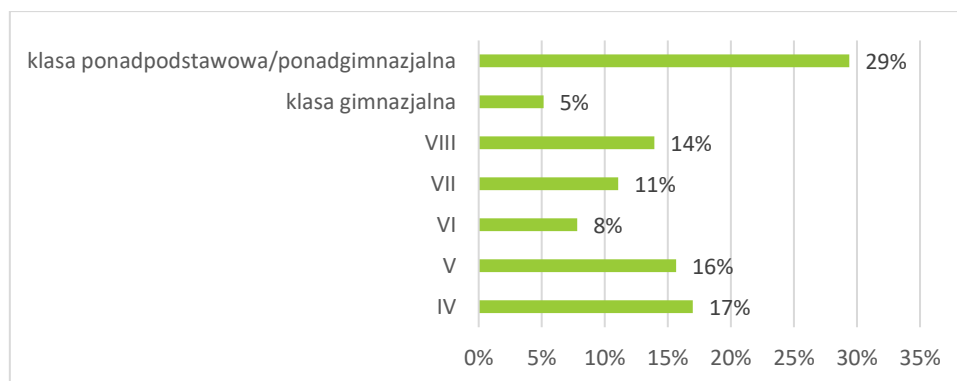

Wykres 56 Płeć.

Wykres 57 Wiek.

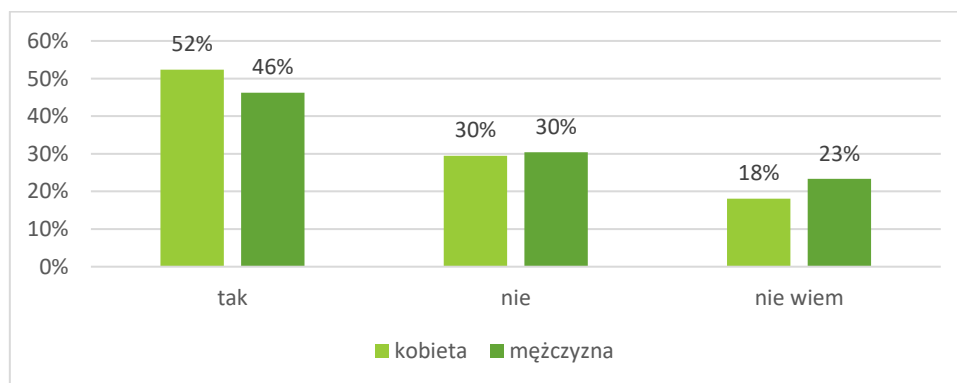
W szkołach najwięcej uczniów i uczennic, którzy uczestniczyli w ankiecie było w klasach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych (29%), następnie w klasach IV - 17% i V - 16%.

Wykres 58 Klasa.

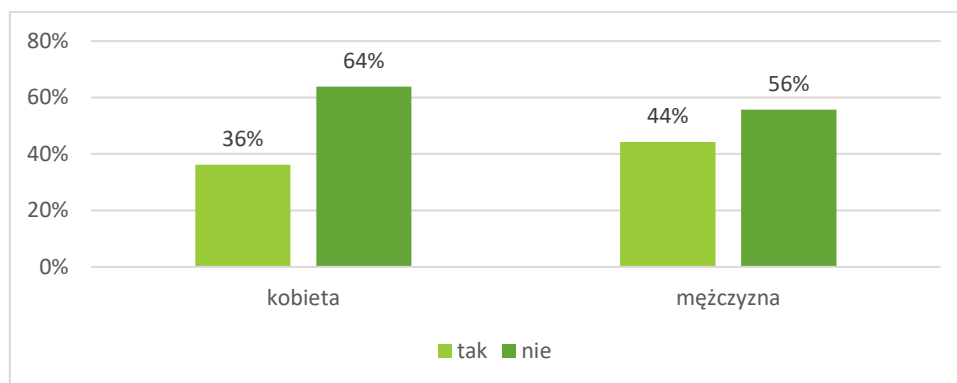
5.2 PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Pierwszy temat, o jaki zostali zapytani uczniowie szkół dotyczył problemu alkoholowego. 52% uczennic oraz 46% uczniów stwierdziło, że ich rówieśnicy piją alkohol. Następnie, równo po 30% chłopców oraz dziewczynek twierdzi, że osoby w ich wieku nie piją alkoholu.

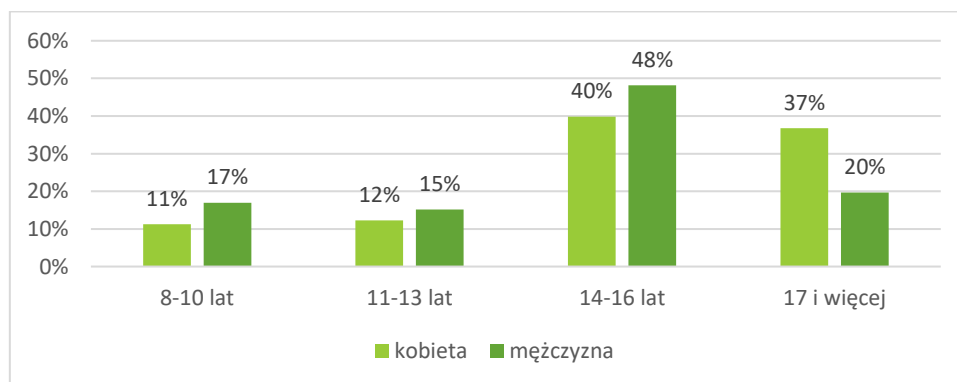
Wykres 59 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Następnie uczniowie zostali zapytani, czy kiedykolwiek próbowali alkoholu. Większość dziewczynek (64%) stwierdziła, że nigdy nie próbowały spożywać procentowego napoju natomiast 36% z nich przyznało, że zdarzyło im się to zrobić. Podobnie, ponieważ 56% uczniów również nie próbowało nigdy alkoholu, a 44% z nich przyznało, że zdarzyło im się go spożywać.

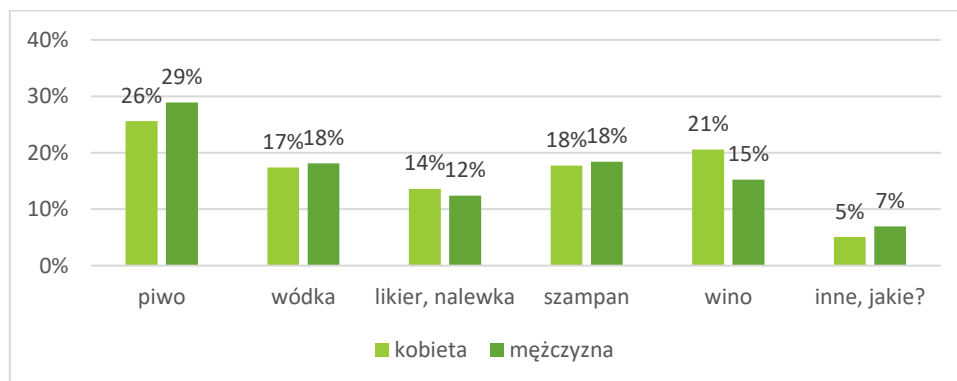
Wykres 60 Czy próbowałeś/aś pić alkohol ?

Uczniowie, którzy przyznali, że kiedykolwiek napili się alkoholu zostali zapytani w jakim wieku zdarzyło się to po raz pierwszy. Najwięcej uczniów zaznaczyło odpowiedź w przedziale wiekowym między 14 -16 rokiem życia (48%), również 40% dziewczynek przyznało, że w tym wieku spożyły po raz pierwszy alkohol.

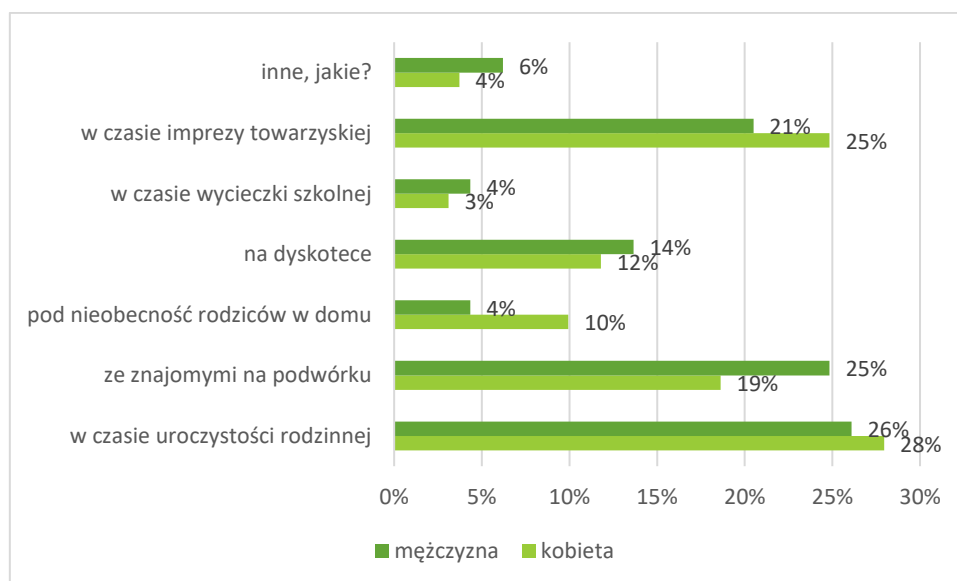
Wykres 61 W jakim wieku zaczęłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Młodzi respondenci zostali zapytani, jaki rodzaj alkoholu kiedykolwiek próbowali. Uczniowie najczęściej wybrali następujące odpowiedzi: piwo (29%), szampan i wódka (po 18%) oraz wino (15%). Wśród dziewczynek najpopularniejszymi odpowiedziami było: piwo (26%), szampan (18%), wino (21%) oraz wódka (17%).

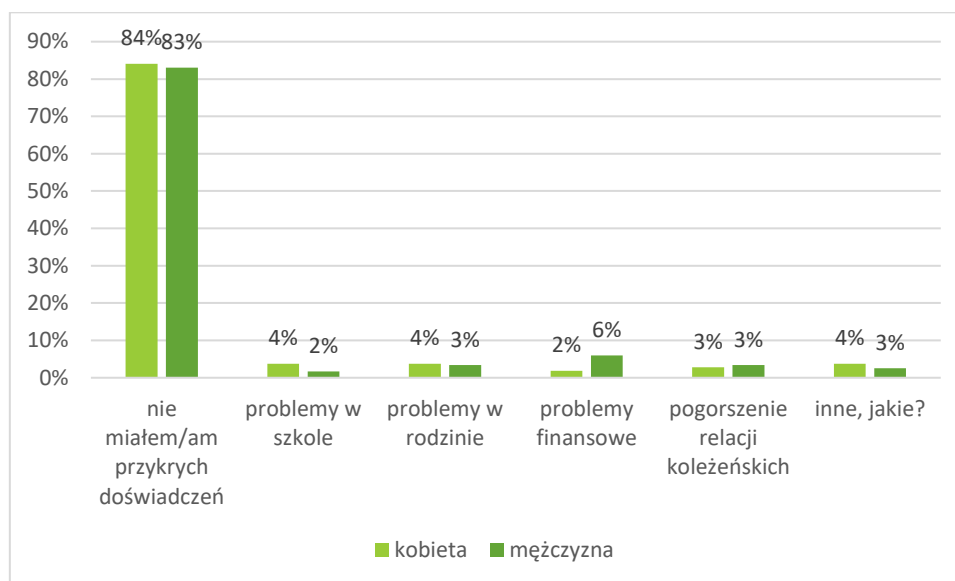
Wykres 62 Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

W nawiązaniu do tematyki alkoholu, ankietowani odpowiadali również w jakich okolicznościach zdarzało im się pić trunki. Wśród uczniów największy procent uzyskała odpowiedź „w czasie uroczystości rodzinnej” (26%), natomiast najrzadszym miejscem była wycieczka szkolna (4%). Uczennice również podobnie jak uczniowie najczęściej wybierały odpowiedź „w czasie uroczystości rodzinnej” (28%). Pozostali, w odpowiedziach „inne, jakie?” wymieniali bardzo często Sylwestra, wakacje oraz festyny (6% chłopców oraz 4% dziewczynek).

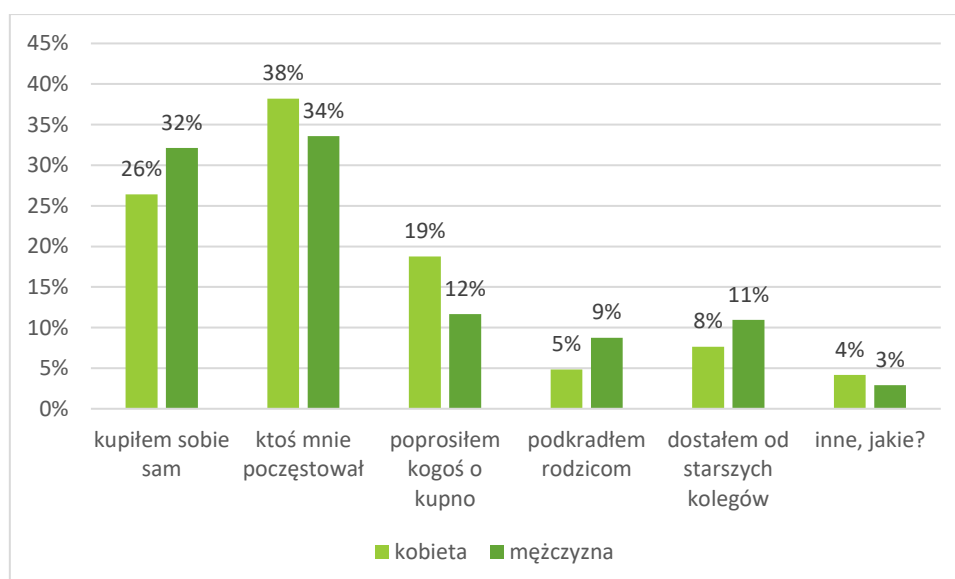
Wykres 63 W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

Następnie, młode osoby, które spożywały kiedykolwiek alkohol prawie niemal jednogłośnie stwierdziły, że nie miały nigdy przykrych doświadczeń związanych z pićem alkoholu - 83% chłopców oraz 84% dziewczynek.

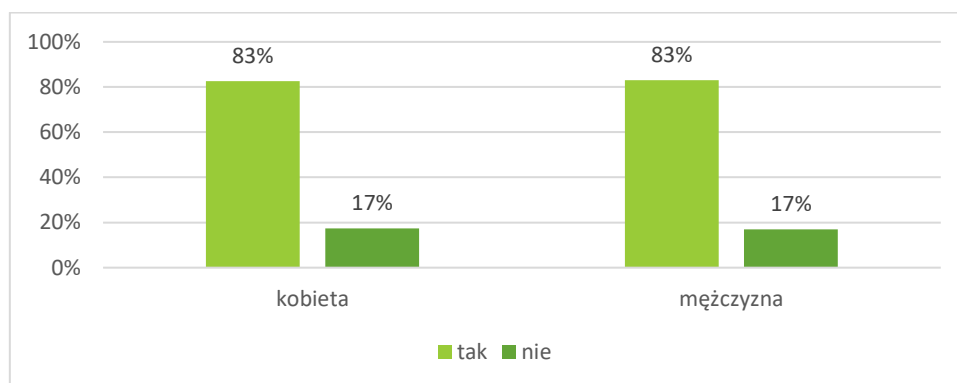
Wykres 64 Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

W jaki sposób ankietowani zdobywali alkohol? – najpopularniejszą odpowiedzią wśród uczniów (38%) i uczennic (34%) została odpowiedź „ktoś mnie poczęstował”. Niepokojące są odpowiedzi, które nie znalazły się w punktach podanych w ankiecie. Uczniowie obydwójga płci (łącznie około 7%) pisali również o tym, że otrzymywali alkohol od rodziców.

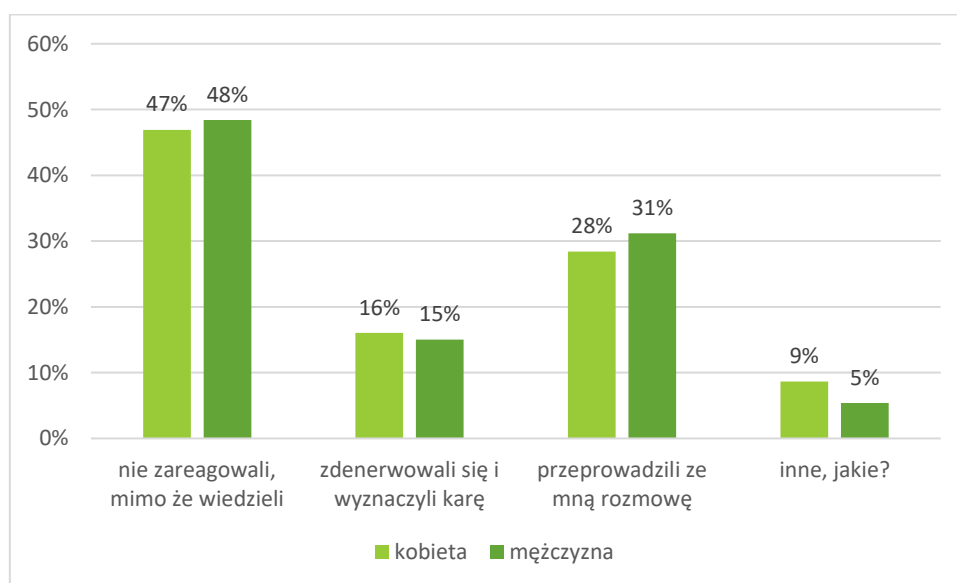
Wykres 65 Jak otrzymałeś/aś alkohol?

Następnie respondenci zostali zapytani, czy rodzice wiedzą o tym, że ich pociechy próbowały alkoholu. Uczniowie i uczennice przyznali w 83%, że rodzice wiedzą o próbie picia alkoholu. Niepokojący faktem jest to, że równo po 17% uczniów oraz uczennic, wybrało odpowiedź „nie”, która oznaczała, że ich rodzice nie mają pojęcia o spożywaniu alkoholu przez ich dzieci.

Wykres 66 Czy Twój rodzic wie, że próbowałeś/aś pić alkohol?

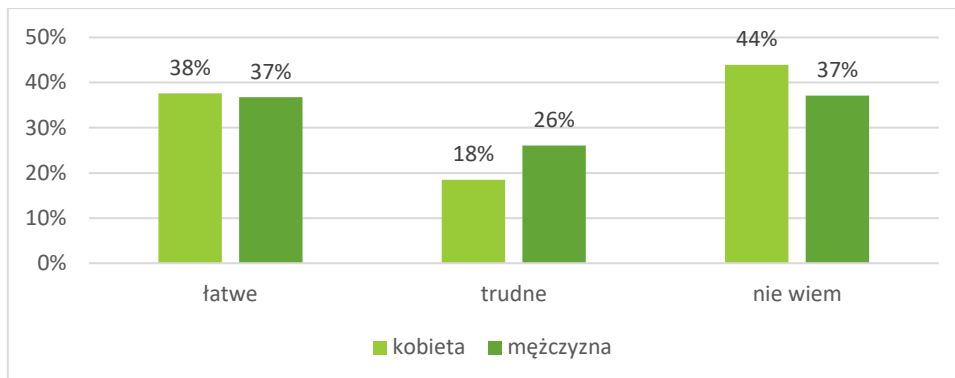
Dodatkowo uczniom zadano pytanie: jak rodzice zareagowali na spożywanie alkoholu przez ich dzieci. Niepokojący jest fakt, że aż 48% uczniów oraz 47% uczennic przyznało, że rodzice nie zareagowali. 16% uczennic oraz 15% uczniów przyznało również, że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę, a także zdenerwowali się i wyznaczyli karę (31% chłopców i 28% dziewczynek).

Wykres 67 Jak Twój rodzic zareagował na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

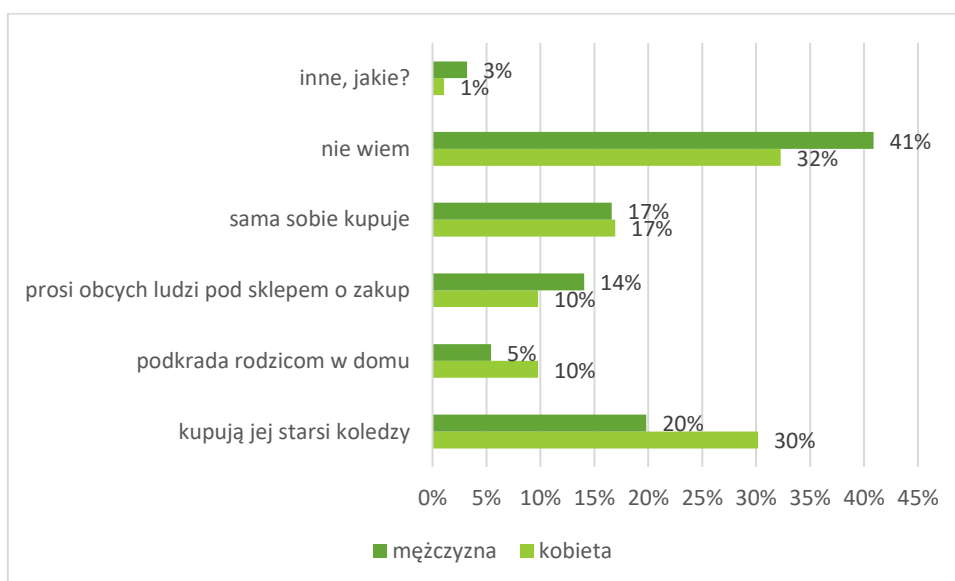
Czy według uczniów alkohol w gminie Bełżyce jest ogólnodostępny dla osób niepełnoletnich? i czy można go łatwo zdobyć? Uczniowie obu płci stwierdzili w większości, że nie mają takiej wiedzy (37% chłopców oraz 44% dziewczynek). 18% dziewczynek oraz 26% chłopców uważa,

że jest to trudne. A dla 38% dziewczynek i 37% chłopców zdobycie alkoholu na terenie gminy jest łatwe.

Wykres 68 Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

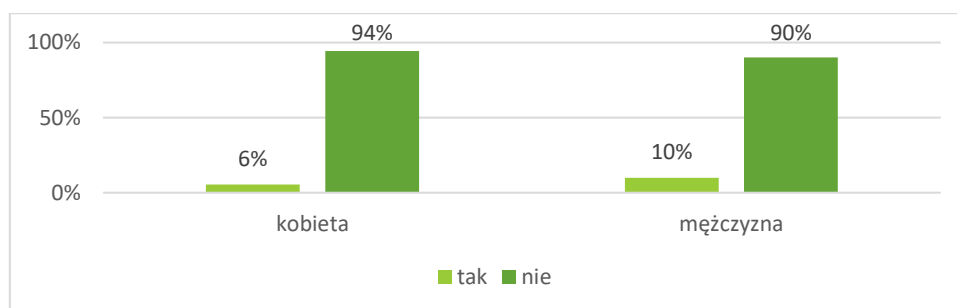
Dodatkowo uczniowie zostali zapytani jak ich rówieśnicy zdobywają alkohol. Większość uczniów (32%) i uczennic (41%) nie potrafiło udzielić informacji na ten temat. Kolejne 30% dziewczynek oraz 20% chłopców przyznało, że alkohol najczęściej kupują starsi koledzy.

Wykres 69 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

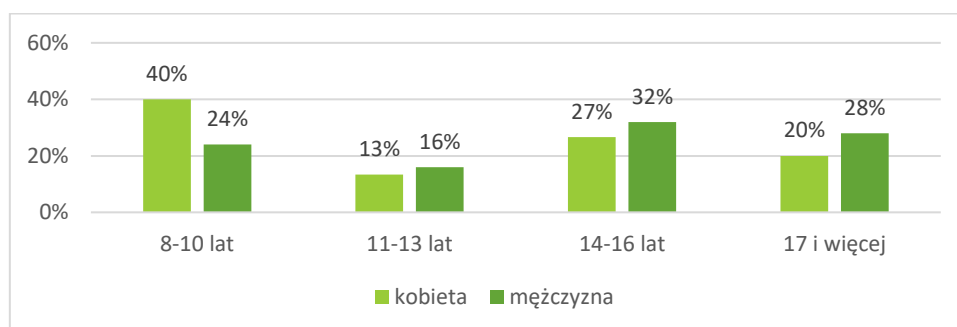
5.3 PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Równie poważnym problemem jest nadużywanie narkotyków wśród młodych ludzi. W rozdziale zostaną ukazane wyniki badania dotyczącego znajomości narkotyków, miejsc gdzie można je znaleźć w gminie Bełżyce oraz o problemie uzależnienia uczniów szkół. Na początek, młodych respondentów poproszono by przyznali, czy kiedykolwiek zdarzyło im się zażyć narkotyki, dopalacze, czy też inne środki psychoaktywne. Uczniowie obu płci niemal jednogłośnie odpowiedzieli, że nigdy nie zdarzyło im się mieć styczności z narkotykami lub innymi substancjami takimi jak dopalacze (90% chłopcy, 94% dziewczynki).

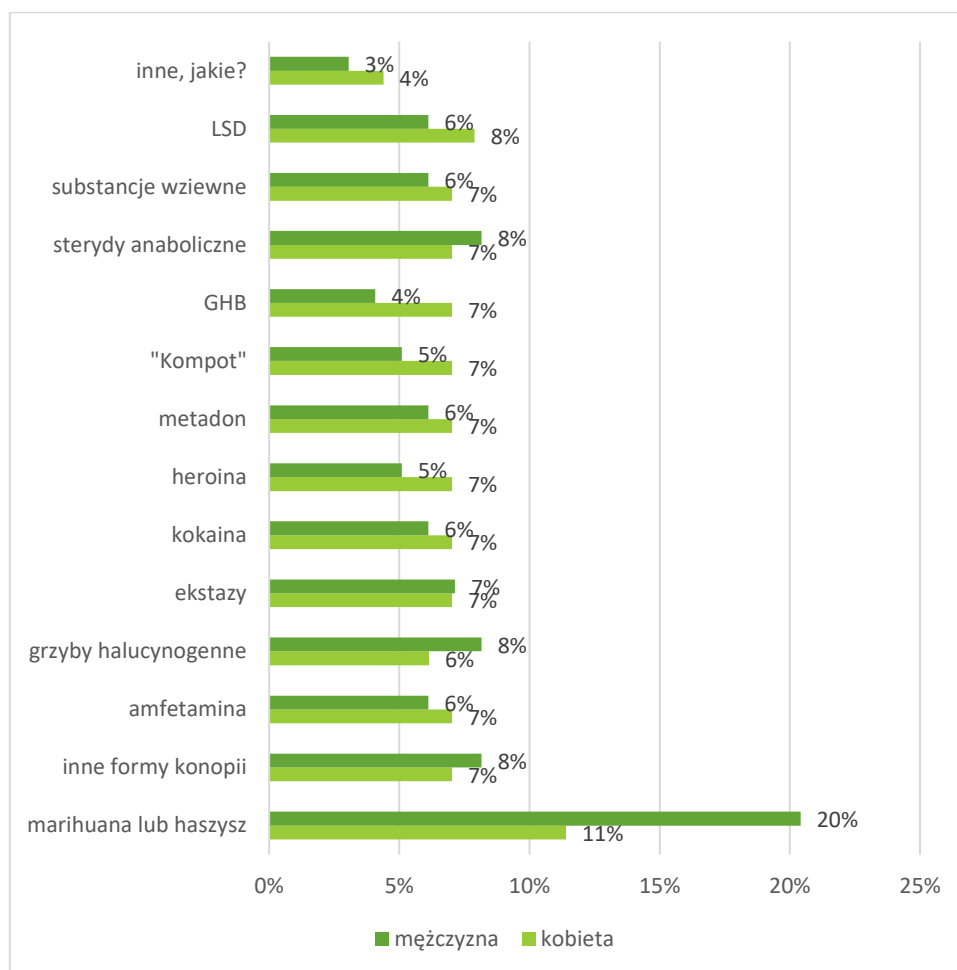
Wykres 70 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Dodatkowo ankietowani, którzy przyznali się do zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji odpowiadali w jakim wieku byli gdy spróbowali ich po raz pierwszy. Uczniowie w 24% mieli styczność z powyższymi substancjami w wieku od 8 do 10 lat, a także w wieku od 14 do 16 roku życia (32%), w wieku 11-13 lat (16%) oraz w wieku 17 lat i więcej (28%). Następnie 40% uczennic twierdzi, że próbowało narkotyków w przedziale wiekowym od 8 do 10 lat, od 11 do 13 lat - 13% oraz między 14 a 16 rokiem życia (27%), i w wieku 17 lat i więcej – 20%.

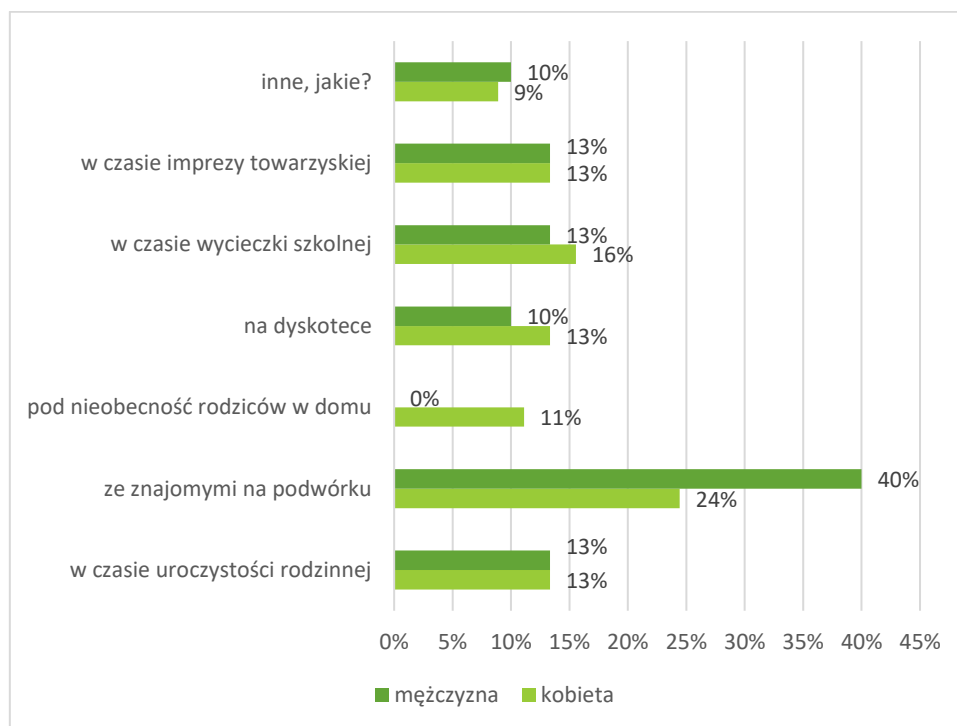
Wykres 71 Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

Uczniowie, którzy przyznali, że zażywali narkotyki lub inne środki psychoaktywne opowiadają się za: marihuaną i haszyszem (20%). Dziewczynki również wybrały marihuanę i haszysz jako środki psychoaktywne, które zdarzyło im się zażywać najczęściej (11%).

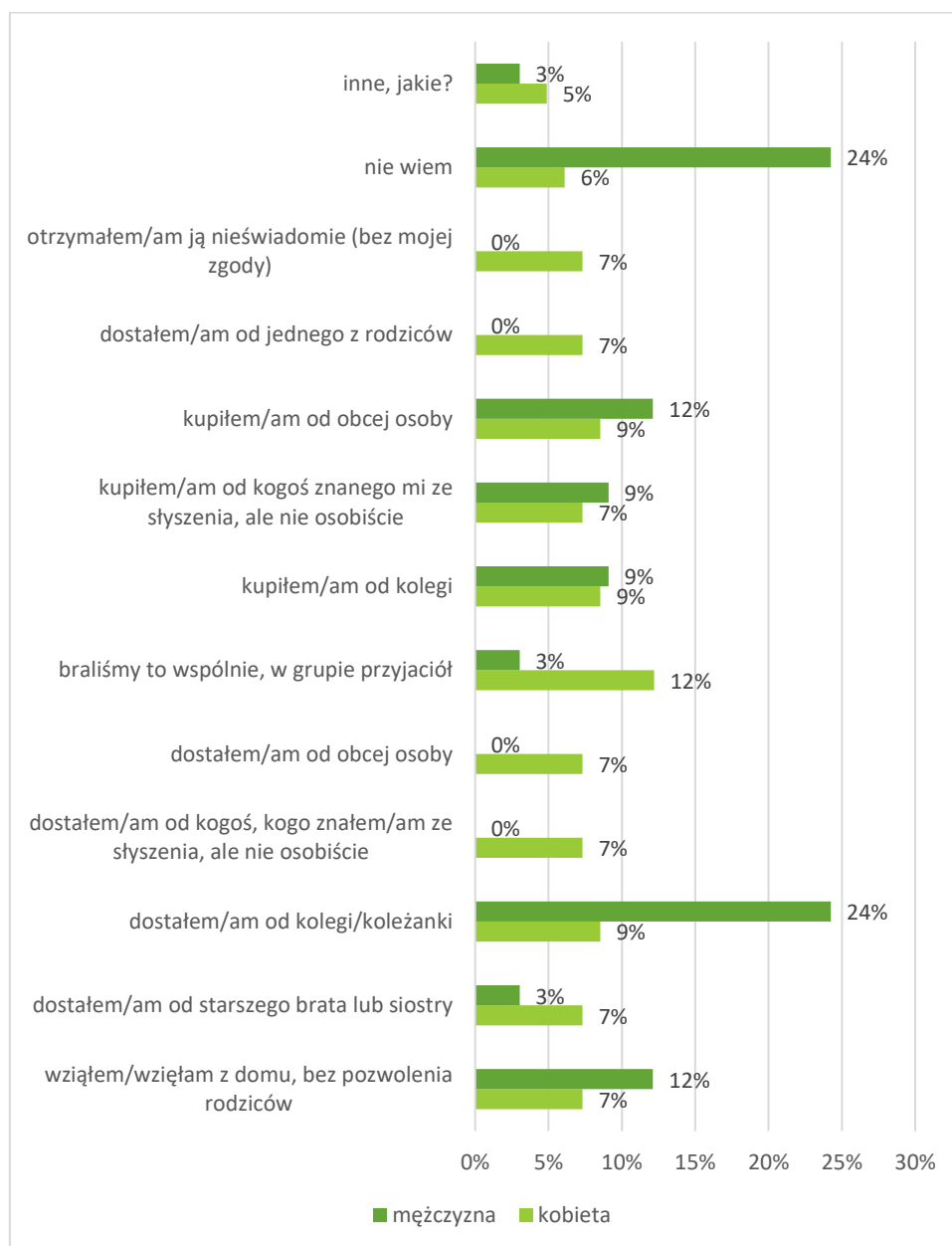
Wykres 72 Jakie były to substancje?

Następnie uczniów zapytano, gdzie i w jakich okolicznościach, zdarzało im się zażywać substancje psychoaktywne (narkotyki, dopalacze i inne) po raz pierwszy. Uczniowie (40%) oraz uczennice (24%) przyznali, że najczęściej brali narkotyki na podwórku ze znajomymi. Chłopcy i dziewczynki wymieniali również, między uroczystość rodzinną (po 13%) oraz imprezę towarzyską (po 13%).

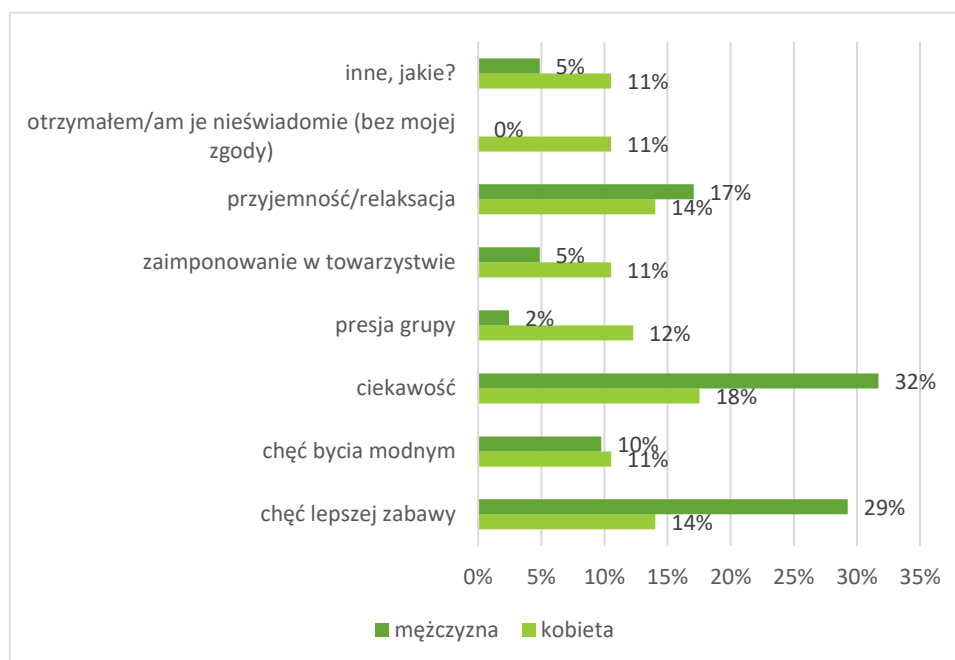
Wykres 73 W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne po raz pierwszy?

Dodatkowo młodych ankietowanych, zapytano skąd wzięli substancje psychoaktywne. 24% chłopców oraz 6% dziewczynek przyznało, że nie posiadają wiedzy, skąd wzięli narkotyki. Dziewczynki dodały, że zdarzyło im się między innymi brać narkotyki w grupie przyjaciół (12%). Natomiast chłopcy najczęściej otrzymywali narkotyki od kolegi lub koleżanki (24%).

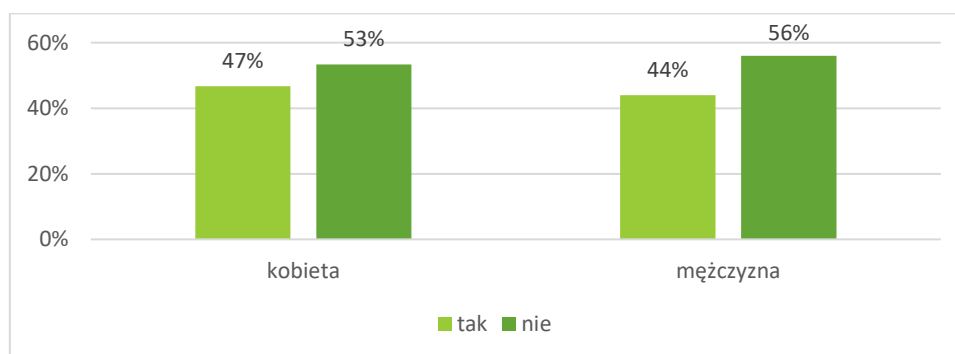
Wykres 74 Skąd wzięłeś/wzięłaś tę substancję?

Co skłoniło dzieci i młodzież Gminy Bełżyce do zażywania substancji psychoaktywnych? Wśród dziewczynek, najczęściej była to ciekawość (18%), przyjemność/relaksacja i chęć lepszej zabawy (po 14%). Chłopców, do zażywania narkotyków skłoniła również chęć lepszej zabawy (29%) oraz ciekawość (32%) i pragnienie odczuwania przyjemności, relaksacji (17%).

Wykres 75 Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy/innych środków psychoaktywnych?

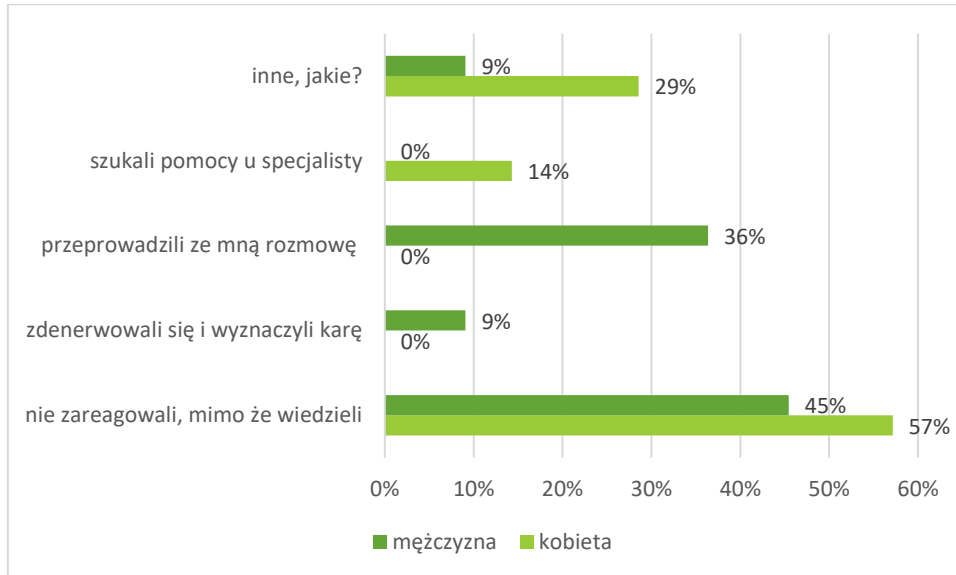
Uczniowie przyznali w 56%, że ich rodzice nie wiedzą o zażywaniu narkotyków przez ich pociechy. Dziewczynki natomiast, twierdzą, że 47% ich rodziców jest świadoma tego faktu, a 53%, że ich rodzice nie wiedzą, iż zażywają one substancje psychoaktywne (narkotyki, dopalacze i inne środki).

Wykres 76 Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

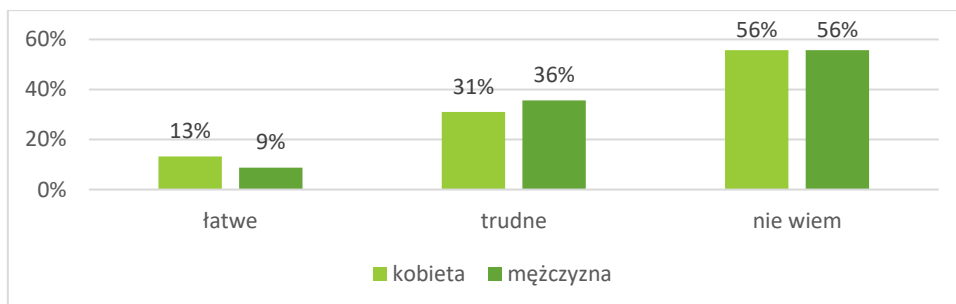
Dodatkowo uczniowie i uczennice zostali zapytani, jak rodzice zareagowali na zażywanie przez nich narkotyków, dopalaczy czy też innych substancji. Dziewczynki w 57% przyznały, że rodzice, nie zareagowali na ten fakt mimo, że wiedzieli. Natomiast kolejne 50% stwierdziło,

że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę. W odpowiedziach „inne, jakie ?” znalazły się odpowiedzi mówiące o tym, że dziewczynki i chłopcy zażywali narkotyki wraz z rodzicami (29% uczennic, 9% uczniów).

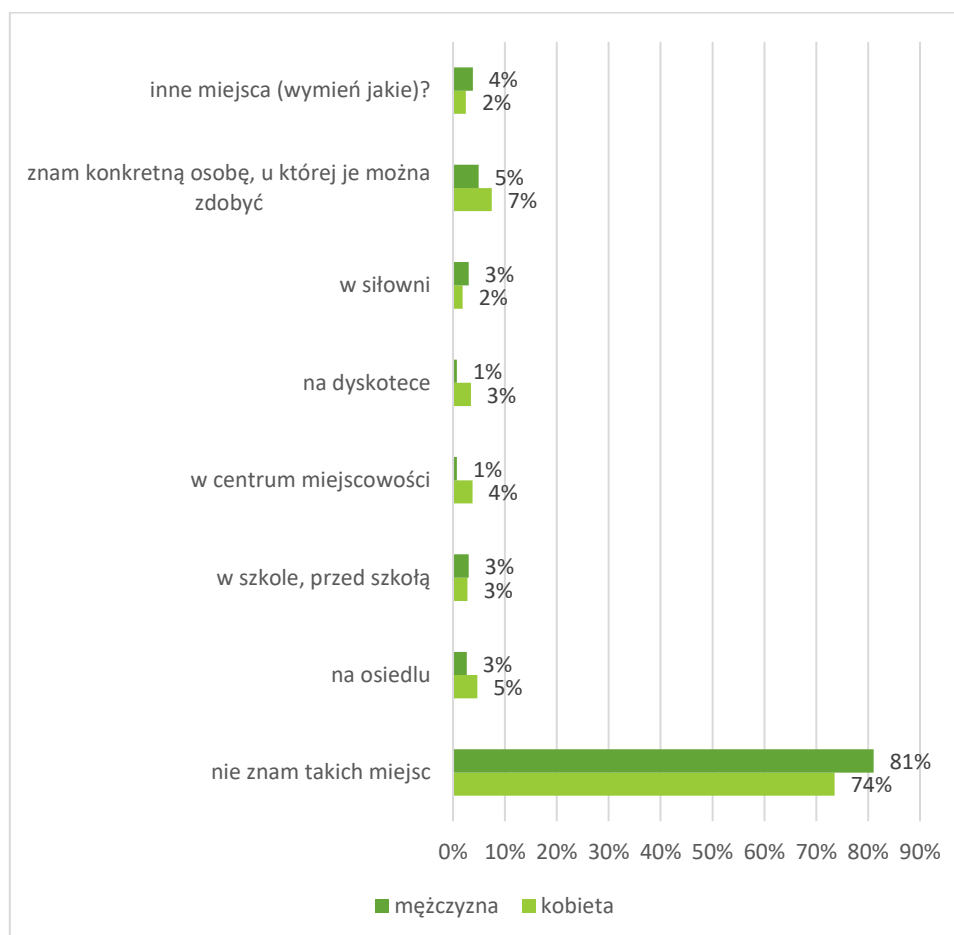
Wykres 77 Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

Kolejne pytanie dotyczyło zdobywania narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy Bełżyce. Uczniowie ogłosili w 56%, że nie wiedzą nic na ten temat, 36% twierdzi, że jest to trudne, a 9% - łatwe. Dziewczynki, również podobnie jak chłopcy, w 54% nie są w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie, 31% uważa, że jest to trudne, a dla 13% - łatwe.

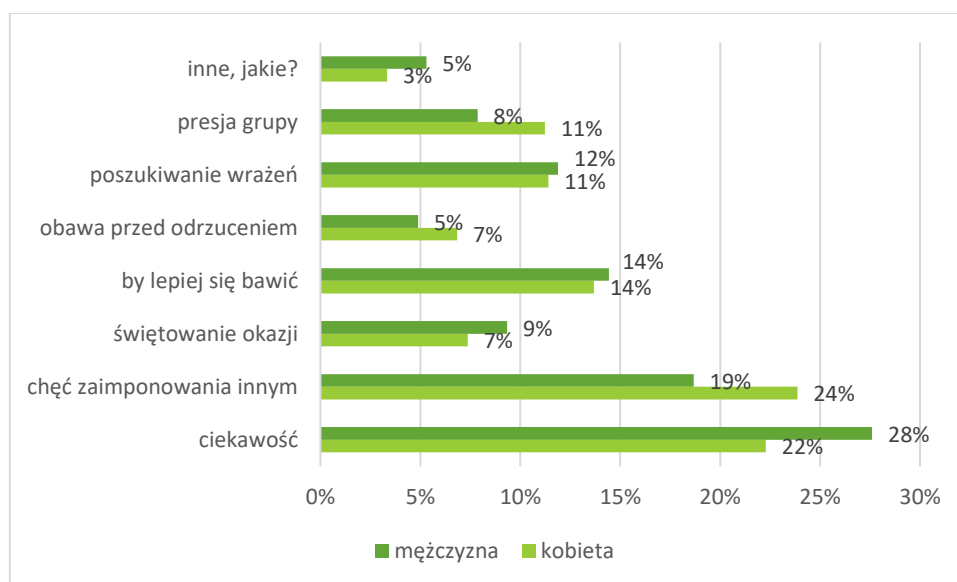
Wykres 78 Gdybyś chciał zdobyć narkotyki i dopalacze w swojej miejscowości byłoby to?

Dodatkowo uczniowie zostali zapytani, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Uczniowie i uczennice prawie jednogłośnie stwierdzili, że nie znają takich miejsc (74% dziewczynek oraz 81% chłopców). Chłopcy (5%) oraz dziewczynki (7%) przyznawali również że znają konkretną osobę, u której można zdobyć narkotyki.

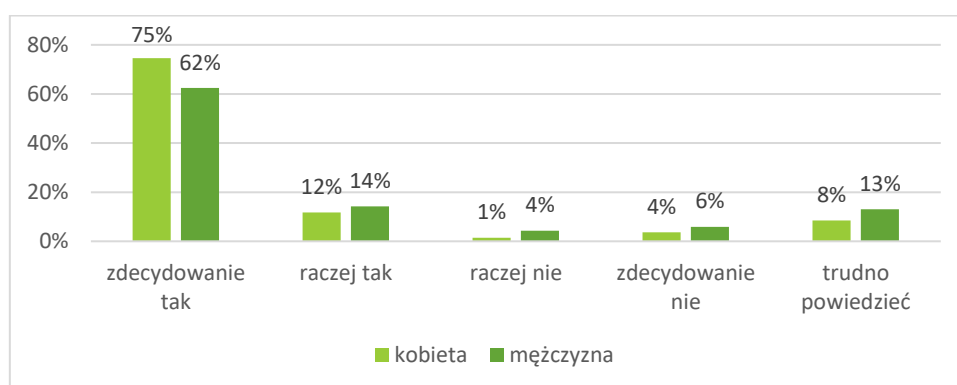
Wykres 79 Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

Następnie uczniowie zostali poproszeni o wyznaczenie z jakich powodów ich rówieśnicy sięgają po alkohol i inne używki. Dziewczynki wymieniały między innymi odpowiedzi takie jak: chęć zaimponowania innym (24%), ciekawość (22%), by lepiej się bawić (14%), pod presją grupy oraz poszukiwanie wrażeń (po 11%). Chłopcy podobnie, jak dziewczynki najczęściej wybierali: ciekawość (28%), chęć zaimponowania innym (19%), by lepiej się bawić (14%), poszukiwanie wrażeń (12%), także świętowanie okazji (9%).

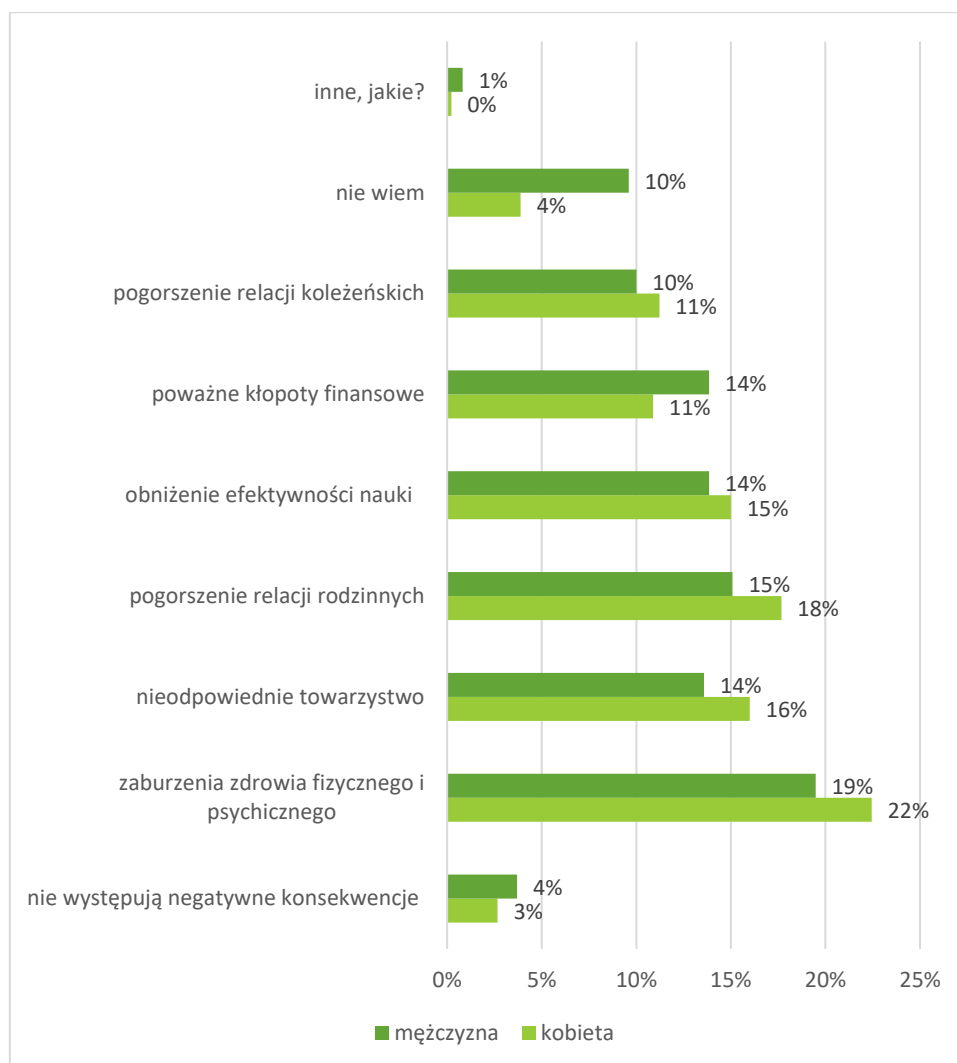
Wykres 80 jakich powodów osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze?

Na pytanie czy zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia uczniowie i uczennice odpowiadali niemal jednogłośnie: 75% dziewczynek oraz 62% chłopców uważa, że zażywanie substancji psychoaktywnych jest szkodliwe dla zdrowia.

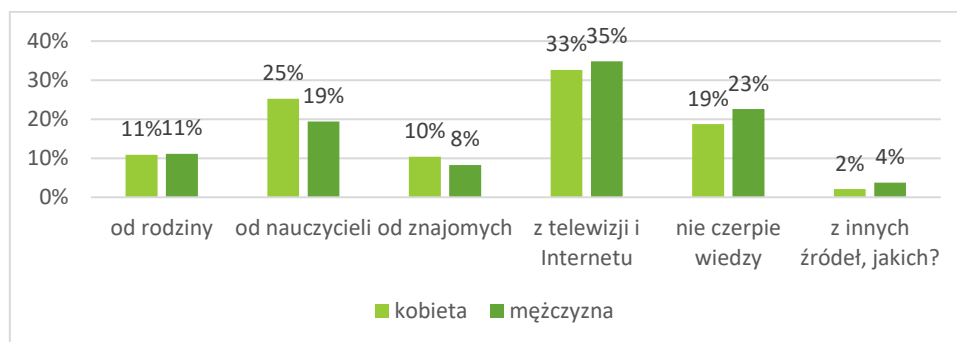
Wykres 81 Czy uważasz, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Dodatkowo młodzi respondenci zostali zapytani, jakie mogą być szkodliwe konsekwencje związane z uzależnieniem od narkotyków, alkoholu, dopalaczy. Chłopcy najczęściej wymieniali: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (19%), nieodpowiednie towarzystwo, obniżenie efektywności w nauce, kłopoty finansowe (po 14%), a także pogorszenie relacji rodzinnych (15%). Dziewczyny najczęściej wybierały kolejno: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (22%), pogorszenie relacji rodzinnych (18%), nieodpowiednie towarzystwo (16%) oraz obniżenie efektywności nauki (15%).

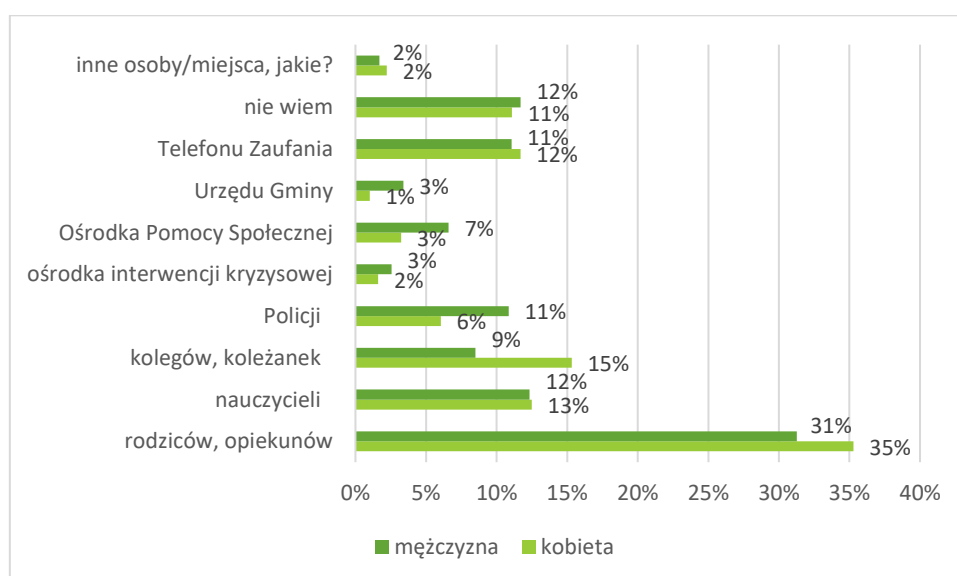
Wykres 82 Jak według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy?

Kolejno uczniowie zostali poproszeni, by ustosunkować się do pytania dotyczącego źródła informacji na temat dopalaczy. Dziewczyny wraz chłopcami stwierdzili, że najczęściej czerpią wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy z telewizji i Internetu (33% uczennic, 35% uczniów), a także od nauczycieli (19% chłopcy oraz 25% dziewczynki). Dodatkowo, 23% uczniów i 19% uczennic nie czerpie wiedzy na temat substancji psychoaktywnych.

Wykres 83 Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

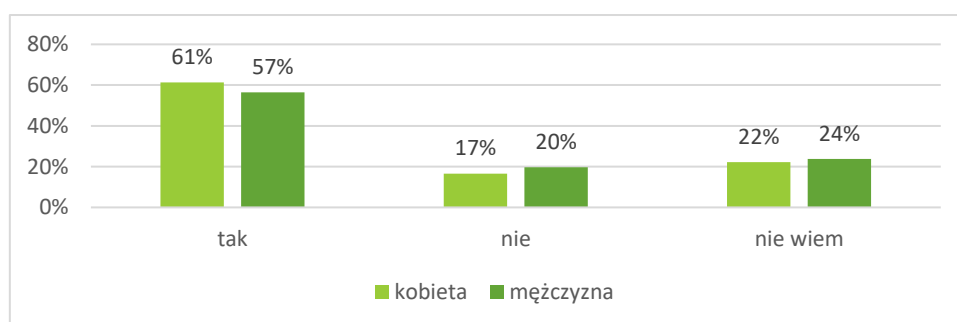
Poza przyznaniem kto rozmawiał z uczniami na temat substancji psychoaktywnych zostali oni zapytani do kogo zwróciliby się mając problem związany z narkotykami, dopalaczami, alkoholem lub papierosami. Uczniowie najchętniej zwróciliby się do: rodziców, opiekunów (31%), nauczycieli (12%), na Policję oraz zadzwoniliby na Telefon Zaufania (po 11%) oraz między innymi do kolegów i koleżanek (9%). Uczennice również podobnie, jak uczniowie porozmawiałyby w pierwszej kolejności z rodzicami lub opiekunami (35%), nauczycielami (13%), zadzwoniłyby na Telefon Zaufania (12%), czy też zwróciłyby się z problemem do swoich koleżanek i kolegów (15%).

Wykres 84 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

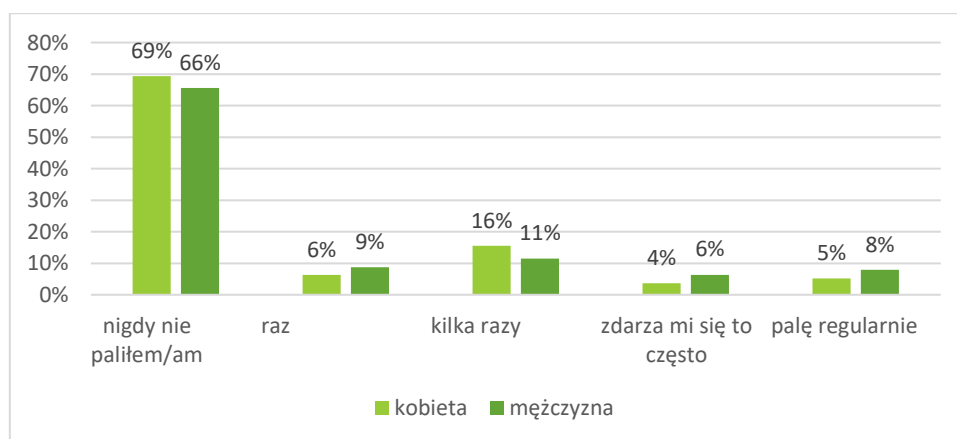
5.4 PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Kolejnym blokiem tematycznym przedstawionym w niniejszej diagnozie był problem nikotynowy w gminie Bełżyce. Pierwszym pytaniem, które zostało zadane uczniom było: „Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?”. 20% uczniów odpowiedziało przecząco na zadane pytanie. Natomiast 57% z nich stwierdziło, że rówieśnicy palą papierosy, pozostali ankietowani nic na ten temat nie wiedzieli (24%). Dziewczynki odpowiedziały podobnie, bowiem uważają, że 61% ich rówieśników pali papierosy.

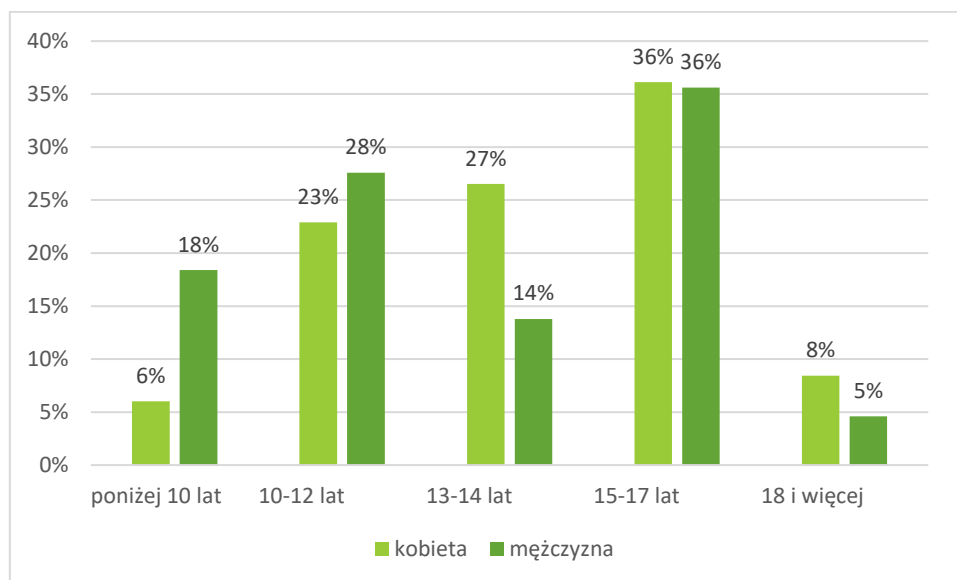
Wykres 85 Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Uczniowie (66%) oraz uczennice (69%) zapytani, czy kiedykolwiek próbowali palić papierosy niemal jednogłośnie odpowiedzieli, że nigdy nie palili. Jest to bardzo zadowalający wynik.

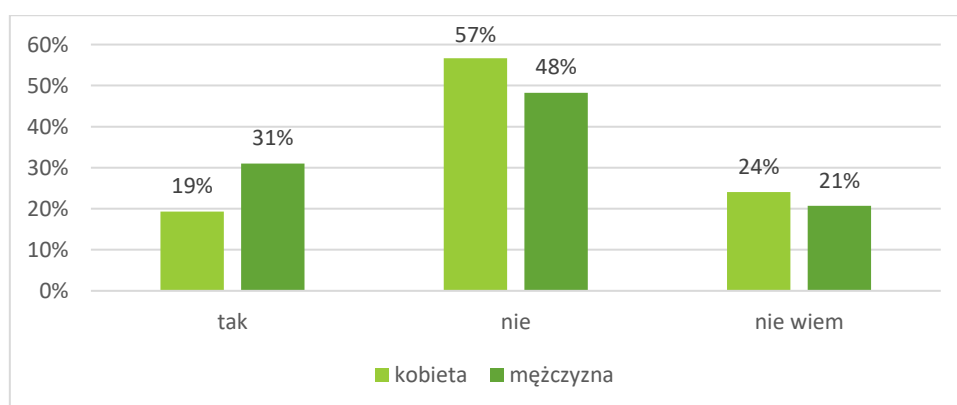
Wykres 86 Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

Następnie, ci uczniowie, którzy udzielili odpowiedzi, że kiedykolwiek palili papierosy zostali zapytani również o to, w jakim wieku palili je po raz pierwszy. Najczęściej respondenci głosowali na odpowiedź: „15-17 lat”, było to bowiem równo po 36% uczniów oraz dziewczynek. Niepokojącym jest fakt, że 18% chłopców oraz 6% dziewczynek przyznało, że po raz pierwszy zapalili papierosa w wieku poniżej 10 roku życia.

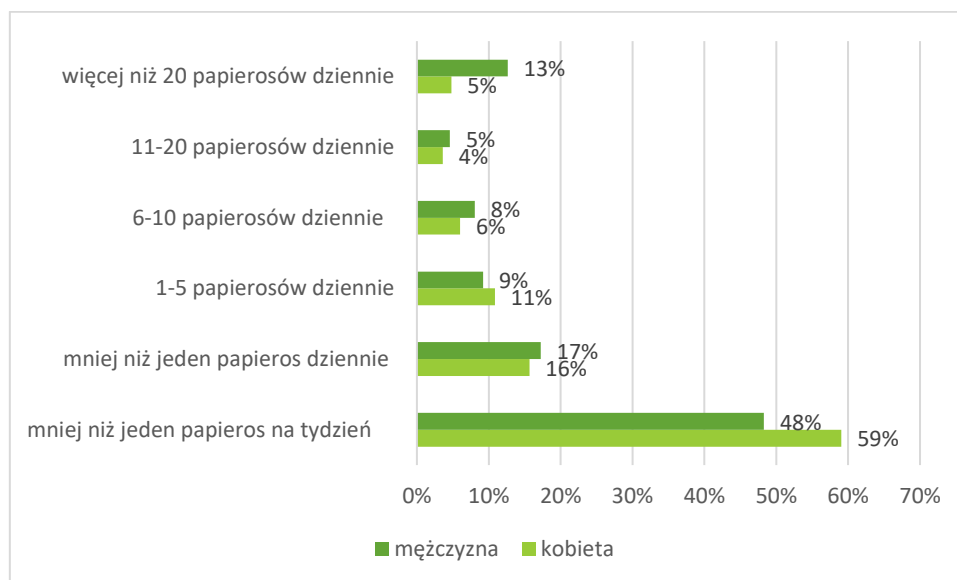
Wykres 87 W jakim wieku palileś/aś papierosy po raz pierwszy?

48% uczniów i 57% uczennic, przyznało, że ich rodzice nie wiedzą o tym, że palą oni papierosy.

Wykres 88 Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

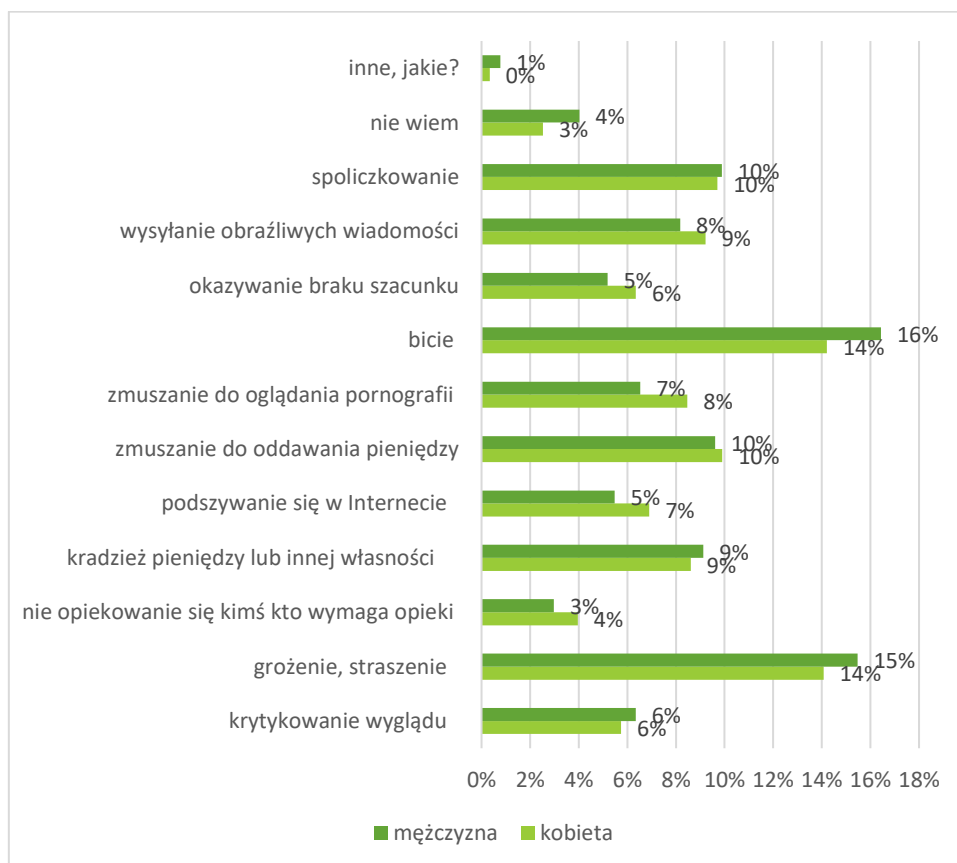
Pomimo tego, że uczniowie przyznali się do palenia papierosów, to podczas pytania dotyczącego częstotliwości palenia przez nich tytoniu, zdecydowana większość odpowiedziała, że pali mniej niż jeden papieros na tydzień (59% dziewczynek, 48% chłopców). Natomiast niepokojący jest fakt, że 13% młodych ankietowanych uczniów oraz 5% uczennic pali więcej niż 20 papierosów dziennie.

Wykres 89 Jak często paliles/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI ?

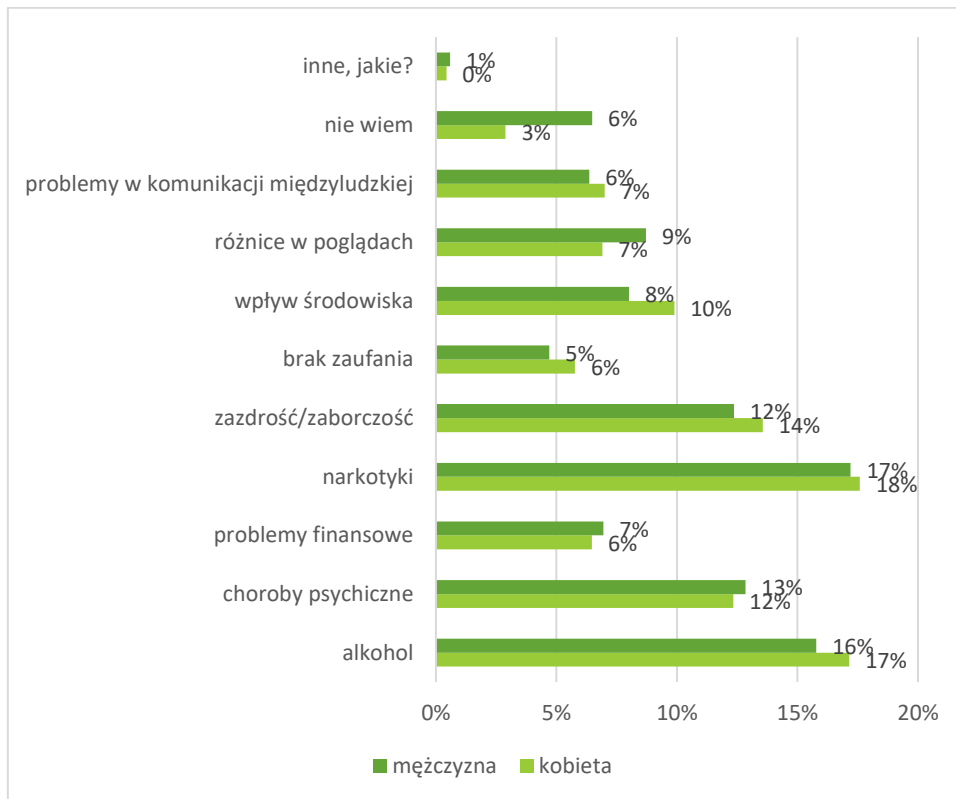
5.5 PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Przemoc jest to kolejny problem, który został poruszony w badaniu wśród młodych mieszkańców Gminy Bełżyce. O samej przemocy jesteśmy w stanie mówić, gdy zostaną spełnione pewne warunki takie jak: gdy jest to intencjonalne działanie lub zaniechania działania, jedna z osób ma wyraźną przewagę nad drugą (która staje się ofiarą przemocy), działanie sprawcy przemocy narusza prawa i dobra osobiste drugiej osoby, ofiara doznaje cierpienia, szkód psychicznych oraz często fizycznych. Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie najczęściej wybierali między innymi odpowiedzi takie jak: groźenie, straszenie (15%), bicie (16%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (10%), kradzież pieniędzy lub innej własności (9%). Z kolei dziewczynki najczęściej wypowiadały się następująco: groźenie i straszenie i bicie (po 14%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (11%).

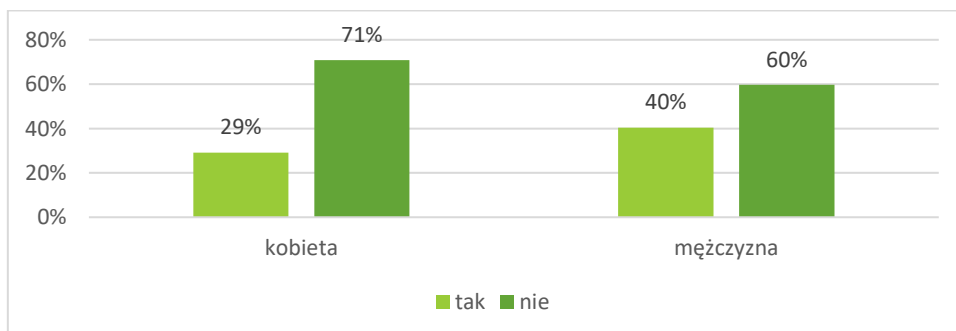
Wykres 90 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

Następnie ankietowani zostali zapytani, które z sytuacji ich zdaniem prowokują agresję i przemoc wśród młodzieży. Dziewczynki najczęściej opowiadają się za narkotykami (18%) oraz alkoholem (17%), zazdrością i zaborczością (14%), a także chorobami psychicznymi (12%). Wśród chłopców odpowiedzi były podobne: alkohol (16%), narkotyki (17%), choroby psychiczne (13%), zazdrość i zaborczość (12%).

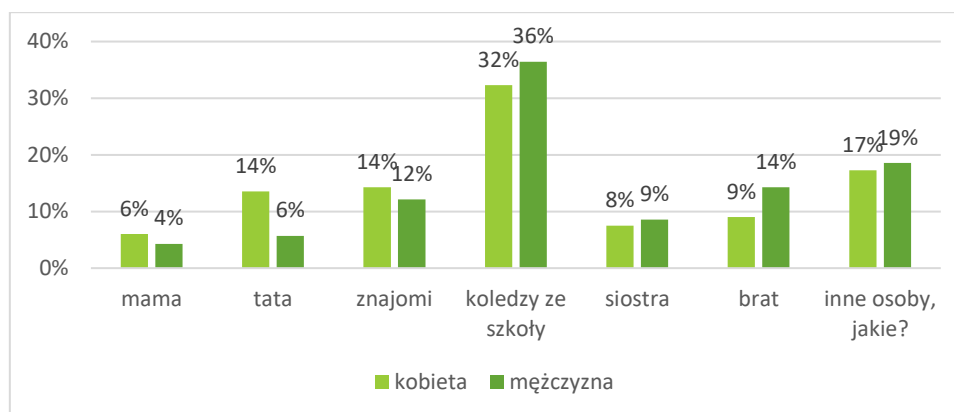
Wykres 91 Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

Głęboko niepokoi fakt, że 29% dziewczynek oraz 40% chłopców przyznało, iż doświadczyli kiedykolwiek przemocy.

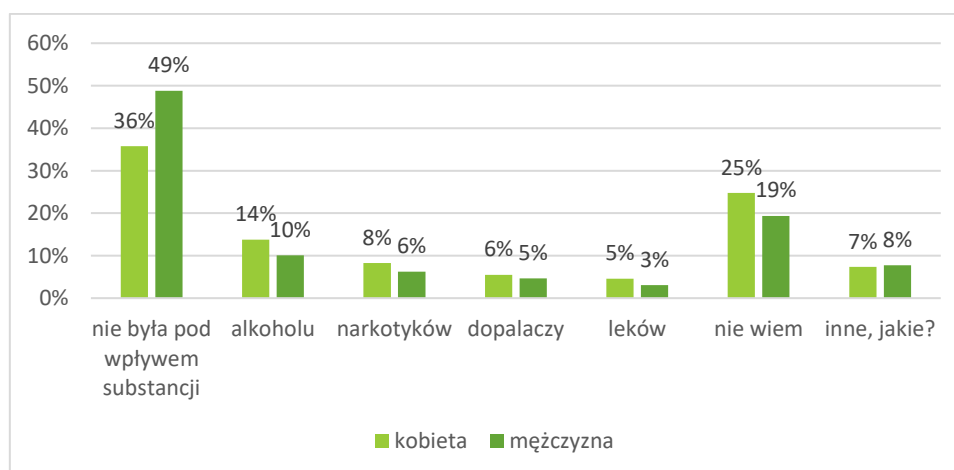
Wykres 92 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wybranie, kto przeciwko nim zastosował ową przemoc. Wobec uczniów, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (36%), a także brat (14%), czy też znajomi (12%). Dziewczynki również przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od szkolnych kolegów (32%), a także przemoc stosował wobec nich między innymi tata (14%) i znajomi (14%). Młodzi mieszkańcy, w odpowiedziach „innych”, wymieniali również, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były im znajome, czasami byli to również starsi koledzy ze szkoły.

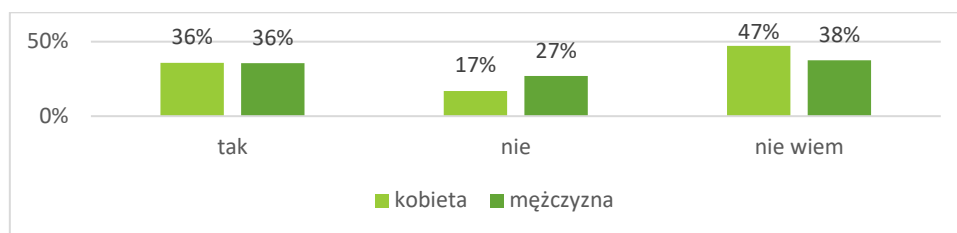
Wykres 93 Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

Dodatkowo uczniowie zostali zapytani czy osoba, która stosowała wobec nich przemoc była pod wpływem jakiegokolwiek substancji psychoaktywnej. Większość uczniów (49%) oraz uczennic (36%) stwierdziło, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były pod wpływem żadnej substancji.

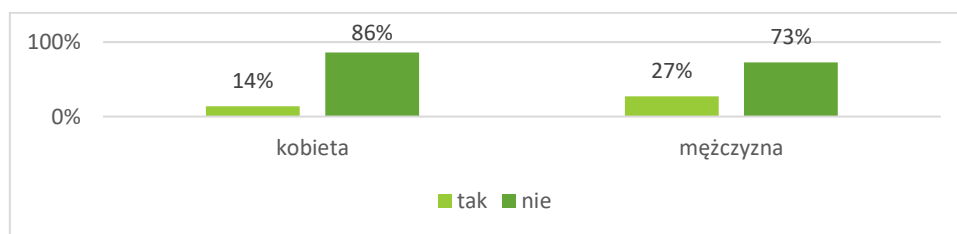
Wykres 94 Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem?

Młodym mieszkańcom zadano pytanie dotyczące tego, czy według nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. Równo po 36% chłopców oraz dziewcząt uważa, że takie sytuacje się zdarzają.

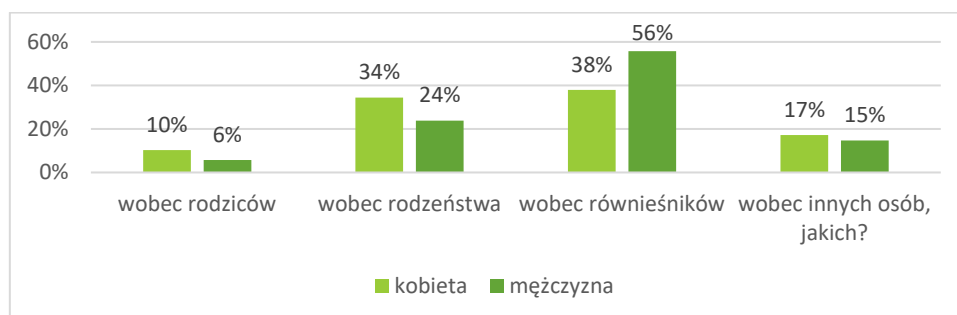
Wykres 95 Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Ankietowani zostali poproszeni o przyznanie się do tego czy zdarzyło się im stosować przemoc wobec innych osób. 14% dziewczynek oraz 27% chłopców przyznało, że zdarzały się sytuacje gdzie stosowali oni przemoc wobec innych.

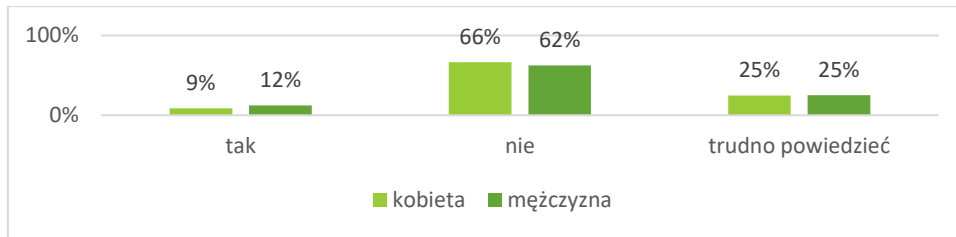
Wykres 96 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Odpowiadali również wobec kogo stosowali przemoc. Uczniowie (56%) oraz uczennice (38%) najczęściej przyznawali, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec rówieśników. Następnie, wobec swojego rodzeństwa (34% chłopców oraz 24% dziewczynek), a także wobec innych osób takich jak: kuzyni/kuzynki, wrogowie oraz osób, które sprowokowały młodych ankietowanych.

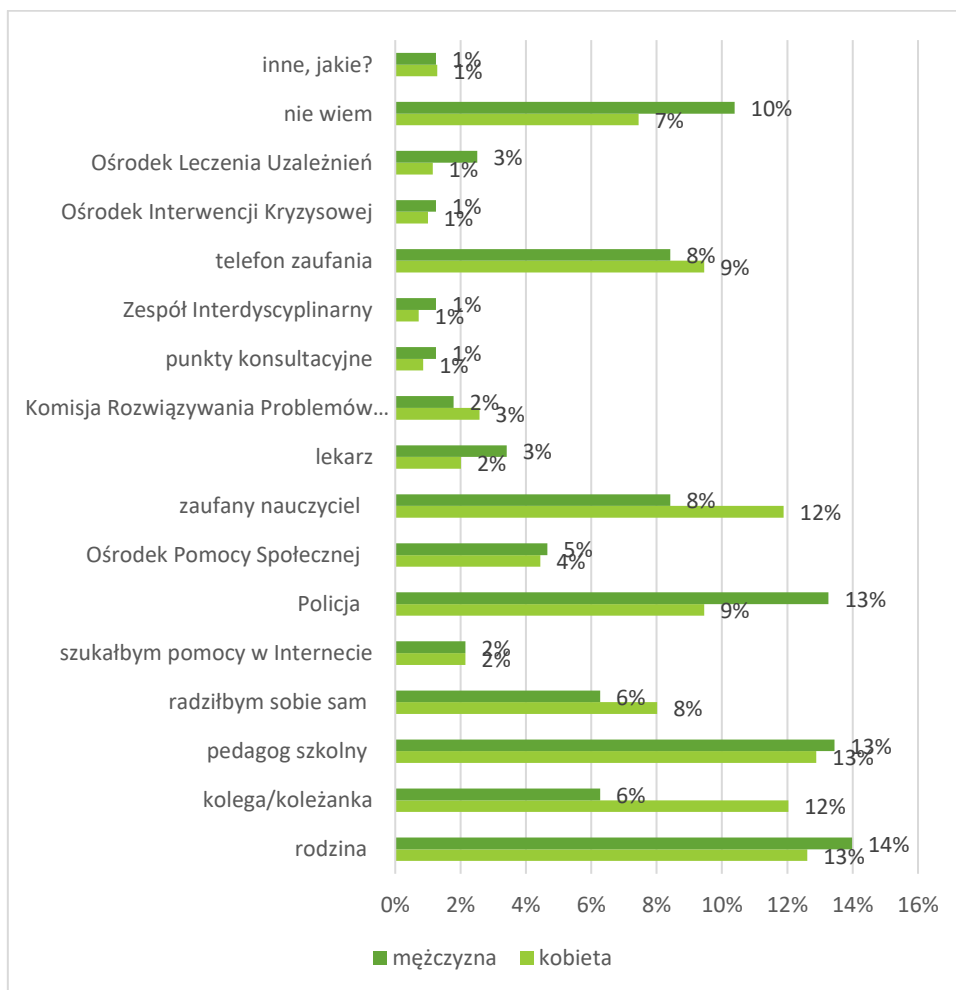
Wykres 97 Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

Dodatkowo, 12% uczniów oraz 9% uczennic zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu.

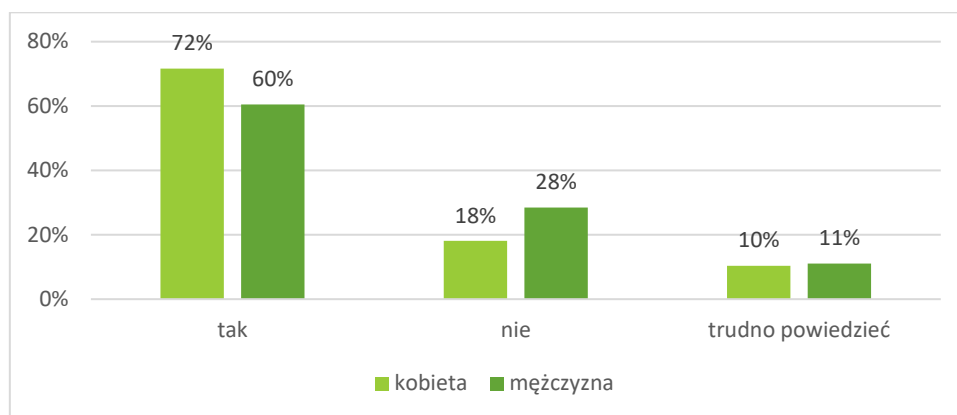
Wykres 98 Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie do kogo zgłosiliby się o pomoc, gdyby doświadczali przemocy lub byli jej świadkami. Uczennice i uczniowie najczęściej wybierali pedagoga szkolnego (po 13%), rodziców (14% chłopców oraz 13% dziewczynek), zaufanego nauczyciela (8% uczniów i 9% uczennic), a także Policję (13% uczniów, 9% dziewczynek).

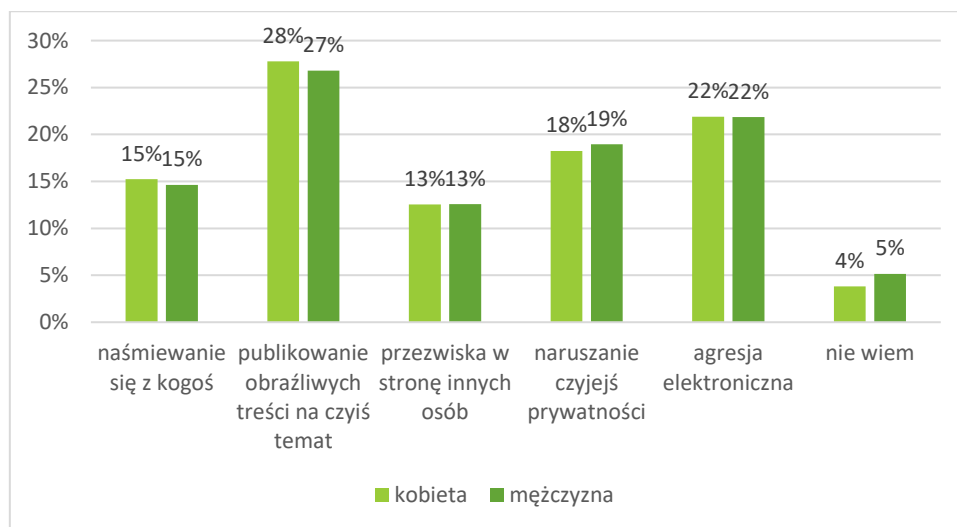
Wykres 99 Do kogo zwrócił(-a) byś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?

Dodatkowo, w ankiecie został poruszony problem cyberprzemocy. Wirtualnego wyzywania, straszenia, poniżania kogoś poprzez sieć Internetową przy użyciu telefonu lub komputera. 72% uczennic oraz 60% uczniów przyznało, że słyszeli kiedykolwiek o zjawisku cyberprzemocy.

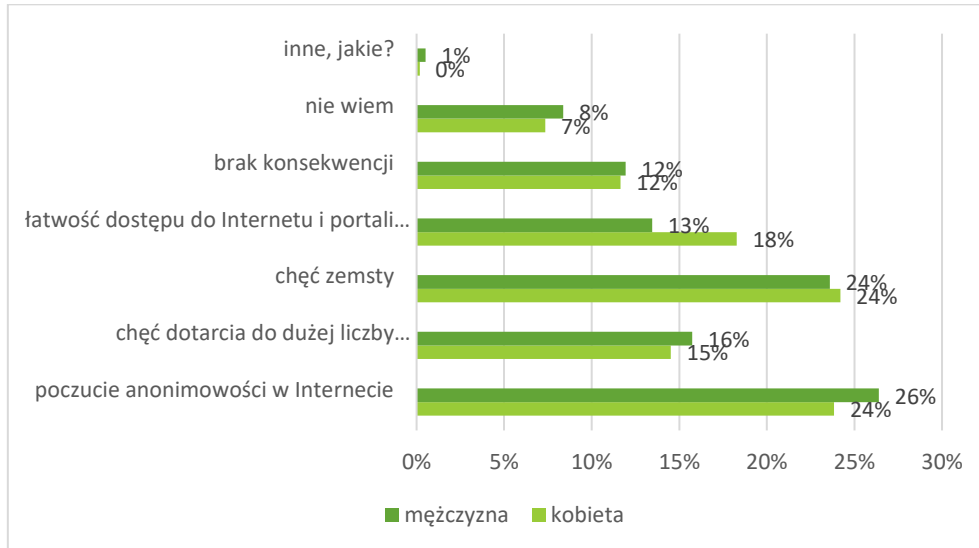
Wykres 100 Czy słyszałeś/aś o zjawisku cyberprzemocy (wyzywanie, straszenie poniżanie kogoś w Internecie lub przy użyciu telefonu, publikowanie kompromitujących materiałów wbrew woli bohatera, podszywanie się itp.)?

Uczniowie i uczennice zostali zapytani również, czym jest według nich cyberprzemoc. Najczęściej młodzi mieszkańcy obu płci wybierali: publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat (287% chłopców, 28% dziewczynek), agresja elektroniczna (po 22%), oraz między innymi naruszanie czyjejś prywatności (19% chłopców, 28% dziewczynek).

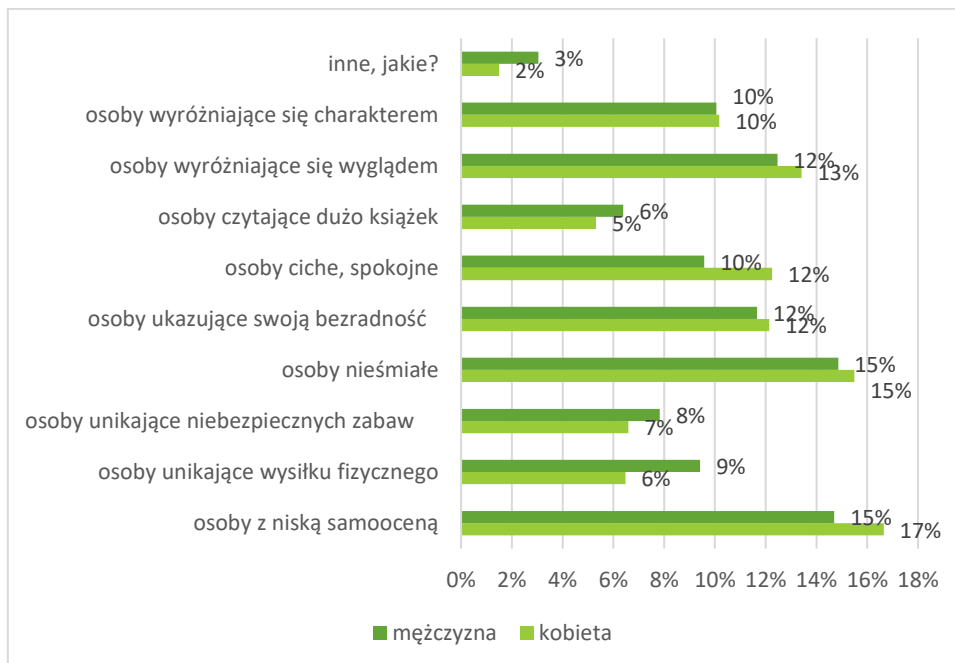
Wykres 101 Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?

Następnie według młodych respondentów do powstawania cyberprzemocy najczęściej przyczynia się chęć zemsty (po 24%) oraz poczucie anonimowości w Internecie (26% uczniów, 24% dziewczynek).

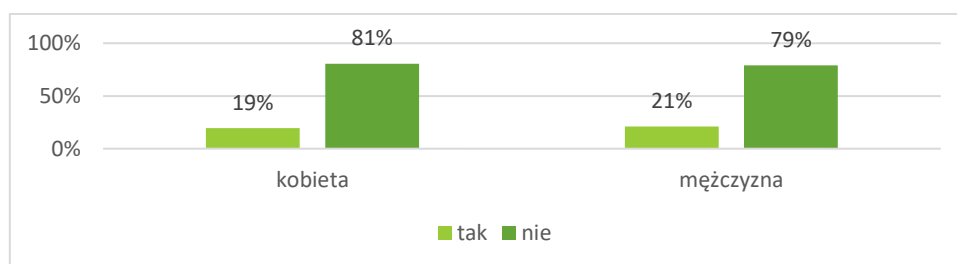
Wykres 102 Co według Ciebie przyczynia się do powstawania cyberprzemocy?

Kolejno, według 17% dziewczynek i 15% chłopców ofiarami cyberprzemocy mogą zostać osoby z niską samooceną, a także osoby nieśmiałe (po 15%), czy też osoby wyróżniające się charakterem (po 10%).

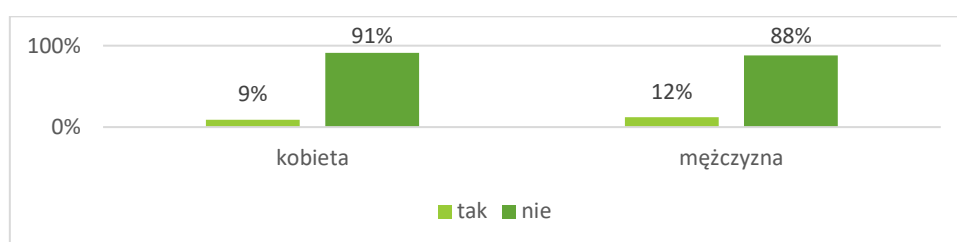
Wykres 103 Kto Twoim zdaniem może stać się ofiarą cyberprzemocy?

19% uczennic oraz 21% uczniów przyznało, że zdarzyło im się doświadczyć cyberprzemocy.

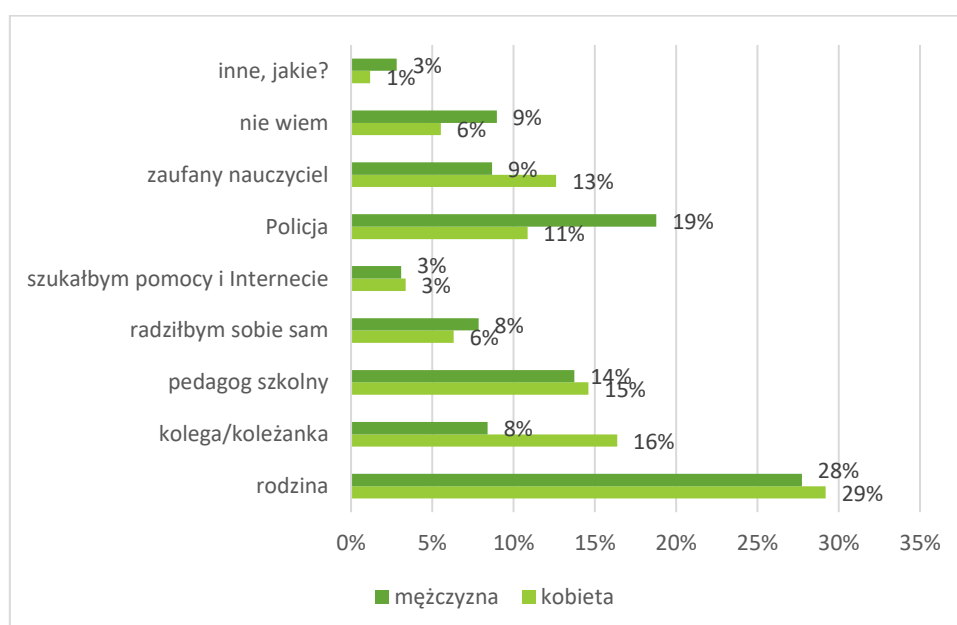
Wykres 104 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?

9% uczennic oraz 12% uczniów przyznało także, że zdarzyło im się stosować cyberprzemoc wobec innych.

Wykres 105 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować cyberprzemoc wobec innych?

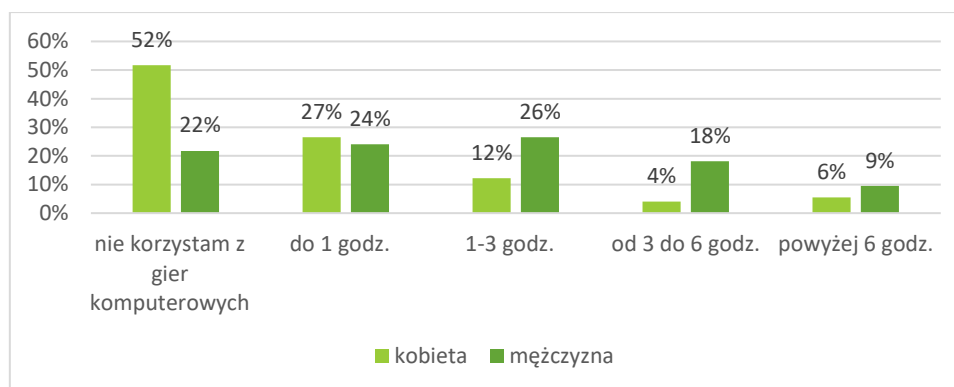
Dodatkowo, 28% uczniów oraz 29% uczennic najczęściej zwróciłoby się o pomoc w przypadku doznania cyberprzemocy do rodziny, a także na Policję (19% chłopców, 11% dziewczynek)

Wykres 106 Do kogo zwrócił/a byś się o pomoc w przypadku, gdybyś pad/a ofiarą cyberprzemocy?

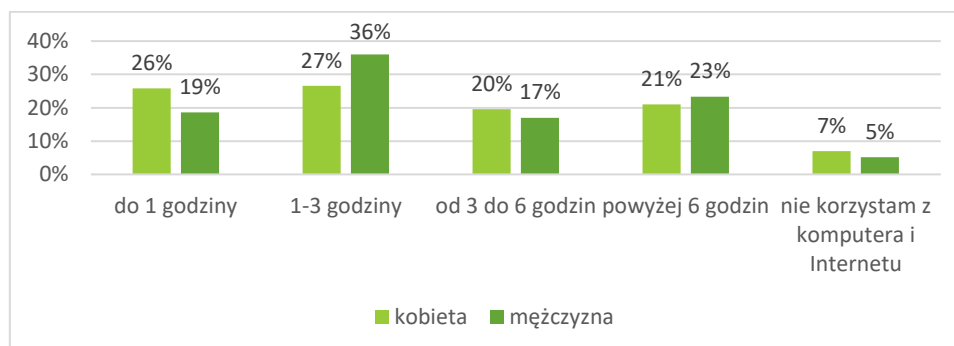
5.6 PROBLEM UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Kolejną, poruszaną kwestią w badaniu młodych mieszkańców jest problem uzależnień behawioralnych, a dokładniej uzależnień od gier komputerowych, komputera i Internetu, smartfona czy też telefonu. Na początek uczniów poproszono o wskazanie ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z gier komputerowych. Dziewczynki i chłopcy najczęściej grają w gry na komputerze od 1 do 3 godzin dziennie (12% uczennice, 26% chłopcy), a także do 1 godziny dziennie (27% dziewczynki, 24% chłopcy). Dodatkowo 52% dziewczynek i 22% chłopców przyznało, że w ogóle nie korzysta z gier komputerowych.

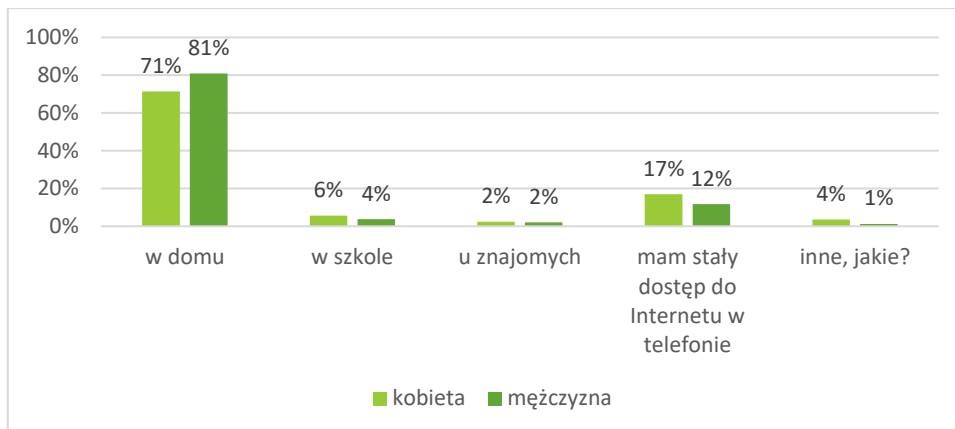
Wykres 107 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

Dodatkowo, 27% dziewczynek oraz 36% chłopców przyznaje, że używa komputera i Internetu od 1 do 3 godzin dziennie. Kolejne 26% uczennic oraz 19% uczniów surfuje po sieci do godziny dziennie. Pewni młodzi respondenci przyznają się również do używania Internetu powyżej 6 godzin dziennie (21% dziewczynek, 23% chłopców).

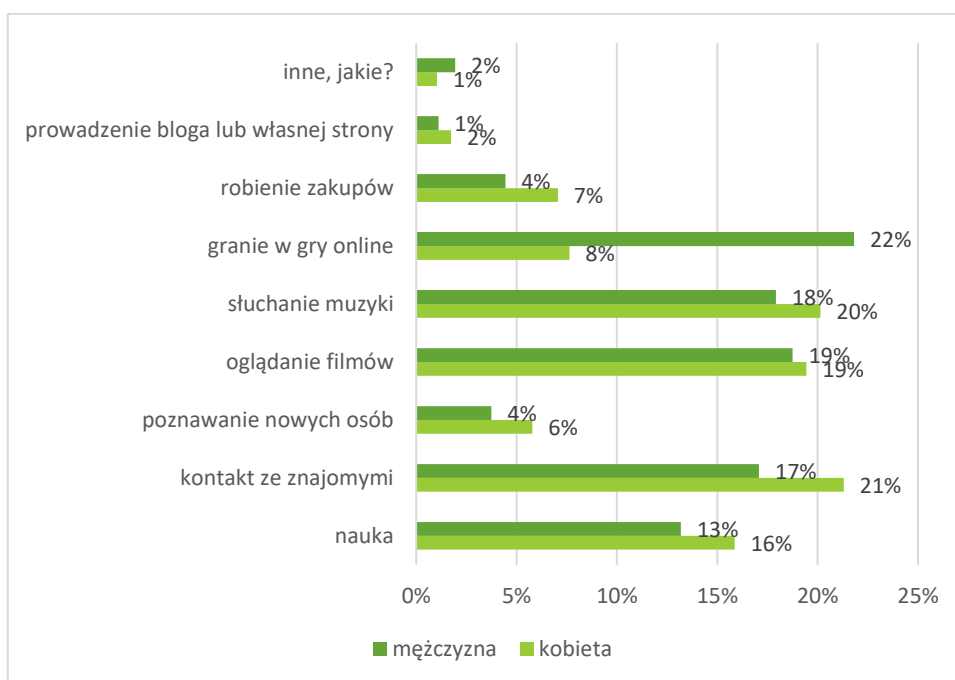
Wykres 108 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu?

Następnie, 81% chłopców i 71% dziewczynek przyznaje, że z komputera i Internetu korzysta jedynie w domu.

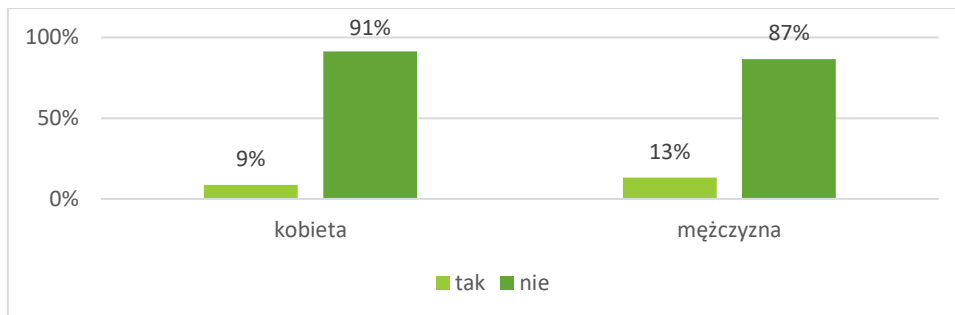
Wykres 109 Gdzie najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

Z jakich powodów dziewczynki i chłopcy korzystają z komputera i Internetu? Najczęściej wśród chłopców są to gry online (22%), oglądanie filmów (19%), czy też słuchanie muzyki (18%). Dziewczynki odpowiadały w następujący sposób: słuchanie muzyki (20%) i kontakt ze znajomymi (21%), oglądanie filmów (19%) oraz nauka (16%).

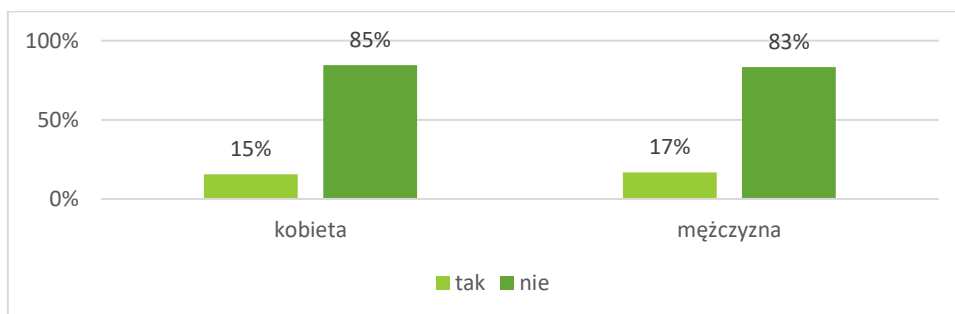
Wykres 110 Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

91% dziewczynek oraz 87% chłopców nigdy nie podałyby swoich danych osobowych osobie, którą poznałyby w Internecie.

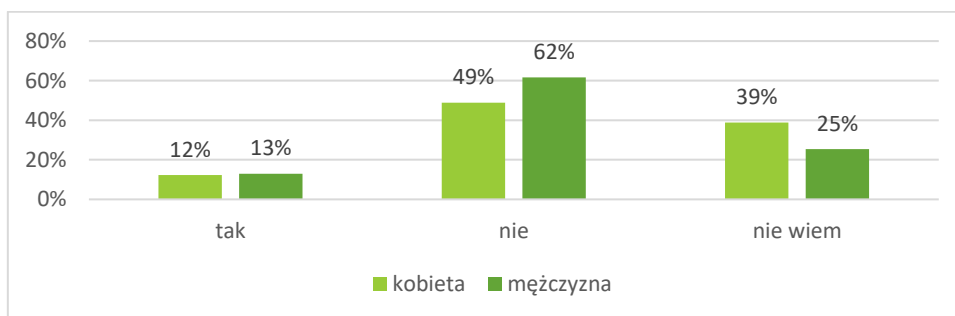
Wykres 111 Czy podałyby swoje dane osobowe osobie poznanej w Internecie?

Dodatkowo, 85% dziewczynek oraz 83% chłopców nigdy nie czuli, że są dyskryminowani ze względu na brak dostępu do komputera i Internetu.

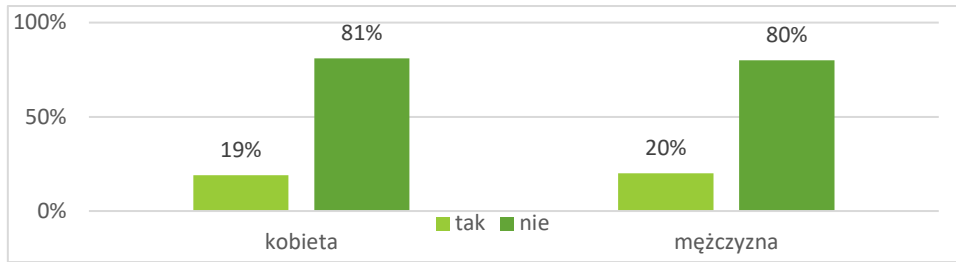
Wykres 112 Czy czuleś się kiedykolwiek dyskryminowany ze względu na brak dostępu do komputera i Internetu?

Młodych mieszkańców gminy zapytano również czy na ich komputerach jest zainstalowana tzw. „blokada rodzicielska”. 62% uczniów oraz 49% uczennic twierdzi, że nie posiadają na swoim komputerze powyższego programu.

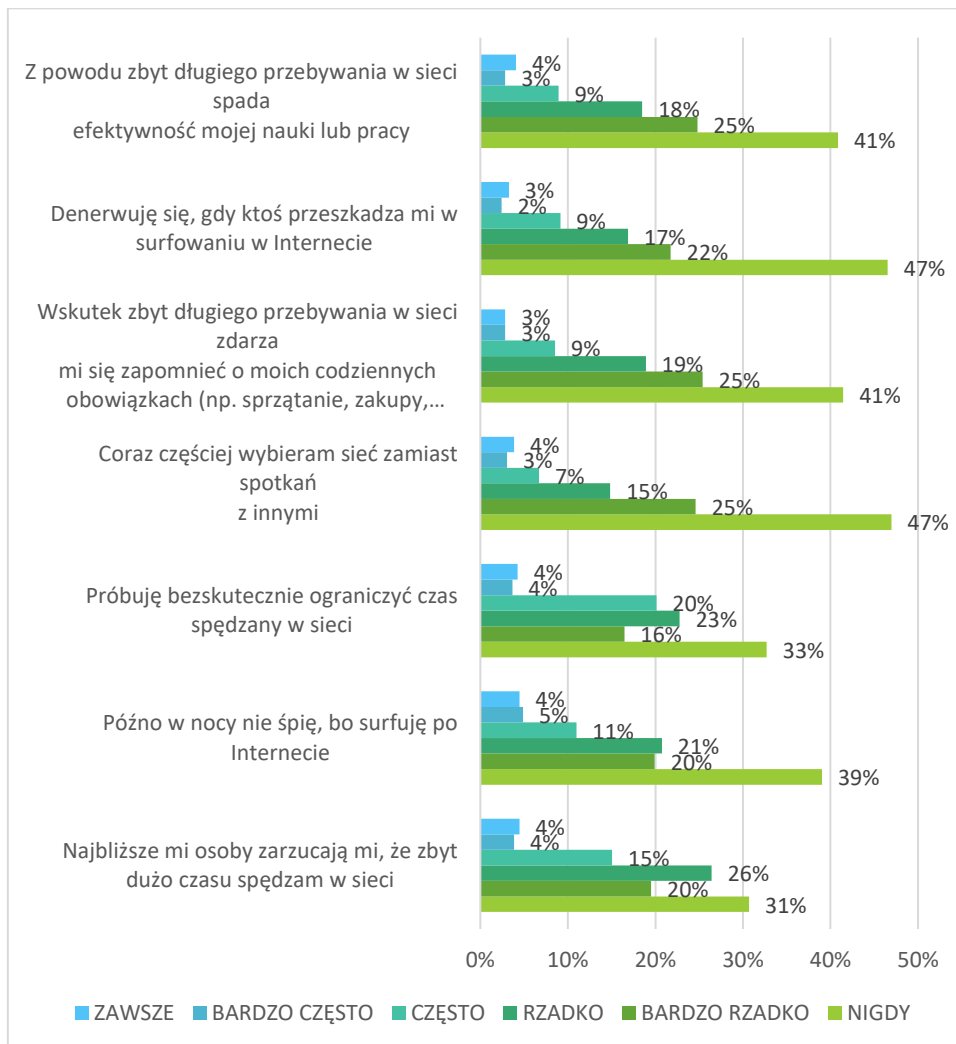
Wykres 113 Czy na komputerze z którego korzystasz jest zainstalowana tzw. „blokada rodzicielska”?

Dodatkowo, 81% dziewczynek oraz 80% chłopców przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu między innymi przed rodzicami.

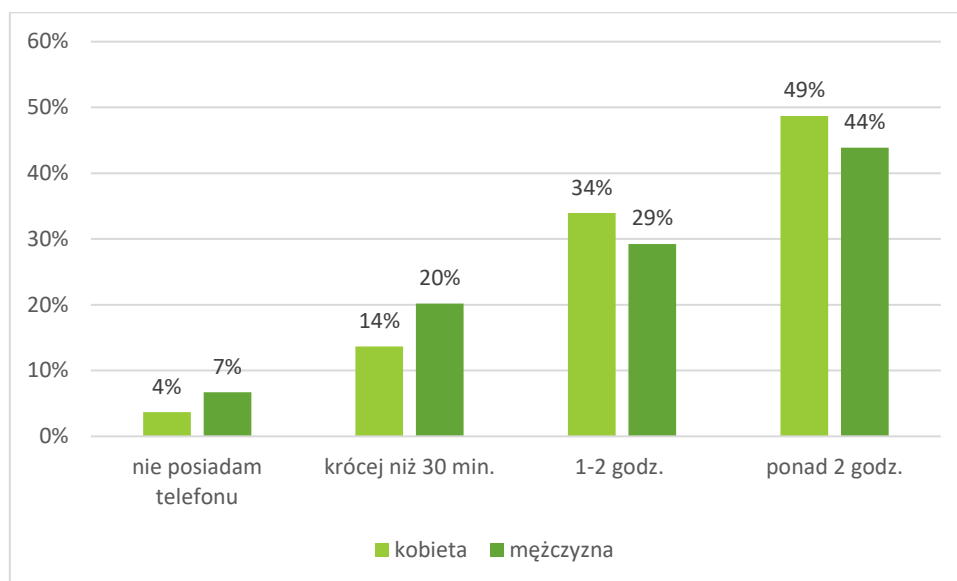
Wykres 114 Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu np. przed rodzicami?

Uczniowie i uczennice zostali również poproszeni by odnieść się do poniższych stwierdzeń:

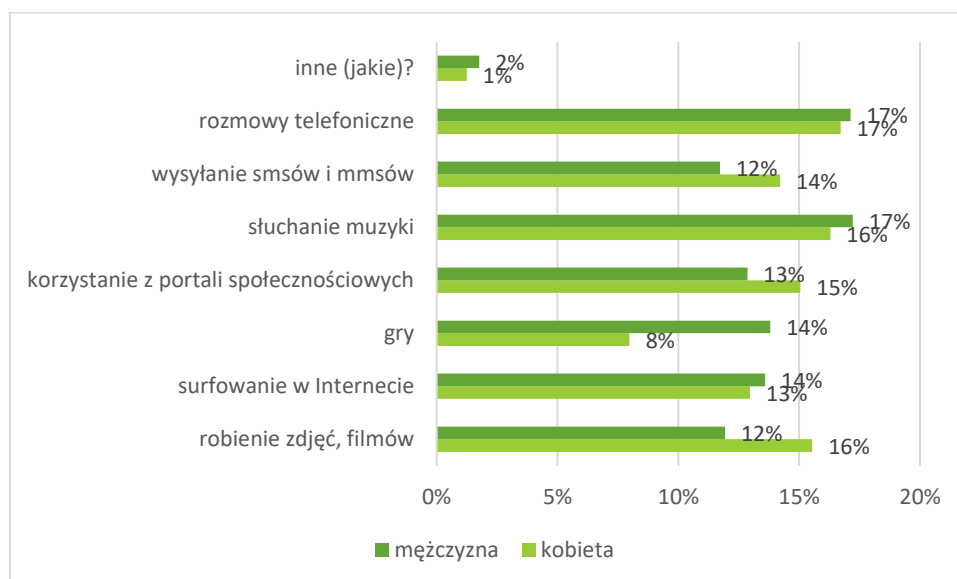
Wykres 115 Odnieś się proszę, do poniższych stwierdzeń.

Następnie, anketowani zostali zapytani o to, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na korzystanie z telefonu komórkowego/smartfona. Większość uczniów (44%) oraz uczennic (49%) przyznało, że używają telefonu ponad 2 godziny dziennie.

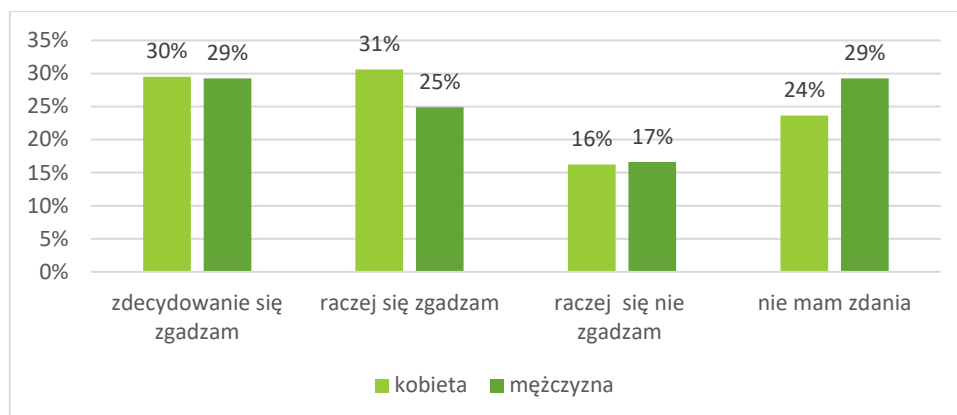
Wykres 116 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z telefonu komórkowego?

Uczniowie najczęściej wykorzystują swój telefon do rozmów telefonicznych, słuchania muzyki (po 17%), do grania w gry oraz surfowania po Internecie (po 14%). Uczennice odpowiadały podobnie bowiem najczęściej rozmawiają one przez telefon (17%), słuchają muzyki oraz robią filmy i zdjęcia (po 16%), korzystają z portali społecznościowych (15%), a także wysyłają sms i mmsy (14%).

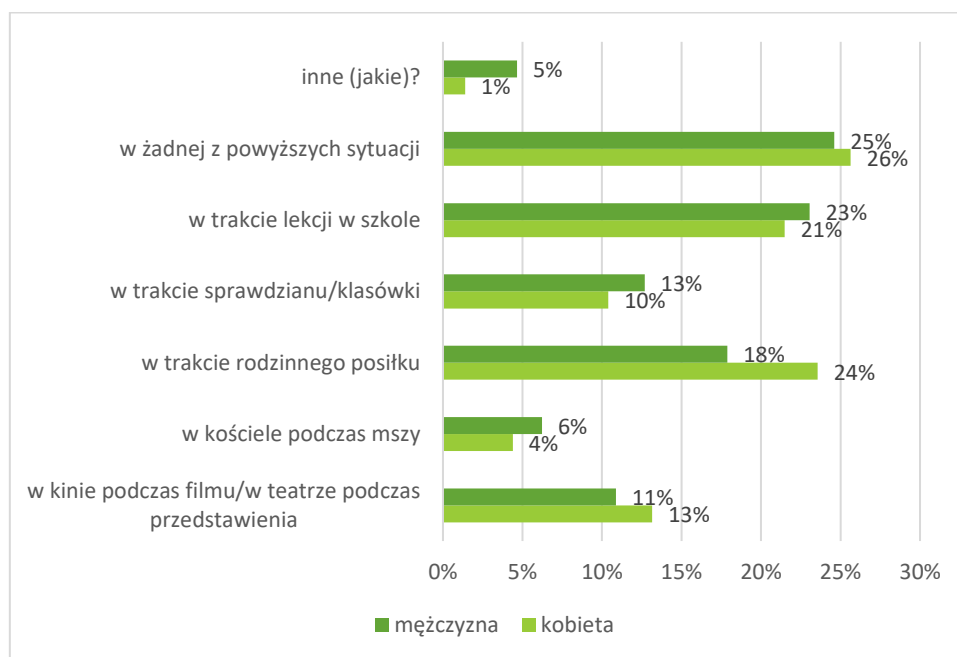
Wykres 117 Do czego wykorzystujesz telefon komórkowy?

Dodatkowo, 30% chłopców i 29% dziewczynek nie zgadza się z tym, że mogliby być jeden dzień bez telefonu komórkowego.

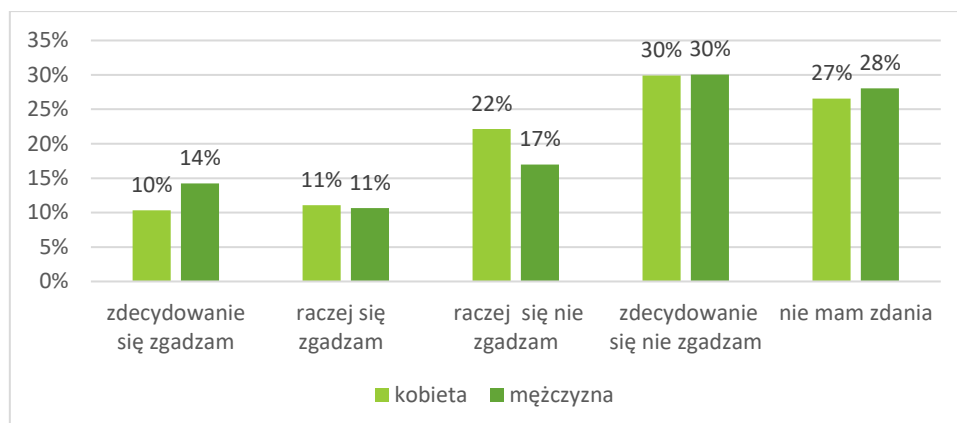
Wykres 118 Jaka jest Twoja opinia dotycząca jednego dnia bez telefonu?

Młodzi ankietowani odpowiadali również w jakich nietypowych sytuacjach zdarzyło im się użyć telefonu co najmniej trzykrotnie. Poniżej możemy zaobserwować odpowiedzi uczniów.

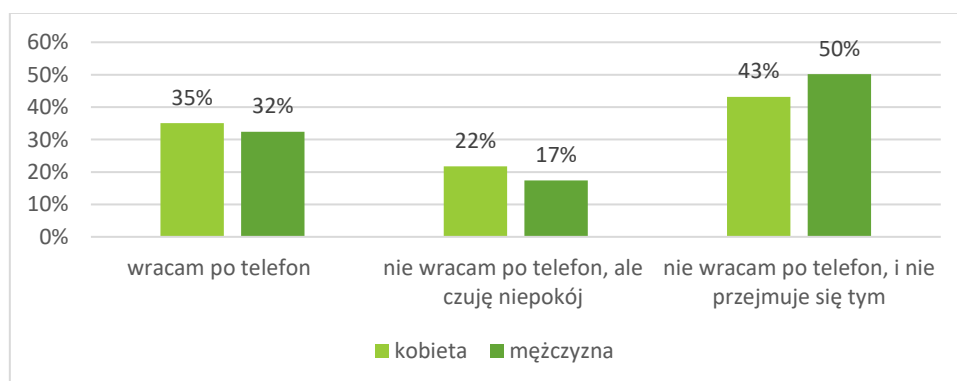
Wykres 119 W jakich nietypowych sytuacjach zdarzyło Ci się użyć telefonu co najmniej trzykrotnie?

Dodatkowo, według 30% uczniów i uczennic posiadanie najnowszych modeli telefonów komórkowych nie jest priorytetem w ich życiu.

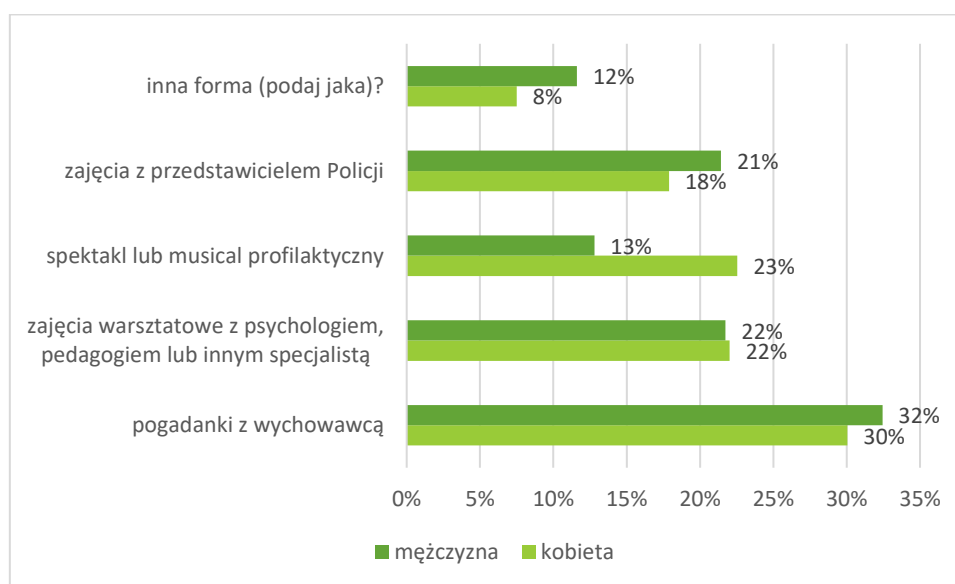
Wykres 120 Czy według Ciebie posiadanie najnowszych modeli telefonów komórkowych jest niezbędne, by koleżdy się nie wyśmiewali?

Jak uczniowie reagują podczas gdy zdarzy im się zapomnieć telefonu? Większość z nich (43% dziewcząt oraz 50% chłopców) twierdzi, że nie wraca się po telefon i nie przejmuje się tym faktem.

Wykres 121 Jakie uczucie Ci towarzyszy gdy zapomnisz zabrać ze sobą telefon komórkowy?

Ostatnie pytanie, jakie zostało zadane młodym ankietowanym dotyczyło zajęć profilaktycznych, jakie najbardziej by ich interesowały. Według chłopców, najciekawszą formą działań profilaktycznych w szkołach byłyby pogadanki z wychowawcą (32%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (22%), czy też zajęcia z przedstawicielem Policji (21%). Dziewczynki również najchętniej uczestniczyłyby w zajęciach z wychowawcą (30%), pedagogiem, psychologiem lub innym specjalistą (22%), a także w musicalach i spektaklach profilaktycznych (23%). Uczniowie i uczennice w odpowiedziach innych wymieniali również gry i zabawy na lekcji oraz zajęcia plastyczne.

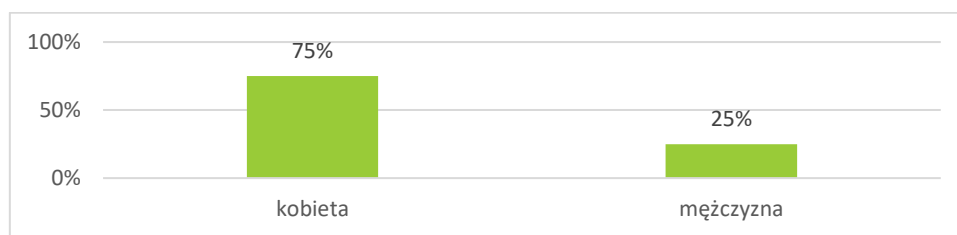

Wykres 122 Jaka forma zajęć profilaktycznych jest według Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

6. BADANIE SPRZEDAWCÓW NA TERENIE GMINY BEŁŻYCE

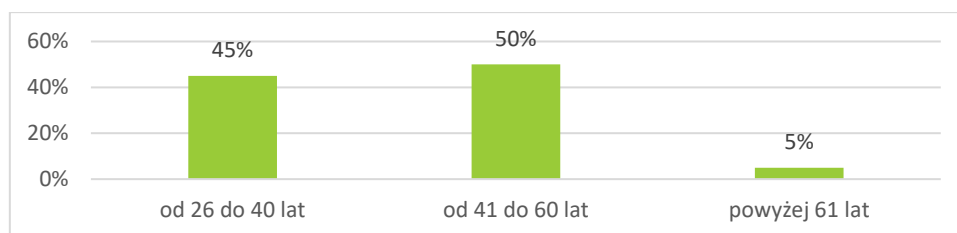
6.1 STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w gminie Bełżyce udział wzięło łącznie 20 sprzedawców napojów alkoholowych. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi było to 75% kobiet oraz 25% mężczyzn.

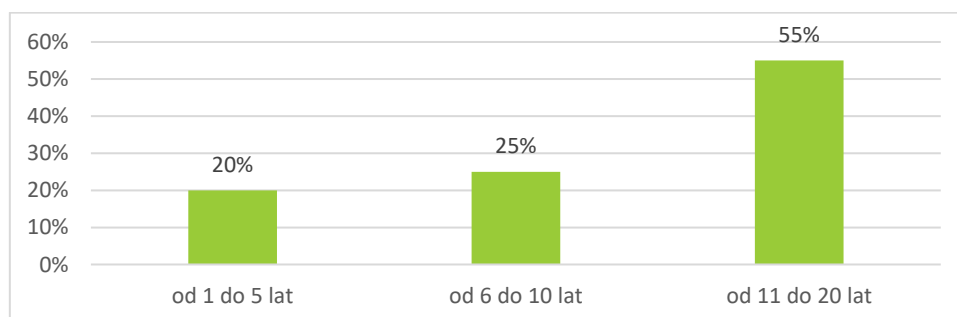
Wykres 123 Płeć.

Najlichnieszą grupą wiekową wśród sprzedawców były osoby w przedziale wiekowym od 41 do 60 lat (50%).

Wykres 124 Pana/i wiek mieści się w przedziale?

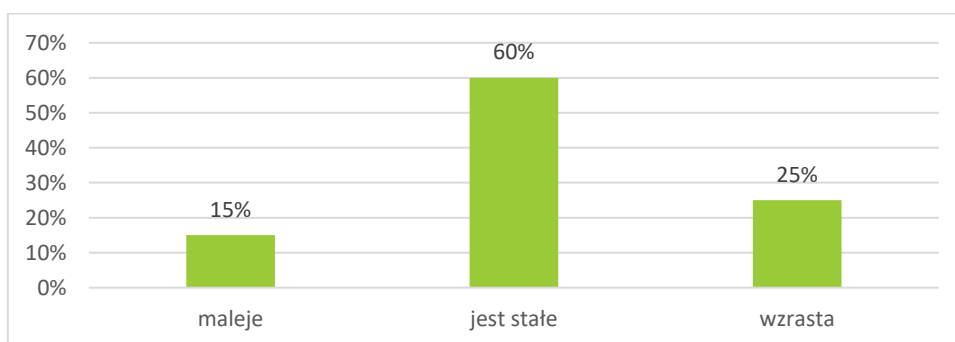
Sprzedawcy zostali zapytani również od ilu lat pracują w punkcie sprzedaży alkoholu, w którym zostali poddani ankiecie. Najczęściej osoby te pracują od 11 do 20 lat w konkretnym sklepie (32%).

Wykres 125 Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?

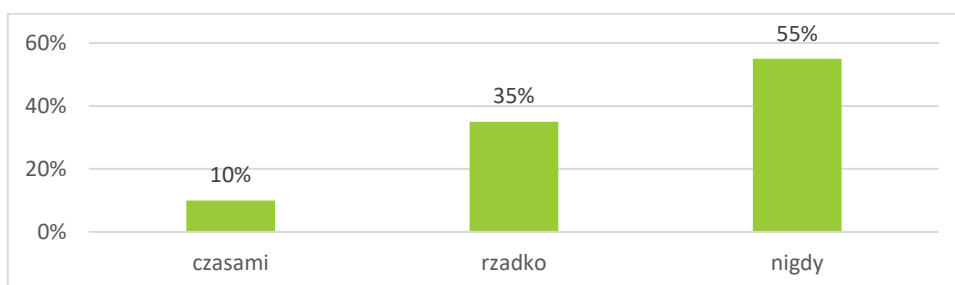
6.2 PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW

Zadania sprzedawców dotyczące spożycie alkoholu w Gminie Bełżyce są podzielone, ponieważ według 25% ankietowanych, spożycie alkoholu na terenie gminy wzrasta, lecz według 15% respondentów maleje. Natomiast pozostałe 60% sprzedawców uważa, że spożycie alkoholu w gminie na przestrzeni lat jest stałe.

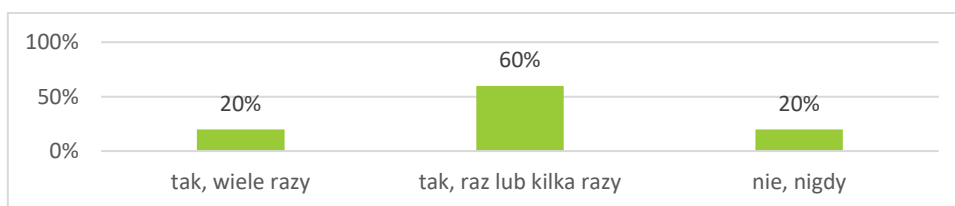
Wykres 126 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie?

Według 55% sprzedawców alkohol nigdy nie jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Gminie Bełżyce.

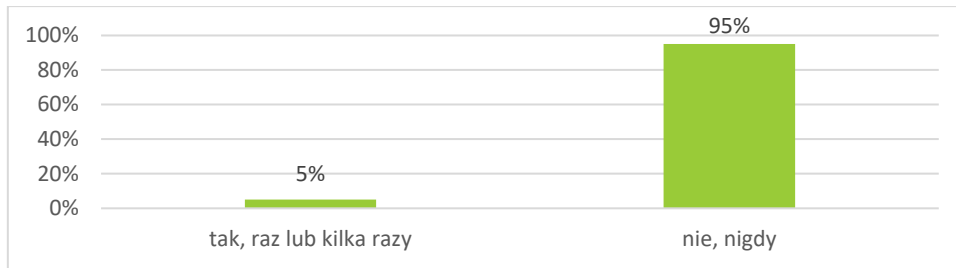
Wykres 127 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

Dodatkowo, 60% osobom ankietowanym zdarzyło się raz lub kilka razy, że osoba niepełnoletnia chciała zakupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie.

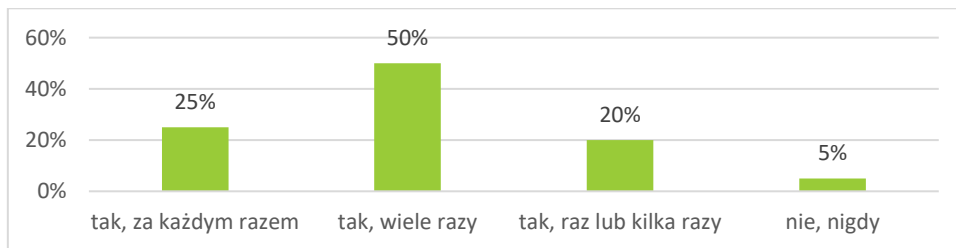
Wykres 128 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

95% sprzedawców zgodnie przyznało, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej na terenie Gminy Bełżyce.

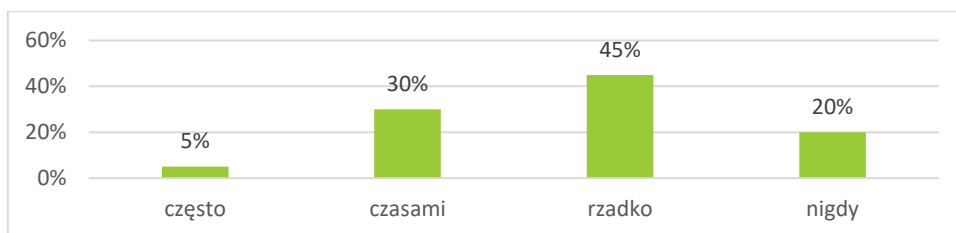
Wykres 129 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

Kolejno 25% osób ankietowanych stwierdziło, że za każdym razem pytają osoby, które nie wyglądają na pełnoletnie o dowód osobisty.

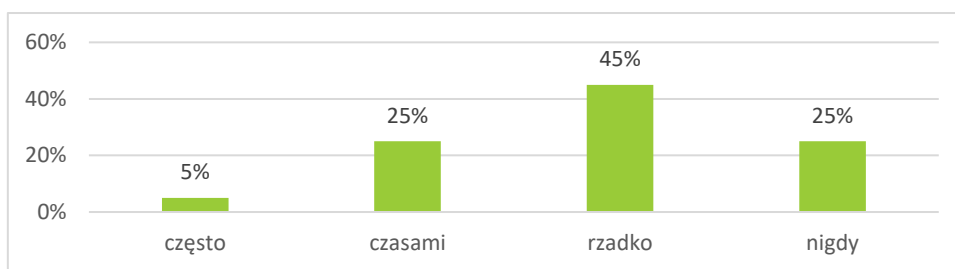
Wykres 130 Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

Niepokojący jest fakt, iż 45% sprzedawców przyznaje, że rzadko – ale jednak, zdarzają się sytuacje, gdzie zostaje złamane prawo o zakazie jazdy samochodem po wypiciu alkoholu. Dodatkowo, 30% osób ankietowanych przyznało, że takie sytuacje zdarzają się czasami. Kolejne 20% osób twierdzi, że jazda po wypiciu alkoholu w Gminie Bełżyce nigdy nie miała miejsca.

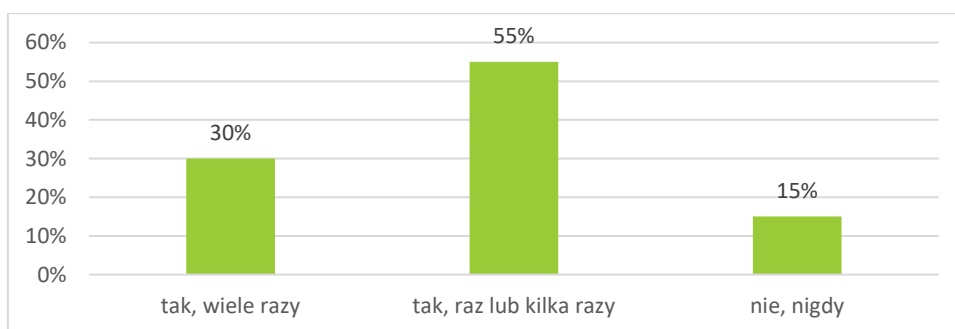
Wykres 131 Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

Sprzedawcy oceniali również czy zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Gminie Bełżyce. 5% osób przyznało, że często takie sytuacje się zdarzają, również 25% uważa, że zdarza się to czasami, a 45%, że rzadko, 25% - nigdy.

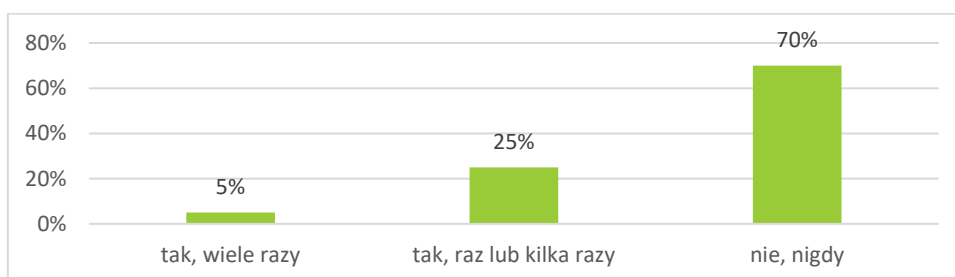
Wykres 132 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 55% osób przyznało, że zdarzały się sytuacje, gdzie osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie.

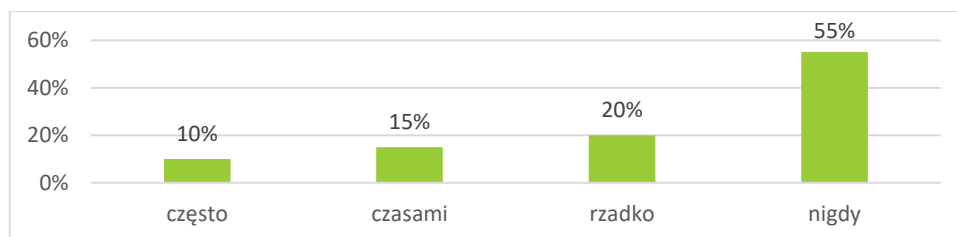
Wykres 133 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Niepokojący jest fakt, że 25% sprzedawców przyznało się do kilkukrotnej sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym na terenie Gminy Bełżyce. Natomiast 70% ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie zdarzyły się im takie sytuacje.

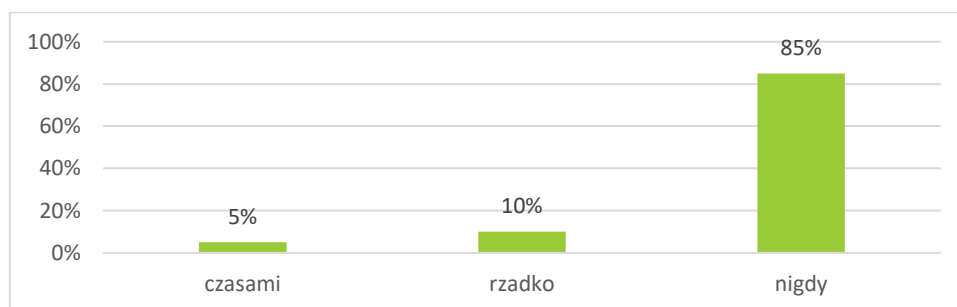
Wykres 134 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Jak często zdarzają się sytuacje, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży? – na powyższe pytanie, które zostało zadane ankietowanym, 55% osób odpowiedziało, że nigdy takie sytuacje się nie zdarzają, natomiast 15% przyznało, iż takie zdarzenia czasami mają miejsce na terenie gminy. Kolejne 20% twierdzi, że zdarzają się to rzadko, a pozostałe 10% respondentów przyznaje, że klienci sklepu często spożywają na jego terenie alkohol.

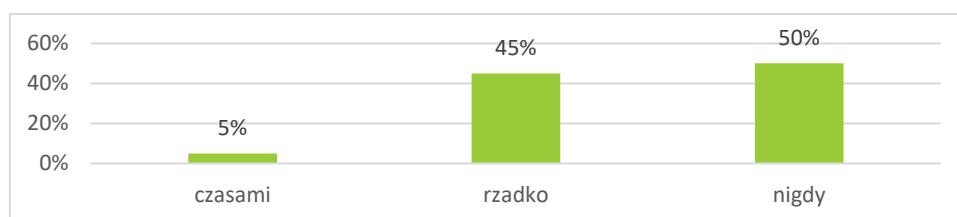
Wykres 135 Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 85% przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży lub w jego pobliżu.

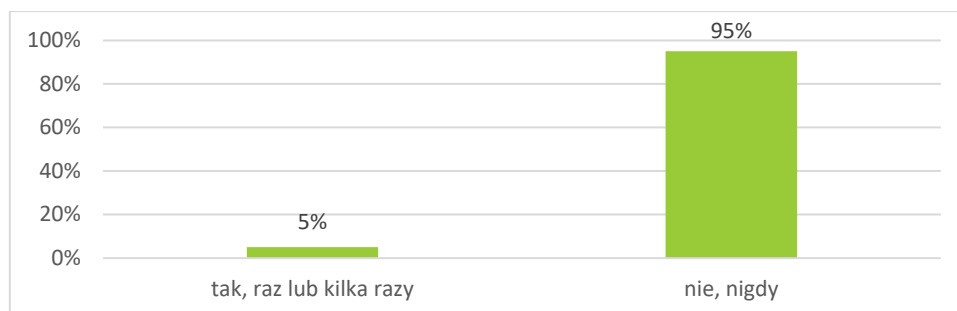
Wykres 136 Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy.

Następnie ankietowani zostali zapytani o sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim. 50% respondentów przyznało, że takie sytuacje nie mają miejsca. Natomiast 5% stwierdziło, iż takie sytuacje zdarzają się czasami, oraz 45% - rzadko.

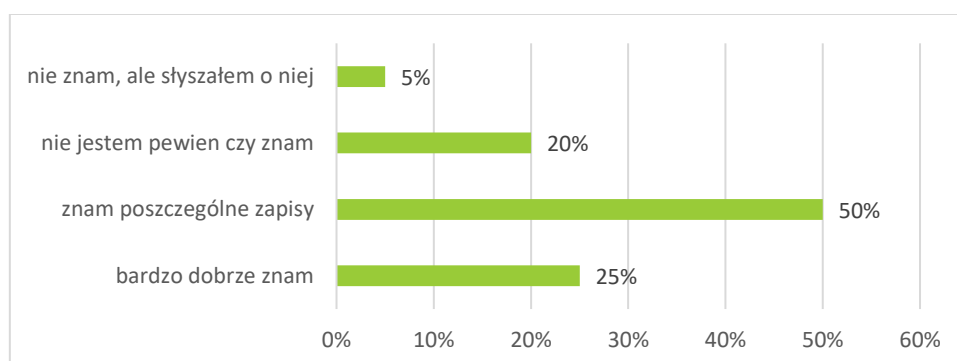
Wykres 137 Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i gminie?

95% ankietowanych przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać osobom niepełnoletnim papierosów w punkcie, w którym pracują.

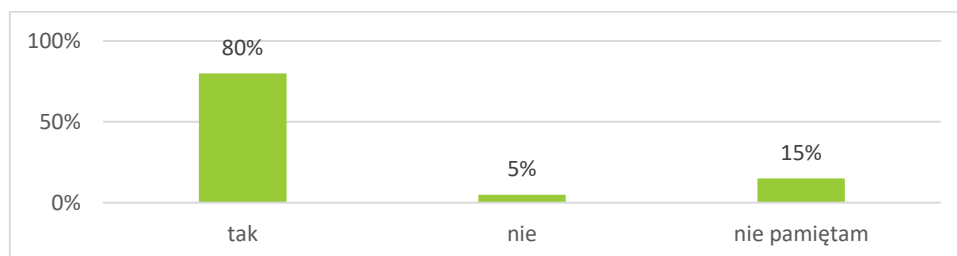
Wykres 138 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Następnie sprzedawcy zostali poproszeni o przyznanie, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Po 25% osób twierdzi, że ustawę zna bardzo dobrze lub zna poszczególne zapisy (50%). 5% osób przyznało, że nie zna zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości, ale słyszało o niej, a 20% ankietowanych nie jest pewne, czy zna ustawę.

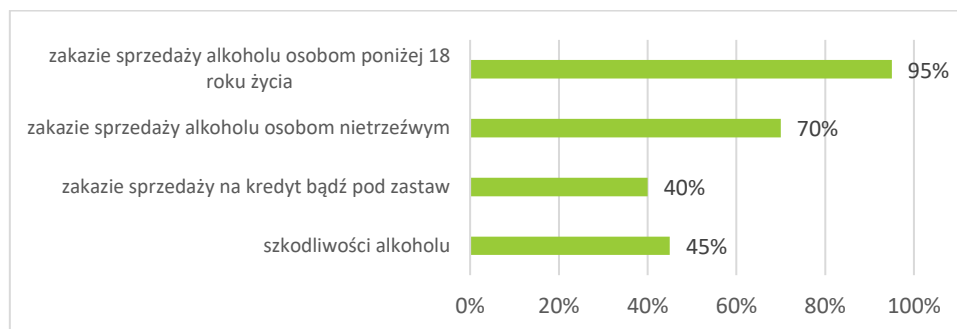
Wykres 139 Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Sprzedawcy przyznali również w 5%, że nigdy nie uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży. Natomiast 15% z nich nie pamięta takiej sytuacji. Pozostałe 80% osób twierdzi, że brało udział w szkoleniu dla sprzedawców alkoholu.

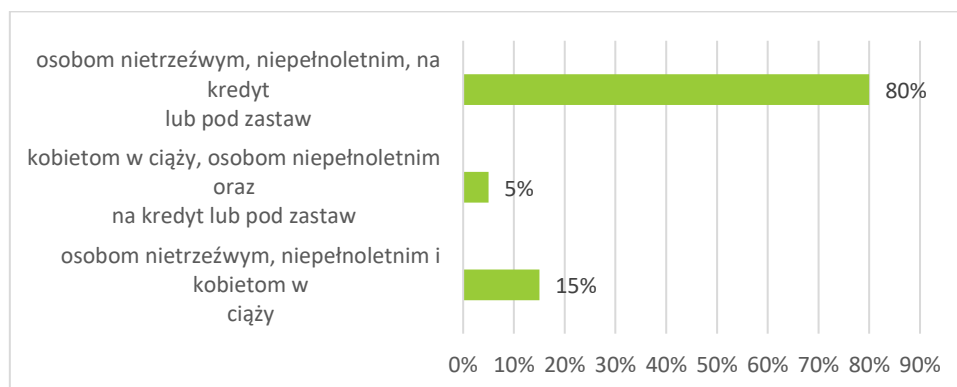
Wykres 140 Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Dodatkowo, sprzedawcy przyznają, że najczęściej w obsługiwanym przez ich punkcie widnieją takie informacje jak: zakaz sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia (95%), zakaz sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym (70%), o szkodliwości alkoholu (45%) oraz zakaz sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw (40%).

Wykres 141 Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat?

Na koniec respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń dotyczących ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz tego komu zabrania się sprzedaży alkoholu. 80% osób odpowiedziało poprawnie na pytanie, które brzmiało następująco: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw”. Niepokojący jest fakt, że kolejno 5% i 15% osób udzieliło niepoprawnych odpowiedzi.

Wykres 142 Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

7. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Informacje uzyskane za pomocą przeprowadzenia ankiet wśród dorosłych mieszkańców, uczniów szkół, sprzedawców napojów alkoholowych oraz analiza zgromadzonych danych pozwoliły na dokonanie podsumowania i wyciągnięcie wniosków diagnozujących lokalne zagrożenia społeczne na terenie Gminy Bełżyce, które podzielone zostały ze względu na rodzaj problemu.

Celem raportu było przedstawienie problemów społecznych dotyczących Gminę Bełżyce. Cel ten został zrealizowany w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą opracowania wniosków, które posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym, jakości życia jej mieszkańców.

Analiza badania dała możliwość na postawienie pewnych wniosków w obszarach:

- Zapoznanie się z problemami mieszkańców Gminy Bełżyce,
- Ujawnienie problemów z jakimi spotykają się na co dzień młodzi mieszkańcy Gminy Bełżyce– uczniowie szkół,
- Rozpoznanie czy sprzedawcy alkoholu, którzy pracują na terenie Gminy Bełżyce mają odpowiednią wiedzę dotyczącą odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu,
- Sprawdzenie wśród wszystkich osób przebadanych, jaka według nich jest dostępność narkotyków, dopalaczy, nikotyny (wśród uczniów), czy alkoholu na terenie gminy.

Powyższe informacje mogą zostać wykorzystane w przyszłości do prowadzenia dalszych pogłębionych badań wśród mieszkańców, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych. W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje skierowane do mieszkańców Gminy Bełżyce, które powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)⁷ podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są, więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań

⁷ World Health Organization, (2004), Mental Health Policy, Plans and Programs, Geneva.

profilaktycznych. Należy skupić się przede wszystkim na najmłodszych by zapobiec i zredukować takie zachowania. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu. Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka⁸:

Czynniki ryzyka:

- ✓ przemoc rówieśnicza
- ✓ odrzucenie przez rówieśników
- ✓ słaba więź ze szkołą
- ✓ niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli)
- ✓ destrukcyjna grupa rówieśnicza
- ✓ niepowodzenia szkolne

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych⁹. Można je pogrupować w kilka kategorii:

- ✓ poczucie przynależności
- ✓ pozytywny klimat szkoły
- ✓ prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza
- ✓ okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć
- ✓ zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy”.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Są odpowiednim oddziaływaniem wśród młodszych mieszkańców gminy, czyli uczniów szkół. Najlepiej wdrażać czynniki chroniące poprzez organizowanie warsztatów profilaktycznych, gdzie wzmacniane są czynniki chroniące oraz osłabiane czynniki ryzyka. Warto pamiętać, że

⁸ Monograph. (2000) Commonwealth Department of Health and Aged Care 2000. Promotion, Prevention and Early Intervention for Mental Health. Mental Health and Special Programs Branch, Canberra.

⁹ Słownik terminów według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problem Alkoholowych, źródło: http://www.parpa.pl/download/sownik_terminow.pdf (dostęp: 12.06.2019).

oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych.

Nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmocnienie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży. Do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących np. gimnazjalistów przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć:

- ✓ pozytywne nastawienie do nauczycieli;
- ✓ udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych;
- ✓ aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych;
- ✓ dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których gimnazjalista spędza czas wolny.

Efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju;

Program profilaktyczny powinno się również uwzględnić w działaniach związanych z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów alkoholowych, które będą skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy Bełżyce. Powinien zawierać działania profilaktyczno - informacyjne mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia i zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych i rekomendowanych programów profilaktycznych, odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie. Powinno zostać również uwzględnione realizowanie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej skierowanej do osób uzależnionych, spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy lub korzystających z innych używek, jak również do ich rodzina także osób zagrożonych przemocą oraz takich, przeciwko którym ta przemoc jest stosowana regularnie. W celu zapewnienia skuteczności, uwzględnione działania powinny być długofalowe, konsekwentnie oraz wdrażane systematycznie na terenie Gminy Bełżyce.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Bełżyce powinny polegać na:

- ✓ Rozwoju pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożonymi przemocą, wszelkimi uzależnieniami od substancji psychoaktywnych i alkoholu, oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom. Skuteczne rozwiązywanie problemu alkoholowego i narkotycznego zależy od różnych podmiotów instytucji, które działają w tym zakresie, np. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bełżycach. Ważne jest, by zwrócić uwagę na dostarczanie informacji dotyczących tego jakie działania podejmuje gmina by zwalczyć np. popyt na spożywanie alkoholu.
- ✓ Dalsze podejmowanie działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytani o to do kogo zwrócili by się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili zaufanych nauczycieli (12% uczniów i 13% uczennic). Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- ✓ Ułatwieniu dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów. Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza terenem szkoły gdzie nie daje to szkole możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań.
- ✓ Dalszej kontroli sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Bełżyce. Z badań wynika, że 5% ankietowanych sprzedawców nigdy nie uczestniczyło w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu w gminie.
- ✓ Dane uzyskane dzięki badaniu młodzieży szkolnej pokazały również, że na problem alkoholowy narażeni są uczniowie z najmłodszych klas. Rekomenduje się wzmocnić działania profilaktyczne wśród dzieci oraz uczyć ich rodziców by zwiększyli kontrolę

nad swoimi pociechami.

- ✓ Diagnozowaniu skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy, bowiem 10% osób zamieszkujących gminę jej doświadczyło. Rekomenduje się promowanie Ośrodka Pomocy Społecznej, gdzie osoby dotknięte przemocą mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej oraz mediacji. Gmina powinna również prowadzić akcje informacyjne, które będą zwiększać świadomość społeczną dotyczącą problemu przemocy.
- ✓ Udoskonaleniu działań profilaktycznych w Gminie Bełżyce. Rekomenduje się rozpowszechnianie ulotek promujących gminę oraz tego jakie wydarzenia kulturowe związane z profilaktyką dzieją się w danym momencie w gminie.
- ✓ Dorośli mieszkańcy coraz częściej zdobywają informacje dotyczące np. szkodliwości i konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych z Internetu i telewizji (82%), co powinno być wskazówką do opracowania kolejnych działań profilaktycznych prowadzonych na terenie gminy. Również młodzież w czasach współczesnych najczęściej korzysta z Internetu, dlatego warto spróbować dotrzeć do najmłodszych grup właśnie w ten sposób, poprzez między innymi: gry profilaktyczne czy e-learning dla dzieci i młodzieży, które są coraz popularniejszą metodą nauki.

Najskuteczniejszą metodą walki z problemami społecznymi zdają się być rozmowy ze specjalistami oraz kampanie profilaktyczne, a także większa kontrola i egzekwowanie przestrzegania prawa.

Działania profilaktyczne na terenie gminy powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny.

To, że jakiegoś problemu nie widać nie znaczy, że on nie istnieje - kluczową kwestią jest uwrażliwienie społeczeństwa oraz zwiększanie jego świadomości na temat wszystkich problemów społecznych.